

Fåglar

I GÖTEBORGSTRAKTEN 2016

FÅGLAR PÅ
VÄSTKUSTEN
SUPPLEMENT
2019:2

OM RAPPORTKOMMITTEÉN,
RRK GÖTEBORG OCH DEN HÄR
PUBLIKATIONEN

EN RAPPORTKOMMITTÉ HAR som huvuduppgift att sammanställa de fågelrapporter som rapporteras inom ett visst område, kallat rapportområde. Göteborgs rapportområde omfattar fem kommuner: Göteborg, Öckerö, Partille, Härryda och Mölndal norr om Hallandsgränsen. Området administreras av Rrk Göteborg, den regionala rapportkommittén för Göteborgs rapportområde. Det finns massor av andra rapportområden i landet. Vissa sammanfaller med landskap, andra inte.

ARBETET HANDLAR I princip om två saker: (1) att sammanställa fynd av en rad olika arter för att kunna följa arternas utveckling i området, och (2) att kvalitetsgranska observationer av ovanligare fynd i området, så att dessa helt säkert utesluter observationer av andra, snarlika arter. Uttryckt på ett annat sätt är Rrks roll att se till att informationen som finns i Artportalen är riktig. Gäller det riktigt sällsynta arter är det istället den nationella Raritetskommittén, Rk, som granskar fynden.

RRK GÖTEBORG GER sedan många år tillbaka ut den här årsskriften med fyndgenomgångar och fenologiöversikter. Använd den som en uppslagsbok tillsammans med din vanliga fågelbok, så får du bättre koll på det lokala fågellivet – och därmed mycket större möjligheter att lära dig nya saker om de fåglar du stöter på när du skådar i Göteborg med omnejd. I fält eller vid datorn hittar du allt på rrk.gof.nu!

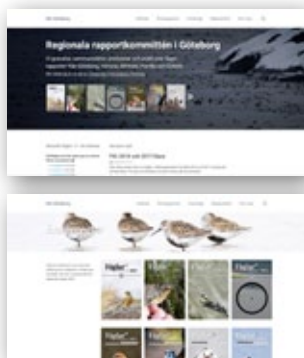
Omslag

Sibirisk järnspurv, Hönö, 24 oktober 2016

Bild: Uno Unger

Innehåll FiG-2016

- 03 ARTGENOMGÅNG**
Häckningar, sträckssiffror och tillfälliga gäster
- 38 FENOLOGI**
Första- och sistadatum för flyttande arter
- 43 INSTRUKTIONER**
Så här rapporterar du

På vår hemsida rrk.gof.nu kan du läsa den här och alla gamla rapporter från 2007 digitalt i sin helhet, antingen direkt på skärmen (utan bilder) eller genom att ladda ner dem som pdf (med bilder). Här kan du också göra saker du inte kan med den tryckta rapporten, som till exempel att läsa alla års fyndtexter för en viss art på en och samma sida, eller djupdyka i fenologin och se vilka arter som är på gång ett specifikt datum. Välkommen in, och använd den gärna i fält!

FiG-2016

Publikation
Fåglar på Västkusten
Supplement 2019:2
ISSN 0348-1510

Redaktör, produktion & layout
Pär Lydmark
par.lydmark@gof.nu

Ansvarig utgivare
Karin Magnander
karin.magnander@gof.nu

Tryck
Oktober 2019
Ale Tryckteam AB
www.tryckteam.se

RRK GÖTEBORG

Ordförande
Johan Svedholm
rrk@gof.nu

Rapportmottagare
Per Björkman
per.bjorkman@gof.nu
Klassikergatan 9, 422 41 Hisings Backa

Övriga ledamöter
Ola Bäckman
Silke Klick
Pär Lydmark
Martin Oomen
Magnus Rahm
Elis Ölfvingsson
formamn.efternamn@gof.nu

Artgenomgång

SVANAR OCH GÄSS

Knölsvan *Cygnus olor*

Höga antal: 343 2K+ Torslandaviken 4.8 (Robert Ennerfelt). 198 ex Billdals skärgård 4.12 (Hans Wahlberg).

Två årstider och platser brukar sticka ut när vi sammanfattar de högsta knölsvansansamlingarna: Torslandaviken under sommaren och Billdals skärgård–Askimsfjorden–södra skärgården under vintern. Medan antalen i Torslandaviken har pendlat kraftigt de senaste åren har vinterflockarna legat på en jämn nivå. Årets antal får betraktas som normala. [MR]

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Samtliga: Vinter: 1 ex str NO Uggledal, Askim 23.2 (Kerstin Hirmas). Vår: Sammanlagt ca 225 ex 12–23.3 med som mest 75 ex str NO Torslandaviken 16.3 (Magnus Persson). 1 3K+ str NO Kvillehed, Nordre älv 23.4 (Elon Wismén m fl). Höst: 6 ad Torslandaviken 17.10 (Ola Wennberg). 1 ex str S Delsjö golfbana 6.11 (Anton Mangsbo). 2 ex str SV Svarte mosse, Biskopsgården 9.11 (Benga Ragnewall).

Ett mycket gott uppträdande under våren. Det enda året som varit bättre var 2013 då ca 231 exemplar rapporterades under våren. Flocken på 75 ex som sträckte förbi Torslandaviken den 16 mars är den näst högsta som rapporterats från området, endast slagen av en flock på 83 ex den 6 april 2013 på samma lokal. Höstens uppträdande var mer sparsmakat, vilket å andra sidan är helt normalt – det är betydligt lättare att få se mindre sångsvan på våren än på hösten i Göteborgsområdet. [MR]

Sångsvan *Cygnus cygnus*

Häckningar: Fynd under häckningstid: 1 ad Holmdammen, Hisingen 21.5 (Johan Svedholm). Dessutom gjordes enstaka ströfynd under sommaren på framför allt Hisingen.

Höga antal: 548 ex str NO Sydudden, Vrångö 16.3 (Tina Widén). 747 ex str NO Arödsberget, Hisingen 16.3 (Jon Håkansson). 670 ex str NO Fotö 18.3 (Roger Eskilsson). 745 ex str NO Brudarebacken 18.3 (Ingemar BE Larsson m fl).

Liksom 2015 gjordes ett fynd av en ensam sångsvan i Holmdammen under senvåren. Man kan misstänka att denna och andra sommarsvanar skulle kunna tänka sig att häcka på Hisingen men saknar partner.

Vårens svansträck blev det finaste sedan rekordåret 2013. Bara under tre tidigare säsonger har dagssummor över 700 ex räknats, nämligen 2002, 2012 och just 2013. [MR]

Sädgås *Anser fabalis*

Samtliga: Januari: 12 ex str S Kråkudden, Hönö 4.1 (Tony Norman m fl). 2 ex Furuberg, Tuve 4.1 (Jan Hellström). 1 ex Öxnäs 5.1 (Ola Wennberg m fl). Vår: Sammanlagt ca 161 ex 12.2–8.4. 1 ad Västra Nedsjön, Hindås 2.4–22.5 (Elon Wismén m fl). 1 ex Öxnäs 30.4–5.5 (Uno Unger m fl). Sommar: 1 ex Smedstorps ångar, Björketorp 14.8 (Johannes Löfqvist). Höst: Sammanlagt ca 291 ex 16.10–6.11, med som mest 175 ex str S Hyppeln 30.10 (Roger Eskilsson m fl). Decem-ber: 1 ex Hovås golfbanedamm, Askim 25.12 (Jan Mogol). 8 ex str SV Ragnhildsholmen 27.12 (Bo Brinkhoff).

Ett normalt år för sädgås vars uppträdande har ökat i området på senare år. Oftast räknas det in något fler sädgäss under hösten än våren, och så även i år. Gåsen som sågs i Västra Nedsjön i april–maj och sedan vid Smedstorps ångar i augusti är med all sannolikhet den gås som har tillbringat sommarhalvåret i trakterna varje säsong sedan 2009. [MR]

Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus*

Samtliga: 4 ex Öxnäs, Säve 19–25.10 (Bo Brinkhoff m fl).

Tredje året i rad med fynd av denna underart. Det första fyndet i rapportområdet gjordes så sent som 2003, men det till synes ökade uppträdandet hänger nog snarast samman med en större medvetenhet och kunskap kring dessa gäss. [MR]

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Samtliga: 1 ex Öxnäs 6.1, 5.2, 26.2 och 10.3 (Per Björkman, Bo Brinkhoff m fl). 10 ex str NO Brudarebacken 26.2 (David Klingberg m fl). 2 ex str NO Vrångö 16.3 (Tina Widén). 2 ex str NO Välen–Brudarebacken 20.3 (Hans Börjesson, Mia Wallin m fl). 25 ex str O Hyppeln 8.5 (Tina Widén m fl). 2 ex förbif Svarte mosse, Björkö 30.5 (Peter Hamrén). 38 ex str S Vinga 16.10 (Olle Svensson m fl). 3 ex str S Hyppeln 30.10 (Roger Eskilsson m fl). 21 ex str V Hjuvik, Torslanda–Kråkudden, Hönö 23.12 (Lennart Bogren, Bo Brinkhoff).

9 fynd av 104 ex är en normal årssumma för spetsbergsgås. Anmärkningsvärt är att så stor andel av fynden gjordes under våren, och särskilt flocken om

25 ex vid Hyppeln den 8 maj sticker ut som den största flocken som rapporterats i området i maj. [MR]

Bläsgås *Anser albifrons*

Samtliga: Januari: 5 ex str O Ragnhildsholmen 3.1 (Staffan Larsson). 2 ad Uppegården, Säve 4.1 (Ingemar BE Larsson m fl). Vår: Sammanlagt ca 42 ex 13.2–23.3. 1 ex Öxnäs 19.5 (Bo Brinkhoff). Höst: 2 ad + 2 1K Galterö 18.9 och 1 1K samma lokal 19.9–21.9 (Jan Mogol m fl). Sammanlagt ca 128 ex 16.10–30.10 med som mest 46 ex str S Vinga 16.10 (Olle Svensson m fl) och 40 ex Öxnäs 25.10 (Bo Brinkhoff m fl).

Med totalt ca 181 ex slogs årsrekordet för tredje året i rad. 2015 rapporterades totalt 97 bläsgäss vilket alltså var det tidigare årsrekordet. Det råder inget tvivel om att bläsgäss i allt högre grad sträcker över vårt område. I början av 2000-talet var bläsgäss något av en raritet i området, och mellan 2000 och 2010 noterades färre än tio bläsgäss sju av åren. [MR]

Prutgås *Branta bernicla*

Samtliga: Vår: Sammanlagt 21 ex 7.4–18.5. Sommar: 7 ex str S Kråkudden, Höhö 27.8 (Hans Zachrisson). Höst: Sammanlagt ca 660 ex 18.9–14.11, med som mest 330 ex str S Vinga 15.10 och 200 ex str S samma lokal 16.10 (Olle Svensson m fl).

Med de höga sträcksummorna från Vinga i oktober blev årets prutgåssumma mycket hög. Faktum är att dessa båda dagssummor är bland de högsta som rapporterats från området. I övrigt var uppträdandet högst normalt. [MR]

Ljubukig prutgås *Branta bernicla hrota*

Samtliga: 1 ex str S Hyppeln 10.9 (Roger Eskilsson). 2 ex str S Kråkudden, Höhö 30.9 (Carl Tholin m fl). 1 ex str S Vargö 1.10 (Jan Mogol).

Tre fynd av fyra individer är inte mycket, men ändå normalt. Antalen varierar mycket från år till år, och ibland kan det nog slinka förbi en och annan ljubukig prutgås som en vanlig prutgås. [MR]

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Höga antal: 150 ex Torslandaviken 30.3 (Ola Wennberg). 170 ex Välen 11.4 (Hans Börjesson). 150 ex str NO Solängen, Mölndal 13.5 (Lars Eric Rahm). 500 ex str NO Trolltjärn, Askim 13.5 (Aimon Niklasson). 100 ex Brännö 18.7 (Lars Hellman). 100 ex Galterö 1.8 (Lars Hellman). 250 ex str S Öxnäs 20.9 (Bo Brinkhoff).

Inte heller under 2016 genomfördes någon inventering, och det är utifrån rapportmaterialet omöjligt att uppskatta om någon förändring har skett i det häckande beståndet. Högstanoteringen vid Galterö om 100 ex är däremot ovanligt låg, kanske häckar det färre vitkindade gäss i området kring Galterö än vad det gjorde för några år sedan? De höga antalen gäller årets högsta antal på respektive lokal. Den 13

maj passerade ovanligt många vitkindade gäss över området; fåglarna vid Askim och Mölndal utgör olika flockar. Gässen som passerar i maj hör inte till vår egen häckande population, utan består av fåglar som är på väg till häckningsområdena i Sibirien. [MR]

ÄNDER

Mandarinand *Aix galericulata*

Samtliga: 1 hane Vallgraven, Göteborg 23.4–1.5 (Johan Staaf m fl). 1 hona Kortedala 21.6 (Anders Malmsten). 1 hane Torslandaviken 1.11 (Ola Wennberg m fl).

Tre fynd motsvarar ett för senare år ganska normalt uppträdande av denna förvildade, men charmiga, lilla and. Arten var för något–några decennier sedan mer talrikt förekommande och har vid fyra tillfällen konstaterats häcka i området – fåglar som troligen var inplanterade i Ångårdsbergen häckade där 1977 och 1978 och utöver detta har mandarinänder häckat i Lärjeåns dalgång 2006 samt i Sävåns dalgång i Partille 2009. [EÖ]

Bläsand *Anas penelope*

Höga antal: 151 ex Torslandaviken 2.10 (Magnus Persson).

Vinter: Januari–februari: 1 hona Billdals skärgård 9–10.1 (Ola Wennberg m fl). 2 ex Tornö 15.1 (Gösta Olofsson). 1 hane Slottsskogen 1.2 (Bengt Adamsson m fl). 1 hane Rörö 4–12.2 (Bo Brinkhoff m fl). 1 ex Torslandaviken 9.2 (Ola Wennberg). 1 par Hyppeln 24–28.2 (Ola Wennberg m fl). December: Som mest 8 ex Torslandaviken 2–28.12 (Ola Wennberg m fl). 3 ex Bolleskären, Höhö 22.12 (Conny Palm). 1 ex Hökälla 30.12 (Stig Carlsson).

Det har i år inte rapporterats om några höga sträck-siffror alls och årets toppnotering, som i jämförelse med t ex förra årets noteringar på nästan 500 sträckande och 300 rastande är ganska blygsam, kommer istället från Torslandaviken i början av oktober. Som brukligt noterades även arten med enstaka exemplar under vintermånaderna och årets totalt 20 exemplar är något mer än genomsnittet för senare år. [EÖ]

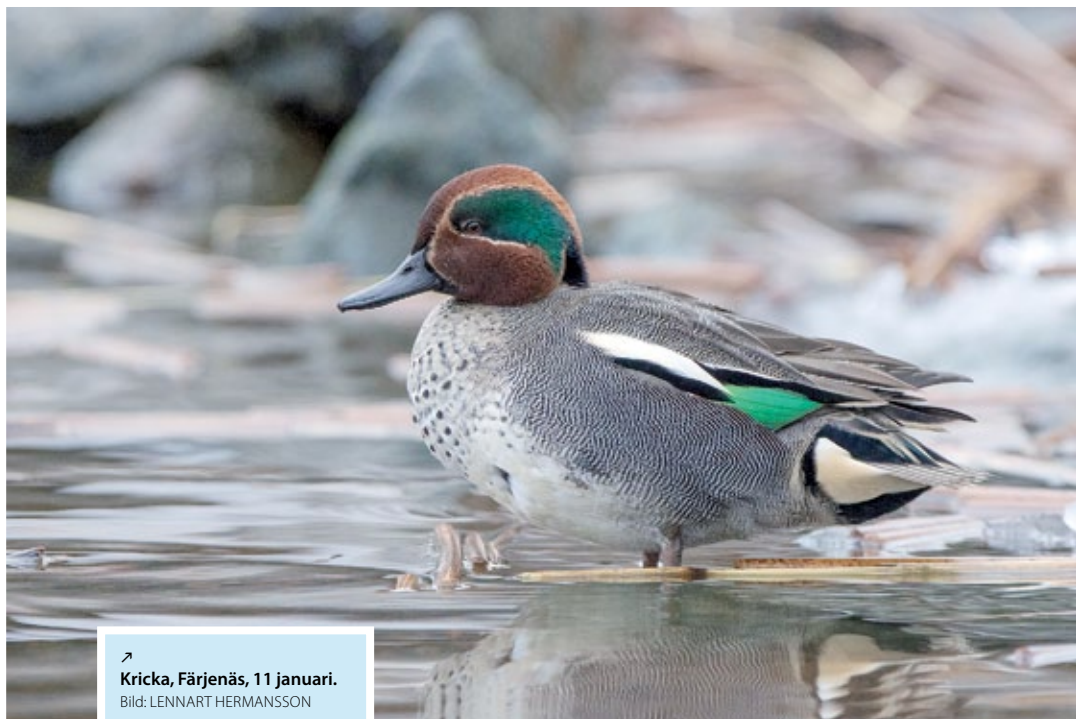
Snatterand *Anas strepera*

Häckningar: 2 par Torslandaviken (Magnus Persson m fl).

Höga antal: 28 ex Torslandaviken 28.3 (Magnus Persson m fl) och samma antal på samma lokal igen 15.6 (Magnus Persson).

Vinter: Januari–februari: Som mest 11 ex Torslandaviken 1.1–29.2 (Nils Abrahamsson m fl). 2 hanar Hyppeln 17.1–4.2 (Uno Unger m fl). December: Som mest 13 ex Torslandaviken 2–30.12 (Ola Wennberg m fl).

Har snatteranden etablerat sig som häckfågel i Torslandaviken på allvar nu? Efter förra årets konstate-

↗
Kricka, Färjenäs, 11 januari.

Bild: LENNART HERMANSSON

↘
**Smådopping, Säveåns
mynning, 21 januari.**

Bild: LENNART HERMANSSON

rade häckning, som då var den första för rapportområdet, kan vi nu meddela att beståndet fördubblats! Även om högstanoteringen är förhållandevis låg, så fanns fler snatteränder än någonsin på plats i viken regelbundet under hela året, även under vintermånaderna. Detta följer väl den nationella trenden med en under senare år långsam, men stadig, expansion. [EÖ]

Kricka *Anas crecca*

Häckningar: 1 par Hökälla (John Thulin m fl). 1 par Svarttjärn, Delsjöområdet (Robert Ennerfelt m fl). 1 par Slottsskogen (Stig Fredriksson m fl). 1 par Västra Nedsjön, Hindås (Elon Wismén). 1 par Galterö (Lars Hellman m fl).

Vinter: Höga antal, januari–februari: 22 ex Välen 27.1 (Ingemar BE Larsson m fl). 15 ex Torslandaviken 3.1 (Uno Unger m fl). 11 ex Fässberg, Mölndal 16.1 (Lars Eric Rahm m fl). Totalt 9 fynd av 64 ex. Höga antal, december: 30 ex Välen 25.12 (Jan Mogol m fl). Totalt 8 fynd av 53 ex.

Höga antal: 242 ex str S Kråkudden, Hönö 18.4 (Roger Eskilsson m fl). Den 18 april räknades 242 sträckande krickor in vid Kråkudden på Hönö. Detta utgör den högsta noteringen någonsin inom Göteborgs rapportområde och det gamla rekordet på 209 rastande exemplar i Torslandaviken från september 2006 putsades med marginal. För övrigt fortsätter arten att övervintra i allt högre antal och Välen sticker som vanligt ut som den bästa platsen för att skåda krickor under vintermånaderna. Vad gäller det häckande beståndet kan vi som vanligt notera att rapportunderlaget knappast är heltäckande, men fem konstaterade häckningar är ändå något bättre än de senaste åren. Om detta beror på slumpfaktorer, ökad rapporteringsfrekvens eller en faktisk ökning är än så länge omöjligt att uttala sig om. [EÖ]

Gräsand *Anas platyrhynchos*

Höga antal: 2 060 ex Slottsskogen 22.1 (Stig Fredriksson).

En stor andel av stadens gräsänder har sedan länge valt att övervintra i Slottsskogens dammar. Här ses under vintermånaderna regelbundet stora ansamlingar och årets toppnotering på 2 060 exemplar motsvarar ungefär vad som setts också de senaste vintrarna. [EÖ]

Stjärtand *Anas acuta*

Höga antal: 21 ex Torslandaviken 30.4 (Leif Jonasson).

Sommar: 2 honfärgade Torslandaviken 7.7 (Magnus Persson).

Vinter: Januari–februari: 1 hona Torslandaviken 21.2 (Ola Wennberg m fl). 1 hane Torslandaviken 23–25.2 (Ola Wennberg m fl). December: 1 par Torslandaviken 2–30.12 (Ola Wennberg m fl).

2016 var ett på alla sätt typiskt år för stjärtanden i

Göteborgstrakten. Inga fynd som tyder på häckning gjordes och det enda sommarfyndet gäller två rastande exemplar i Torslandaviken i början av juli. Arten har under senare år minskat i hela landet och förra året konstaterades bara en enda häckning i hela södra Sverige, närmare bestämt på Öland, samtidigt som arten paradoxalt nog ökar i Danmark där stjärtänder nu häckar på knappt tio platser. [EÖ]

Årta *Anas querquedula*

Samtliga: 1 par Trinde mosse, Änggårdssbergen 13.4 (Anders Olsson). 1 par Torslandaviken 27.4–9.5 (Ola Wennberg m fl). 1 hane Öxnäs 30.4–6.5 (Jan Hellström m fl). 1 par Stensjön, Mölndal 22–31.5 (Jan Tallnäs m fl). 1 par Välen 24.5 (Ulf Sjögren m fl). 2 par Torslandaviken 24.5 (Karin Magnander m fl). 1 honfärgad Öxnäs 25.6 (Magnus Lundström). 1 hane Torslandaviken 26.7 (Hans Waern m fl). 1 ex Torslandaviken 23.9 (Ola Wennberg).

Med viss reservation för dubbelräkningar var 2016 med 9 fynd av 16 exemplar ett fint år för årtan. Tyvärr kunde inga häckningsindicier noteras och det är nu fyra år sedan vi med säkerhet hade häckande årtor i området. Då arten ofta är mycket hemlighetsfull under häckningstid kan man emellertid kanske inte helt utesluta att något par ändå funnits hela häckningssäsongen t ex i området kring Öxnäs, som är svåröverblickat och där observationer gjordes i både maj och juni. [EÖ]

Skedand *Anas clypeata*

Höga antal: 21 ex Torslandaviken 8.5 (Stefan Svanberg).

Vinter: Inga fynd.

Inte sedan 1985 har skedanden konstaterats häcka i Göteborg. Det är alltså ingen förvåning att det inte heller i år noterades några sådana indicier. I övrigt ett normalt uppträdande, även om vi på senare år har vant oss vid enstaka fynd även under vintermånaderna. [EÖ]

Snatterand × gräsand *Anas strepera* × *platyrhynchos*

Samtliga: 1 ad hane Slottsskogen–Hökälla 3.1–11.3 (Bengt Adamsson m fl). 1 ad hane Slottsskogen 15.10–29.12 (Bengt Adamsson m fl).

Samma återvändande hane, nu åtminstone sju år gammal, sågs som vanligt i Slottsskogen under vintermånaderna. Precis som under slutet av förra året sågs han vid ett enstaka tillfälle också på andra sidan älven – denna gång vid Hökälla i början av mars. [EÖ]

Brunand *Aythya ferina*

Höga antal: 26 ex Torslandaviken 24.8 (Ola Wennberg).

De högsta noteringarna av antalet brunänder fort-

sätter att sjunka. Från 86 ex 2008 har antalen minskat till årets rekordlåga 26 ex. Två år har rekordnoteringen 250 ex gjorts, 1987 och 2002. Som häckfågel i landet har arten tyvärr också en vikande trend.

[PB]

Vigg *Aythya fuligula*

Häckningar: Fynd under häckningstid: 1 par Skogomedammen 23.3–7.4 (John Thulin m fl). 1 par Keillers damm, Surte 25.4 (Lars Erik Norbäck). 1 par Svarttjärnen 28.4 (Jahn Ekman). 1 par Svarte mosse, Björkö 17.5 (Peter Hamrén). 2 par Balltorps våtmark, Mölndal 18.5–12.7 (Silke Klick m fl).

Höga antal: 200 ex Sävås mynning 18.1 (Magnus Kinell).

Inga konstaterade häckningar i år, vilket varit fallet sedan 2013, men åtskilliga par observerades på lämpliga lokaler. Noteringarna för högsta antal ligger i nivå med de senaste åren under 2000-talet.

[PB]

Bergand *Aythya marila*

Höga antal: 11 ex Torslandaviken 28.10 (Osborne Lindberg).

Inga större ansamlingar noterades under året, men årets antal är ändå normala för rapportområdet. Inga sommarfynd av bergand föreligger i år.

[PB]

Ejder *Somateria mollissima*

Häckningar: 23 fynd av ungfåglar är rapporterade under maj–juni med sammanlagt ca 155 ungar.

Höga antal: 1 000 ex Rörö 12.2 (Bo Brinkhoff, Ola Wennberg). 1 500 ex Hyppeln 11.3 (Roger Eskilsson).

Ejdern finns upptagen bland våra rödlistade arter och orsakerna till artens minskning är inte helt klarlagda. För att få en bättre bild av hur beståndet ser ut uppmanar vi alla att särskilt rapportera ungfåglar med antal och någorlunda noggrann lokalangivelse. Antalen för de största ansamlingarna kommer inte upp i några högre nivåer, men där spelar faktorer som isläget under vintern in.

[PB]

Alfågel *Clangula hyemalis*

Höga antal: Vår: 25 ex str S Kråkudden, Hönö 18.4 (Roger Eskilsson m fl). Höst: 47 ex str S Kråkudden, Hönö 8.12 (Roger Eskilsson m fl). 43 ex str S Kråkudden, Hönö 13.11 (Jon Håkansson). 32 ex str S Kråkudden, Hönö 28.10 (Ulf Persson m fl).

Udda fynd: 1 ex Hills golfbana, Mölndal 7.11 (Ove Ferling m fl).

Något märkligt är att de högsta noteringarna av alfåglar gjordes under hösten, eftersom de annars brukar göras under april. Inlandsfynd av alfågel är ovanliga i rapportområdet och här är även lokalen mycket udda. Inga sommarfynd gjordes i år.

[PB]

Sjöorre *Melanitta nigra*

Höga antal: 1 220 ex str S Kråkudden, Hönö 1.5 (Jon Håkansson m fl). 1 120 ex str S Kråkudden, Hönö 18.4 (Roger Eskilsson m fl). 1 052 ex str S Kråkudden, Hönö 7.4 (Jon Håkansson).

Några dagar med antal över tusen sjöorrar blev det även i år och tiden är typisk för artens sträcktopp i området. Den högsta dagssumma som noterats är 2 257 ex den 24 april 2008.

[PB]

Salskrake *Mergellus albellus*

Höga antal: Vår: 20 ex Stora Amundö 30.1 (Sven Ångermärk) och 7.2 (Jan Wahlberg). Höst: 7 ex Torslandaviken 14.11 (Conny Palm).

Torslandaviken fortsätter att tappa som artens favoritlokal i området. I år noterades i stället de högsta antalen i södra skärgården.

[PB]

HÖNSFÅGLAR

Vaktel *Coturnix coturnix*

Samtliga: 1 ex sp Torslandaviken 31.5 (Ulf Persson m fl). 1 ex Galterö 14.6 (Thomas Appelqvist m fl).

Två vaktlar är ett för senare år relativt lågt men ändå normalt resultat. Arten kan fluktuerat kraftigt mellan åren och under 2000-talet har mellan noll och femton fynd rapporterats årligen. Fyndet på Galterö är värt att uppmärksamma, arten förekommer mycket sällsynt i skärgården.

[JS]

Orre *Lyrurus tetrix*

Samtliga: Upp till 4 hanar Rambo mosse, Råda 16.1–19.9 (Morgan Johansson m fl). 1 hona Landvetters flygplats 5.2 (Tommy Järås). 2 ex sp Snällemossarna, Härryda 3.4 (Johannes Löfqvist). 1 ex sp Olofstorp, Bergum 10.4–8.5 (Håkan Thorstensson). 1 hona Stora Issjön, Landvetter 20.4 (Elon Wismén m fl). 1 hane Härssjön 24.4 (Ove Ferling). 1 ex Vättlefjäll, Bergum 15.9 (Ove Andersson). 1 hona Björlanda skjutfält 21.9 (Mats Raneström).

Efter flera års kraftgång så verkar glädjande nog förra årets trendbrott inte varit någon tillfällighet. I år har antalet rapporterade tuppar på Rambo mosse ökat ytterligare samtidigt som populationerna i Landvetter och Vättlefjäll fortfarande verkar hårdta ut. Dessutom, liksom 2015, föreligger fynd på Hisingen. Frågan är om det tyder på en oupptäckt population i Björlanda – där arten häckade fram till 2006 – eller om det rör sig om fåglar på strövtåg.

[JS]

Tjäder *Tetrao urogallus*

Samtliga: Totalt rapporterades 9 exemplar varav 3 ex på 3 lokaler i Landvetter, 5 ex på 3 lokaler i Partille samt 1 ex på 1 lokal i Bergum/Vättlefjäll. Dessutom spår i form av spillning eller fjädrar på ytterligare 1 lokal i Landvetter, 2 lokaler i Björketorp samt 1 lokal i Härryda.

Året bjöd inte på några konstaterade häckningar eller nya spelplatser, och i övrigt en förhållandevis låg fyndsumma efter de mycket goda resultaten de senaste två åren. Den geografiska fyndbilden är normal, men det kan noteras att inga tjädrar rapporterats från Sandsjöbacka eller Mölndal. [JS]

LOMMAR OCH DOPPINGAR

Smålom *Gavia stellata*

Häckningar: 1 par Härryda kommun (Mats Eriksson). Fynd under häckningstid: Noterades på ytterligare 2–3 tänkbara häckningslokaler i Härryda kommun.

Höga antal: 234 ex str S Kråkudden, Hönö 1.5 (Jon Håkansson m fl).

Ett par fick ut en unge på en sedan tidigare känd häcklokal. Det kan tyckas vara ett magert resultat, men är ändå normalt. Riktigt höga sträcksiffror uteblev under året, men toppnoteringen varierar kraftigt från år till år och har sannolikt främst två orsaker; (1) på sin färd mot Östersjön rundar lommarna Skagen och når svenska västkusten för långt söderut för att de ska kunna ses från Göteborgs skärgård, eller (2) ingen är på plats och räknar när sträcktoppen infaller. [MR]

Storlom *Gavia arctica*

Häckningar: 1 par Sisjön, Askim (Lars Persson m fl). 1 par Hornasjön, Härryda (Ingemar Olsson). 1 par Gingsjön, Björketorp (Mats Eriksson). 1 par Kärrsjön, Härryda (Ingemar Olsson). 1 par Västra Nedsjön, Hindås (Mats Eriksson m fl). 1 par Finnsjön, Råda (Martin Oomen m fl). 1 par Stora Kåsjön, Partille (Mats Lindqvist). Fynd under häckningstid: Utöver de säkra häckningarna gjordes fynd i totalt 16 tänkbara häckningssjöar.

Höga antal: 17 ad Finnsjön, Råda 26.7 (Mats Eriksson).

Sju konstaterade häckningar är i paritet med de alla bästa åren. I stort sett i varenda göteborgsk sjö värd namnet kan man ha turen att få stöta på storlom under sommarhalvåret. Det betyder dock inte att det sker häckningar på så många platser. Som den stora flocken i Finnsjön indikerar, är storlomar ganska rörliga och kan ibland sammanstråla som vore det kafferep med sju sorters kakor. Varför de gör på det viset är inte klarlagt. Gemensamt fiske skulle kunna vara en förklaring men precis som vid ett typiskt kafferep tycks ofta inte födosökande stå högst på dagordningen. Kanske tycker de helt enkelt om att umgås? [MR]

Svartnäbbad islom *Gavia immer*

Samtliga: 1 ad str S Kråkudden, Hönö 28.10 (Jan-Åke Noresson m fl). 1 ad str S Hyppeln 30.10 (Roger Eskilsson). 1 ad str S Kråkudden, Hönö 8.12 (Mats Björkquist).

Med endast tre individer slår sig 2016 in på en delad andraplats i den föga smickrande tävlingen ”minst antal svartnäbbade islommar på 2000-talet”. Placeringen delas med 2004, och förstaplatsen innehas alltså av 2012 då en enda individ rapporterades. Som mest har 14 fynd gjorts (2009), även om det då fanns en överhängande risk för dubbelräkningar. [MR]

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*

Samtliga: 1 3K+ Kråkudden, Hönö 30.1 (Barbro Björkman m fl). 1 ex Bolleskären, Hönö 7.2 (Hans Zachrisson).

Med endast en dryg vecka mellan observationerna bedömer vi att det rör sig om samma individ. Därmed blev det bara ett fynd 2016, vilket är normalt för senare år. [MR]

Obestämd islom *Gavia immer/adamsii*

Samtliga: 1 ex Kråkudden, Hönö 27.12 (Daniel Johansson).

Observatören noterade en del karaktärer som gör att vitnäbbad islom kan misstänkas, men den här gången fick det stanna vid en obestämd islom. [MR]

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Häckningar: 3 par Balltorps våtmark, Mölndal (Lars Eric Rahm m fl). 2 par Axlemossen, Änggårdssjöarna (Fredrik Wagnström m fl). 1 par Finnsjön, Änggårdssjöarna (Johan Ennerfelt m fl). 1 par Torslanda golfbana, Torslandaviken (Christer Fält). Fynd under häckningstid: Observationer av fåglar i lämplig häckningsbiotop gjordes på ytterligare 8 lokaler.

Höga antal: 11 ex Välen 9.10 (Hans Börjesson).

Med sju par får vi sammanfatta ännu ett magert år när det kommer till konstaterade häckningar. Däremot gjordes ovanligt många ströobservationer i lämpliga häckningsdammar, så kanske är det ändå inte så illa ställt för smådopping som häckande art i området? Däremot var de högsta antalen högst beskedliga. [MR]

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Vinter: 1 ex Galterö 23.1 (Jan Mogol). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 28.2 (Elis Ölfvingsson). 1 ex Kråkudden, Hönö 5.12 (Peter Strandvik).

Antalet vinterfynd varierar mycket från år till år och man kan misstänka att det finns en koppling till födotillgång. Årets antal är ovanligt lågt. [MR]

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Samtliga: 1 ad Torslandaviken 21.4 (Ola Wennberg m fl). 1 ad Torslandaviken 27–28.4 (Ola Wennberg m fl). 1 ex Torslandaviken 4.5 (Lennart Andersson). 1 ex Askimsviken 7.5 (Stefan Andersson m fl). Upp till 3 ex Torslandaviken 13.8–25.9 (Magnus Persson m fl). 1 ex

↑
Vitnäbbad islom,
Kråkudden, 30 januari.
Bild: MIKAEL NILSSON

↗
Havssula, Kråkudden,
9 augusti.
Bild: LENNART HANSSON

→
Fiskmåås och skedstork,
Torslandaviken, 20 maj.
Bild: MIKAEL NILSSON

↓
Havstrut och silkeshäger,
Galterö, 7 maj.
Bild: LINUS WESTLUND

↘
Svartbrynad albatross,
Kråkudden, 11 september.
Bild: STEFAN SVANBERG

Torslandaviken 15.10 (Osborne Lindberg). 1 1K Starrsvik, Hönö 17.10 (David Armini). 1 ex Lappesand, Hönö 27.10 (Thomas Karlsson). 1 1K Bredviken, Hönö 30.10 (Thomas Karlsson m fl). 1 ex str N Rörö 30.10 (Anders Johansson). 2 ex Torslandaviken 19.11 (Magnus Persson m fl).

Under augusti och september gjordes en mängd observationer i Torslandaviken och det är svårt att avgöra hur många individer det rör sig om, tre exemplar är en minimisiffra. I slutet av oktober gjordes ovanligt många observationer i norra skärgården, så man kan misstänka att det åtminstone delvis rör sig om samma individer. Sammanfattningsvis kan vi uppskatta det totala antalet individer till 14, vilket är mycket. Man kan ana att svarthakedopping har en något stigande trend i området. [MR]

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis*

Samtliga: 4 ex Torslandaviken 10.4 (Christer Fält m fl).

Under typisk tid för arten dök en rekordstor flock svarthalsad dopping upp på vår bästa svarthalsad dopping-lokal. Över hälften av områdets 21 fynd har gjorts i Torslandaviken, men aldrig tidigare har mer än tre individer setts samtidigt. [MR]

HAVSFÅGLAR

Svartbrynad albatross *Thalassarche melanophrys*

Samtliga: 1 subad str S Kråkudden, Hönö 11.9 (Stefan Svanberg m fl).

Tre slag under par. Minst. Många är de skådare som blickat ut över ett ödsligt västerhav och drömt om att havsvidderns gigant ska segla förbi. Den 11 september blev det verklighet. Förhoppningarna steg redan den 9 september när en svartbrynad albatross upptäcktes i Oslofjorden. Vid lunchtid två dagar senare kom det larm om att albatrossen just dragit söderut förbi Klädesholmen. Fågeln sågs även vid Marstrand och strax efter klockan 12 dök den så äntligen upp utanför Kråkudden på Hönö. De fyra glada observatörerna kunde följa fågeln under åtta minuter, när den passerade på cirka två kilometers avstånd utan att slå med vingarna en enda gång. Tyvärr dök aldrig fågeln upp längre söderut, men gjorde i gengäld ett par strandhugg längre norrut i Bohuslän under månadsskiftet till oktober.

Även om svartbrynad albatross intar en ställning som något av den svenska havsfågelskådningens heliga Graal, var det inte alldeles oväntat att vi till slut skulle få ett fynd i Göteborgsområdet. Det första svenska fyndet gjordes i Laholmsbukten 2001, och Raritetskommittén bedömde att det sedan var samma individ som återvände till samma plats tre år se-

nare. Därefter dröjde det till 2014 innan en fågel observerades från båt söder om Karingön. Årets fynd utgörs med säkerhet av en annan individ eftersom 2014-fågeln var adult men årets subadult, och blir därmed Sveriges tredje och Göteborgsområdets första fynd.

Ur ett europeiskt perspektiv har arten uppträtt årligen under 2000-talet, ofta med flera exemplar. Fenomenet är dock inte nytt. Exempelvis ska en albatross hållit till i en koloni havssulor på Färöarna 1860–1894 vilket ska ha gett upphov till dess färöiska namn sülukongur, sulkung. En mer välkänd albatross fick nöja sig med namnet Albert efter att ha översmrat i skotska sulkolonier från 60-talet och framåt. Kanske är det samma gamle Albert som lever än idag, och till exempel vistats kring Helgoland. För oss som ännu inte fått se albatross på Väst-kusten lär det alltså komma fler chanser. [MR]

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

Höga antal: 100 ex str S Kråkudden, Hönö 29.9 (Bertil Breife m fl).

Stormfågelåret blåste förbi tämligen obemärkt. En så låg högsta dagssumma har vi inte haft sedan 2006. Oftast ligger de högsta dagssummorna på minst det dubbla. [MR]

Grålira *Ardena grisea*

Samtliga: Kråkudden, Hönö: 15 ex str S 29.9 (Bertil Breife m fl). 1 ex str S 28.10 (Ulf Persson m fl). 1 ex str S 26.11 (Göran Gustavsson m fl). 1 ex str S 8.12 (Lennart Bogren m fl). 1 ex str S 26.12 (Uno Unger m fl). 1 ex str S 31.12 (Roger Eskilsson). **Övriga lokaler:** 1 ex str S Vinga 23.9 (Christopher Magnusson m fl). 2 ex str S Vinga 30.9 (Stefan Svanberg m fl). 1 ex str S Hypeln 30.9 (Peter Keil). 1 ex str S Hypeln 28.10 (Peter Keil).

När antalen är korrekterade för individer som setts på fler än en lokal, landar vi på sammanlagt 23 ex under året. Det är helt normalt. Fynd så sent som på nyårsafton är inte vanligt, men det har tidigare gjorts fynd i både januari och februari. [MR]

Gulnäbbad lira *Calonectris diomedea*

Samtliga: 1 ex str S Kråkudden, Hönö 13.7 (Stefan Svanberg m fl). 2 ex str S Vinga 2.8 (Kent Kristenson m fl). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 8.8 (Göran Engberg m fl).

Det är inte omöjligt att det delvis är samma individer som observerats flera gånger, men i vilket fall utgör 2016 ett mycket gott år för arten. Endast två tidigare år, 2003 och 2008, har fyra observationer gjorts under ett och samma år, men under 2008 bedömdes det röra sig om enbart två individer. [MR]

Mindre lira *Puffinus puffinus*

Samtliga: Kråkudden, Hönö: 1 ex str S 13.7 (Stefan Svanberg m fl). 1 ex str S 17.7 (Christer Fält m fl). 1 ex str S 2.8 (Hans Waern m fl). 1 ex str S 6.8 (Lars Eric Rahm m fl). 2 ex str 8.8 (Bertil Breife m fl). 12 ex str S 9.8 (Bertil Breife m fl). **Övriga lokaler:** 1 ex str S Rörö 5.8 (Ola Wennberg). 9 ex str S Vinga 9.8 (Musse Björklund m fl). 1 ex str S Hästen, Hönö 9.8 (Björn Eriksson).

Totalt ca 20 ex fördelade på sju obsdagar gör 2016 till ett bra år, om än långt ifrån rekordåret 1998 då 79 ex rapporterades. Observationerna var väl samlade från mitten av juli till mitten av augusti vilket hör till den bästa tiden av året för denna utpräglade sommarlira.

[MR]

Klykstjärtad stormsvala *Oceanodroma leucorhoa*

Samtliga: 1 ex str S Vinga 30.9 (Magnus Unger m fl).

Klykstjärtad stormsvala hör till de mer nyckfulla havsfåglarna som med någorlunda regelbundenhet passerar genom våra farvatten. Så sent som 2015 räknades 10 ex, medan vi i år alltså fick nöja oss med en enda.

[MR]

Havssula *Morus bassanus*

Höga antal: 1 131 2K+ str S Vinga 9.8 (Musse Björklund m fl). 1 427 ex str S Vinga 30.9 (Stefan Svanberg m fl). 1 250 ex str S Hyppehn 1.10 (Roger Eskilsson m fl).

Udda fynd: 1 5K+ förbifli Lagmansholmen, Säge 31.1 (Björn Dellming m fl).

Ett mycket gott år med flera noteringar över 1 000 ex. Till skillnad från stormfågel tycks höga antal bli allt mer frekventa hos oss. Sulan vid Lagmansholmen flög uppåt älven, i riktning mot Fågelcentralen, vilket är en händelse som ser ut som en tanke – havsfåglar i inlandet är sällan i god form.

[MR]

SKARVAR-STORKAR

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Häckningar: Fyra kolonier med 388, 220, 144 respektive ca 50 bon.

De rapporterade kolonierna av storskarv var ungefär lika stora som de senaste åren. Göteborgs skärgårds häckande population av storskarv tycks stabil.

[MR]

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Höga antal: 66 ex str S Kråkudden, Hönö 31.8 (Bo Brinkhoff m fl). 116 ex Rörö 30.10 (Nils Eriksson m fl). 125 ex Hyppehn 23.11 (Roger Eskilsson m fl).

I samband med isvintern 2010 dök antalet toppskarvar i Göteborgs skärgård dramatiskt. Sedan dess har en återhämtning sakta skett och 2016 var första gången sedan innan kraschen som antal större än 100 ex rapporterades.

[MR]

Rördrom *Botaurus stellaris*

Samtliga: Fynd under häckningstid: 1 ex sp Hårssjön 12.3–5.5 (Lars Eric Rahm m fl). **Övriga fynd:** 1 ex Torslandaviken 22–23.1 (Mathias Theander m fl) samt 24.2 (Ingegerd Bratt m fl). 1 ex Öxnäs 31.1 (Björn Dellming). 1 ex Nolviks kile, Björlanda 23.7 (Tommy Johansson m fl). I Torslandaviken gjordes sporadiska observationer från 21.8 fram till 25.12 och den 3.12 noterades 2 ex (Magnus Persson m fl). 1 ex Osbäcken, Lexby, Björlanda 19.11 (Magnus Persson). 1 ex Sävholmen, Gullö 10.12 (Max Allan Niklasson).

Precis som vanligt tutade en rördrom i Hårssjön, men någon häckning kunde inte konstateras. I övrigt gjordes ovanligt många ströfynd, särskilt i Torslandaviken där minst en drom tycks ha hållit till under hela hösten.

[MR]

Silkeshäger *Egretta garzetta*

Samtliga: 1 ex Galterö 7–11.5 (Göran Johansson m fl). 1 ex Galterö–Torslandaviken 14.8 (Robert Ennerfelt, Emil Agneholm, Staffan Larsson m fl).

Fynd nummer sju och åtta i rapportområdet och för första gången gjordes två fynd under ett och samma år. Det senaste fyndet innan 2016 gjordes i Lammholmsviken på Öckerö 2011 och det var då det första fyndet i skärgården. Den uppmärksamme kan därvid dra slutsatsen att årets första fynd var det första i södra skärgården. Fynden fördelar sig som förväntat under året; förutom områdets första fynd som gjordes i februari 1973, har samtliga fynd gjorts i maj, juni och augusti.

[MR]

Ägretthäger *Ardea alba*

Samtliga: 1 ex str SV Torslandaviken 3.1 (Christer Fält). 1 ex Hökälla 3.4 (Stig Jacobsson). 1 ex Torslandaviken 9.5 (Ola Wennberg m fl). 1 ex Kungsö, Gbg:s södra skärgård 13.5 (Tina Widén). 1 ex Lammholmsviken, Öckerö 21.5 (David Johansson). 1 ex Torslandaviken 28.9 (Ola Wennberg). 1 ex Lagmansholmen 13.10 (gnm Maria Aronsson). 1 ex Gullö, Säge 14–15.10 (Fredrik Larsson m fl). 1 ex Sagsjön, Källered 20–21.10 (Morgan Johansson m fl). 1 ex Torslandaviken 21–26.10 (Magnus Persson m fl).

Förvisso finns här risk för dubbelräkning, men tio fynd innebär nästan en fördubbling av antalet fynd i området. Ägretthäger rycker fram på bred front över Sverige och det är ingen djävur gissning att den grå arten allt oftare kommer överglänsas av sin vite kusin.

[MR]

Gråhäger *Ardea cinerea*

Häckningar: Aktiva kolonier fanns på Ängesholmen, Styrö (Per Johansson m fl) och i Knipared, Bergum (6 aktiva bon) (Håkan Thorstensson).

Medan den lilla kolonin i Knipared sakta har växt är utvecklingen på Ängesholmen oklar. Vid ett tillfälle tidigt under våren rapporterades ca 60 hägrar vara på vingarna över holmen, så man kan misstänka att det rör sig om ungefär 30 par. [MR]

Skedstork *Platalea leucorodia*

Samtliga: 1 2K Torslandaviken 20.5 (Niklas Aronsson m fl).

Ny art för Göteborgsområdet! Efter att fynd gjorts flera gånger både söder och norr om Göteborg hörde detta till en av de mest väntade nya arterna för området. Icke desto mindre visste glädjen inga gränser när en livs levande skedstork gick ned för landning på vadarstranden i Bohus-delen av Torslandaviken. Till förtret för en och annan förvärvsarbete gäbade göteborgskryssare behagade den dra vidare redan tidigt samma kväll men till förtjusning för en och annan påpasslig västgötakryssare hann den då med att passera också genom Västergötland. [MR]

ROVFÅGLAR**Bivråk** *Pernis apivorus*

Häckningar: Fynd under häckningstid: 1 hane bobygge Änggårds-bergen 8.6 (Johan Ennerfelt). 1 par Djupedal, Hisingen 28.6 (Bo Brinkhoff). 1 ex sp Gullö, Säge 25.7 (Lars Gustafsson). 1 ad hane Skinefjäll, Mölnlycke 14.8 (Martin Oomen). 1 par Bråtaskogen, Råda 27.8 (Johannes Löfqvist).

Sena fynd: 1 1K str S Hyppeln 1.10 (Christer Fält m fl).

Som vanligt kommer endast ett fåtal fynd in under häckningstid, men även om inga bivråkar konstaterades häcka i år är dock inte antalet rapporter färre än under senare tid. Oktoberfynd av bivråkar i Göteborgsområdet hör inte till vanligheterna, men den milda hösten gjorde att ett antal fåglar dröjde sig kvar i landet ovanligt länge. [PB]

Röd glada *Milvus milvus*

Samtliga: Vår: Sammanlagt 58 fynd av 71 ex 5.3–27.5. Sommar: 1 ex Fässberg 15.6 (Jan Tallnäs). 1 ex Brudarebacken 16.6 (Martin Johansson). 1 ex Bokedalen, Jonsered 16.6 (Barbro Andreasson). 1 ex Bergum 20.6 (Allan Högberg m fl). 1 ex Bäckebo 26.6 (Niklas Aronsson). Höst: Sammanlagt 16 fynd av 18 ex 8.8–4.10.

Återetableringen av röda glador i landet fortsätter och nu häckar arten så nära som i Kungälvskommun. Även i vårt rapportområde ökar antalet sommarfynd och frågan är när och vem som hittar det första häckande paret i vårt område? [PB]

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Häckningar: Fynd under häckningstid: 1 ad Brännö 5.5 (Robert Ennerfelt). 1 ex Torslandaviken 30.5 (Magnus Persson m fl). 1 ad Öxnäs 31.5 (Bo Brinkhoff m fl). 1 ex Billdal 1.6 (Hans Wahlberg).

Även i år föreligger ett antal fynd under häckningstid och frågan är varifrån dessa fåglar härrör? [PB]

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Häckningar: 1 par Sagsjön, Källered (Ove Ferling m fl). 1 par Gullö, Säge (Peter Strandvik m fl). 1 par Hårssjön (Lars Persson m fl). Troliga häckningar: 1 par Svankällan (Bo Brinkhoff m fl). 1 par Vällsjön, Råda (Elon Wismén). 1 par Nolviks kile (Bo Brinkhoff). 1 par Ragnhildsholmen (Bo Nilsson). 1 par Kvillehed (Elon Wismén m fl). 1 par Hökälla (Per Lundgren m fl).

Sent fynd: 1 hane Svensby, Säge 30.11 (Nils Abrahamsson).

Det fortsätter att se stabilt ut för områdets bruna kärrhökar. De häckar stadigt på Hisingen med 5–6 par och finns utöver det vid Hårssjön och vid Sagsjön, där flygga ungar sågs på båda lokalerna. Novemberfyndet utgör fenologiskt rekord för Göteborgs rapportområde med bred marginal. [PB]

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Samtliga: Januari–februari: 6–8 ex. Vår: Sammanlagt 19 ex 29.3–4.5. Höst: Sammanlagt ca 100 ex 14.8–30.11. December: 4–7 ex.

Något fler vårfynd gjordes än normalt, men annars ser fyndbilden ut som den brukar. [PB]

Stäpphök *Circus macrourus*

Samtliga: 1 2K honfärgad str SV Torslandaviken 25.4 (Christer Fält). 1 1K Sagsjön, Källered 21.8 (Ove Ferling m fl). 1 2K hane Torslandaviken 3.9 (Magnus Persson). 1 1K Trädet, Säge 12.9 (Bo Brinkhoff m fl). 1 1K str S Torslanda 12.9 (Magnus Persson). 1 2K hane + 1 1K str S Nötholmen, Hönö 13.9 (Bo Brinkhoff m fl). 1 1K Brudarebacken 13.9 (Jan-Åke Noresson m fl). 1 1K str S Välen 15.9 (Uno Unger m fl). 1 1K Nya Gärdet, Hönö 17.9 (Hans Zachrisson m fl).

Med årets tio fynd slogs nytt rekord för stäpphök i rapportområdet. Det tidigare högsta antalet vi haft i området är nio fynd 2011. Trenden i landet har varit ökande under ett antal år, vilket beror på att stäpphökens utbredningsområde förskjutits västerut i Ryssland. Aprilfågeln är det fjärde vårfyndet av arten i Göteborgstrakten. [PB]

↑
Lärkfalk, Härssjön, 18 maj.

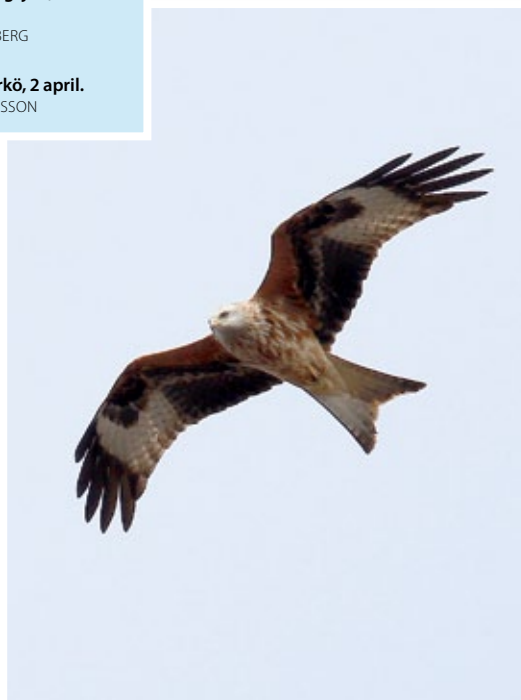
Bild: BENGT HALLBERG

✓
**Pilgrimsfalk, Sagsjön,
4 augusti.**

Bild: BENGT HALLBERG

↘
Röd glada, Björkö, 2 april.

Bild: HANS ZACKRISSON

Obestämd stäpp-/ängshök *Circus macrourus/pygargus*

Samtliga: 1 honfärgad Torslandaviken 19.8 (Robert Ennerfelt). 1 1K Bärby, Säve 29.8 (Ingemar Bernhardsson). 1 ex str SO Björkö 5.9 (Kristoffer Lager). 1 honfärgad str S Välen 17.9 (Hans Börjesson).

Fyra fynd av obestämda stäpp-/ängshökar, så kallade stängshökar, föreligger. Det är ovanligt många men förstärker det faktum att stäpphökarna ökat markant under senare år. Vi vill påpeka vikten av att blå kärrhök med säkerhet kunnat uteslutas när det gäller bestämning av stängshök. [PB]

Ormvråk *Buteo buteo*

Höga antal: 594 ex str S Västra begravningsplatsen 2.10 (Stefan Svensson). 470 ex str S Brudarebacken 2.10 (Jan-Åke Noresson m fl). 153 ex str S Skinnefjäll, Mölnlycke 2.10 (Martin Oomen).

Den 2 oktober blev en fin sträckdag för ormvråk i rapportområdet och sammanlagt 1 217 ex räknades då vid tre geografiskt väl spridda lokaler. [PB]

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Vinter: 20–25 ex under januari–februari och ca 5 ex under december.

Antalen under januari–februari är helt normala medan decembervråkarna var något färre än de brukar vara. Snittet för antalet fjällvråkar under december månad ligger strax över tio sedan 2005 då Artportalen lanserades. Antalsvariationerna beror ofta på hur milda vintrarna är i Mellansverige. Med snöfall och kyla drar sig vråkarna söderut och vi kan få en påfyllning av antalen här i Göteborgstrakten. [PB]

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Samtliga: 1 3K+ Gunnesby, Säve 3.1 (Magnus Rahm m fl). 1 4K+ Fridhems gammelskog 6.1 (Roger Eskilsson). 1 2K+ str NO Bäckebolmotet 11.2 (Fredrik Andersson). 1 1K Rambo mosse 18.10 (Rune Edquist). 1 ex str SO Brudarebacken 3.11 (Jan-Åke Noresson m fl). 1 ex Härssjön 3.11 (Lars-Olof Sandberg). 1 1K str SO Brudarebacken 7.11 (Jan-Åke Noresson m fl).

I år, liksom 2014, gjordes sju fynd av kungsörn i området, vilket är ett högre antal än snittet. Normalt brukar antalen ligga mellan 3–5 ex. Fynden är mycket typiska tidsmässigt, det är under senhöst och vinter de flesta kungsörnarna ses i vårt område. [PB]

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Häckningar: 6 par i Härryda kommun.

Vi har en stabil population av fiskgjusar i områdets östra delar, antalet häckande par har snarare ökat än minskat under senare år. [PB]

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Häckningar: Göteborgs södra skärgård: 1 par Fjordholmen. 1 par Rårholmen. 1 par Skarholmen. 1 par Galterö. 1 par Smögholmen. 1 par Brustholmarna. 1 par Kungsö. (Samtliga Gösta Olofsson). **Övriga Göteborgs kommun:** 1 par Skeppstadsholmen (Mikael Nilsson). 1 par Bergum (Håkan Thorstensson). 1 par Lagmansholmen (Staffan Larsson). 1 par Trädet, Säve (Bo Brinkhoff). 1 par Utbyfältet (Roger Eskilsson). 1 par Saltkälen, Bildals skärgård (Gösta Olofsson). 1 par Stora Varholmen (Gösta Olofsson). 1 par Gullö (Lars Gustafsson). **Öckerö kommun:** 1 par Nötholmen, Hönö (Roger Eskilsson m fl). 1 par Rördammen, Öckerö (Bengt Karlsson).

I år landade antalet häckande tornfalkspar på 17, vilket ligger inom variationen för senare år. Även i år saknas rapporter från ett antal lokaler där tornfalkar tidigare brukat häcka, så förmodligen är det verkliga antalet par högre. Som vanligt håller södra skärgården ställningarna. Något märkligt är det också att inga tornfalkar verkar häcka i Mölndal, Härryda och Partille. [PB]

Stenfalk *Falco columbarius*

Samtliga: **Vinter:** 1 2K+ honfärgad Gröneviken, Björkö 10.1 (Fredrik Litsgård). **Vår:** Sammanlagt 9 ex 29.3–4.5. **Höst:** Sammanlagt 78–81 ex 10.8–1.11.

Ett något lägre antal stenfalkar noterades i år jämfört med senare år, både under vår och höst. Senast vi hade ett januarifynd var 2007 då en honfärgad fågel sågs vid Öxnäs. [PB]

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Häckningar: **Fynd under häckningstid:** 3 ad Härssjön 18.5–15.6 (Bengt Hallberg m fl). 1 ex Fräntorp, Göteborg 2.6 (Leif Jonasson). 1 ex Hökälla 5.6 (Staffan Larsson). 1 ex Sagsjön 11.6 (Morgan Johansson). 1 ex Västra Nedsjön, Hindås 21.6 (Johannes Löfqvist). 1 ex Härssjön 28.6 (Lars Persson). 1 ex Torslandaviken 29.6 (Ola Wennberg). 1 ad Torslandaviken 2.7 (Christer Fält). 1 ex Härssjön 3.7 (Lars Persson). 1 ex Skalmared, Landvetter 17.7 (Elon Wismén).

Övriga fynd: **Vår:** 27 fynd av 29 ex. **Höst:** 43 fynd av 54 ex.

Även i år föreligger rapporter om ett antal stationära lärkfalkar vid Härssjön under den tidigare delen av häckningstiden, men några tecken på att häckning ägt rum finns dock inte, även om biotopen är mycket lämplig. Antalet falkar som sågs under vår och höst är normala för senare år. [PB]

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Häckningar: 1 par Göteborgs gasklocka (Tommy Järås m fl). 1 par Mölndals kommun (Morgan Johansson).

Det blev ett femte år som gasklockan fick stå som värd för häckande pilgrimsfalkar, men sen plockades den ner bit för bit under mars 2017. Glädjande var dock att Mölndalsparet fick tre ungar på vingarna. [PB]

RALLAR OCH TRANA

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Häckningar: 1 par Donsö (Gösta Olofsson). **Fynd under häckningstid:** Rapporter under häckningstid indikerar ytterligare ca 21 revir på 16 lokaler, varav 5 i skärgården.

Vinter: Januari–februari: 22 ex på 11 lokaler, varav 7 ex i Välen. **December:** 9 ex på 6 lokaler.

22 par vattenrall i området är en liten ökning jämfört med de senaste åren, då antalen pendlat mellan 12 och 16 par. Antalet övervintrare var dessutom rekordhøgt, mycket tack vare Välen där åtminstone sju rallar sågs samtidigt i januari. [EÖ]

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Samtliga: 1 ex sp Öxnäs 6.5 (Magnus Lundström).

En enda observation av denna rara sumphöna är knappast någon toppnotering. Det är dock känt att antalen fluktuerar betydligt mellan åren och det är faktiskt inte varje år som arten över huvud taget noteras i området. [EÖ]

Kornknarr *Crex crex*

Samtliga: Inga fynd.

Det är förvisso väl känt att antalet kornknarrar varierar kraftigt, men aldrig förr (åtminstone inte under de senaste 20 åren) har ett år helt saknat rapporter. För en art som är rödlistad och hårt drabbad av det storskaliga jordbruket är det oroväckande och vi får hoppas att det mest var tillfälligheter som spelade in år 2016. Nationellt sett har arten det senaste århundradet uppvisat en rätt spretig populationsutveckling med stora regionala skillnader och mellanårsvariationer. Efter en lång tids tillbakagång återhämtade sig kornknarren i en stor del av landet och ökade relativt kraftigt under 1990- och det tidiga 2000-talet vilket bl a medförde en stegvis nedgradering från rödlistebedomningen ”starkt hotad” till ”nära hotad”. Denna ökning tycks nu ha avstannat och snarast vänt nedåt samtidigt som hotet mot favoritbiotopen – marginalområden i ett jordbrukslandskap präglad av ålderdomliga och småskaliga brukningsmetoder – i allra högsta grad kvarstår. [EÖ]

Rörhöna *Gallinula chloropus*

Häckningar: 21 konstaterade häckningar. **Fynd under häckningstid:** Observationer tydande på troliga revir föreligger från ytterligare ca 12 lokaler.

Vinter: Januari–februari: Sammanlagt 23 ex på 9 lokaler, varav 9 ex i Slottsskogen. **December:** Sammanlagt 17 ex på 4 lokaler, varav 13 ex i Slottsskogen.

Ett helt typiskt år för rörhönan vars häckande population tycks ligga på en stabil nivå om ca 30 kända par. [EÖ]

Sothöna *Fulica atra*

Häckningar: 2 par Balltorps våtmark (Jan Tallnäs m fl). 2 par Hökälla (Per Lundgren m fl). 2 par Svarttjärn, Delsjöområdet (Erik Sjöström m fl). 1 par Svarte mosse, Biskopsgården (Johan Svedholm m fl). 1 par Torslandaviken (Robert Ennerfelt m fl). **Fynd under häckningstid:** Ca 12 par Torslandaviken (Magnus Persson m fl). Ca 4 par Balltorps våtmark (Jan Tallnäs m fl). 2 par Härlanda tjörn (Mia Wallin m fl). 2 par Sagsjön, Källered (Morgan Johansson m fl). 2 par Svarte mosse, Biskopsgården (Stefan Svanberg m fl). 1 par Hökälla (John Thulin m fl). 1 ex Holmdammen (Johan Svedholm). 1 ex Hårssjön (Lars Persson m fl). 1 ex Svankällan (Bo Brinkhoff m fl).

2016 gav oss uppskattningsvis 31 revirhävdande sothönspar, varav åtta konstaterade häckningar. Det är ett resultat ungefär i nivå med de senaste åren, men det måste poängteras att siffrorna i många fall är osäkra. Uppskattningar av antalet häckande par på lokaler som Torslandaviken och Balltorps våtmark är mycket svåra att göra med rådande rapportunderlag. [EÖ]

Trana *Grus grus*

Häckningar: 1 par Hårssjön (Jan Krantz m fl). **Fynd under häckningstid i lämplig biotop:** Regelbundet i rapportområdets östra delar samt på norra Hisingen.

Höga antal: 1 500 ex str S Brudarebacken 3.10 (Jan-Åke Noresson m fl).

För andra året i rad konstaterades häckning vid Hårssjön där ett par med två ungar sågs i maj–juni. Att konstatera tranhäckningar är annars svårt, då de ofta lever ett undanskymt liv under sin häckningsperiod. De regelbundna observationerna i framför allt Härryda kommun tyder på att fler par mycket väl kan gömma sig i områdets mindre besökta marker. Hösträcket var i vanlig ordning spektakulärt och när det nådde sin kulmen med 1 500 ex vid Brudarebacken den 3 oktober sattes ett nytt rekord för rapportområdet. Den tidigare toppnoteringen, 1 250 ex den 8 oktober 2011, gällde också en sträcksumma vid Brudarebacken. [EÖ]

VADARE

Strandskata *Haematopus ostralegus*

Vinter: Januari: 1 ex Bolleskären, Hönö 21.1 (Lennart Bogren). **December:** 1 ex Kråkudden, Hönö 13–29.12 (Lars Carlbrand m fl).

Liksom 2015 blev 2016 ytterligare ett år med ett lågt antal övervintrande strandskator, vanligtvis

brukar uppmot fem exemplar övervintra. Däremot är lokalerna helt typiska, Kråkudden/Bolleskären har återkommit likt ett mantra i fågelrapporterna så länge som vi haft regelbundet övervintrande strand-skator. Delvis är detta givetvis ett resultat av att denna den västligaste delen av Hönö är den bäst bevakade lokalen i skärgården vintertid, men det får nog även tillskrivas lokalens lämplighet med god födotillgång och så gott som alltid någorlunda isfria förhållanden. [JS]

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Samtliga: 2 ex Björkö-Öxnäs 6.5 (Kristoffer Lager, Magnus Lundström).

Årets fåglar sågs först från Björkö sträckande in mot Nordre älvs mynning, och återfanns strax därefter kortvarigt rastande vid Öxnäs. Ett i alla avseenden typiskt fynd, såväl till tidpunkt, kortvarighet, lokal och inte minst det faktum att arten påfallande ofta uppträder i par. Det sistnämnda illustreras på ett närmast övertydligt sätt av det faktum att det under 2000-talet gjorts 34 fynd av 68 individer i rapportområdet. [JS]

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Häckningar: Minst 1 par Torslandaviken (Ola Wennberg m fl), 1 par Gunnilsetippen, Angered (Lars Erik Norbäck). **Troliga häckningar:** 1 par Välen (Uno Unger m fl).

Dessutom sågs arten på ytterligare 16 lokaler under häckningstid. Få konstaterade häckningar, men som vanligt utgör säkert många av fynden under häckningstid verkliga häckningar och som vanligt är säkert även mörkertalet förhållandevis stort för denna art som i stor utsträckning häckar i kortlivade biotoper som byggplatser, grusgropar och liknande. [JS]

Större strandpipare *Charadrius hiaticula*

Häckningar: 1–2 par Torslandaviken (Fredrik Klingberg m fl), 1 par Ränneskär, Hake fjord (Gösta Olofsson), 1 par Buskär, Gbg:s södra skärgård (Gösta Olofsson), 1 par Lökholmen, Gbg:s södra skärgård (Lars Persson). **Troliga häckningar:** 1 par Nolviks kile, Björlanda (Tommy Johansson), 1 par Rörö (Bo Brinkhoff m fl), 2 par Galterö (Uno Unger m fl), 1 par Kikås avfallsanläggning (Morgan Johansson), 1 par Känso Fjärskär, Gbg:s södra skärgård (Gösta Olofsson), 1 par Södra In-Vinga (Gösta Olofsson).

1 par Mävholmen, Gbg:s sdra skärgård (Lars Persson). Dessutom är arten rapporterad från ytterligare minst 17 lokaler under häckningstid. Under de fyra år som häckningar av större strandpipare redovisats är verkar arten haft en tämligen stabil population. Den absoluta huvuddelen häckar i klippig skärgårdsmiljö men enstaka par återfinns på inlandslokaler av liknande typ som dess mindre kusin före-

drar. Arten har minskat kraftigt i Halland under senare år, men där häckar den främst på strandängar. [JS]

Fjällpipare *Charadrius morinellus*

Samtliga: 10 ex Öxnäs 15.5 (Hans Börjesson m fl), 1 ex Torslandaviken 11.9 (Magnus Persson).

Med årets fynd har arten nu påträffats 22 gånger i rapportområdet. Höstfynd är klart vanligast, men i år sågs arten även under våren då en flock på inte mindre än tio exemplar drog storpublik en majdag i Öxnäs. Så stora flockar är mycket ovanligt i rapportområdet – detta är enda gången, förutom våren 2010 då 18 ex sågs tillsammans vid Bärby, som fler än sex individer setts samtidigt. [JS]

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Vinter: 1 ex str S Fotö 9.2 (Bo Brinkhoff).

Arten noteras mycket sällan vintertid i vårt rapportområde och detta var det sjunde vinterfyndet under 2000-talet. [JS]

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Samtliga: **Vår:** 1 ex str S Kråkudden 27.3 (Roger Eskilsson), 1 ad Lilla Kågholmen, Hyppeln 30.5 (Lars Erik Norbäck), 2 ex Galterö 4.6 (Lars Hellman). **Höst:** Sammanlagt ca 199 ex 7.7–20.10. **Månadsfördelning:** juli 5 ex, augusti 101 ex, september 68 ex, oktober 21 ex.

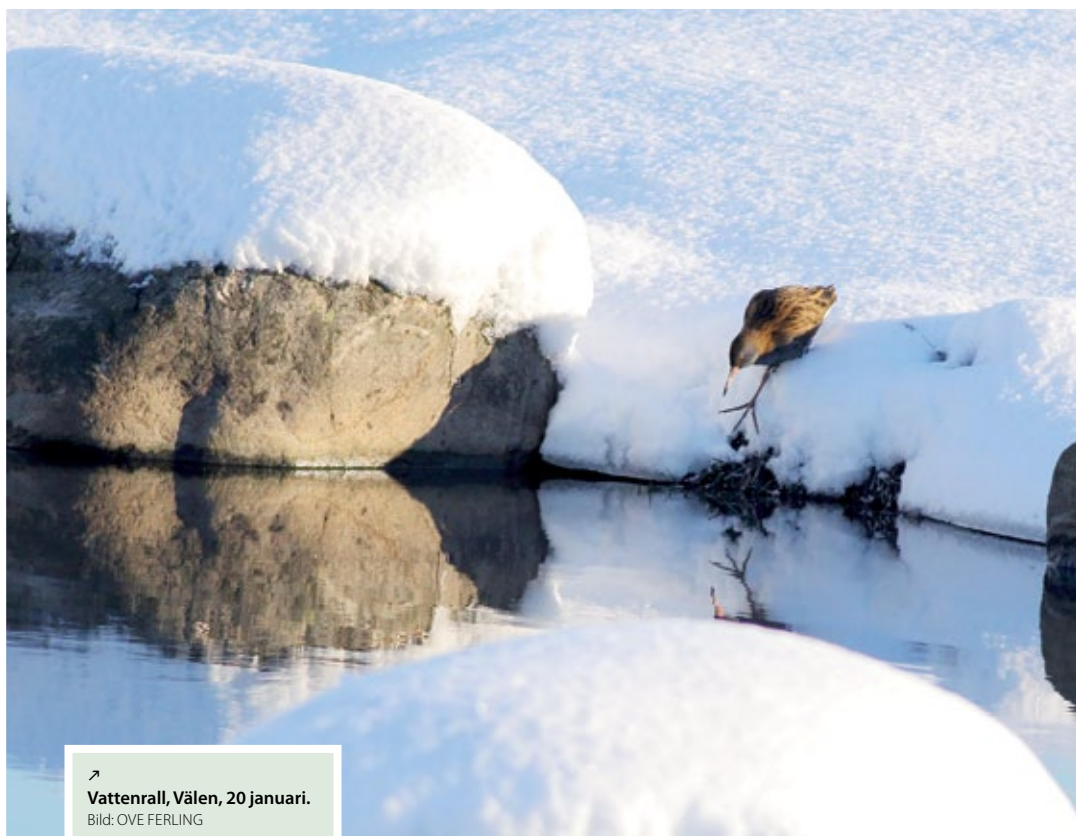
Som vanligt är arten flerfaldigt många gånger vanligare under höststräcket än under vårsträcket i vårt rapportområde. Det är dock ett vårfynd som sticker ut mest i årets skörd, nämligen marsfyndet som är mycket tidigt och utgör nytt fenologirekord. Tidigare rekord var från den 1 april och vanligen ses årets första kustpipare i början av maj. Med det sagt är både vår- och höstsumman i år tämligen låga, artens uppträdande är dock variabelt och till stor del avhängigt väderförhållandena under sträckperioderna. [JS]

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Samtliga: **Höst:** Sammanlagt ca 384 ex 17.7–30.9. **Månadsfördelning:** juli ca 11 ex, augusti ca 217 ex, september ca 154 ex. **Höga antal:** 60 ex str S Kråkudden, Hönö 27.8 (Hans Zachrisson m fl) och 58 ex str S Vrångö samma dag (Stefan Svanberg), 45 ex str S Kråkudden, Hönö 11.9 (Hans Zachrisson m fl).

En snäppet högre höstsiffra än de senaste två åren men relativt tidigare år ändå en ganska blygsam siffra. Totalantalet under höststräcket har oftast legat på uppåt 500 individer eller mer. Precis som förra året saknades i år vårfynd vilket är mycket ovanligt även om antalen under vårsträcket brukar vara tämligen blygsamma. [OB]

↗
Vattenrall, Välen, 20 januari.

Bild: OVE FERLING

↘
Mindre strandpipare, Hills golfbana, 30 maj.

Bild: OVE FERLING

Myrsnäppa *Calidris falcinellus*

Samtliga: Vår: 1 ex Galterö 21.5 (Linus Westlund). Höst: 3 ex Galterö 4–15.8 (Roger Eskilsson m fl).

Återigen observationer av myrsnäppa på Galterö som numer bjuder på årliga fynd av arten. Ett vårfynd och ett höstfynd stämmer väl in i de senaste årens trend. Under perioden 4 till 15 augusti sågs som mest upp till tre individer vilka här är bedömda som samma. Det är förstås inte otänkbart att det rör sig om fler individer som rastat under perioden. [OB]

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Samtliga: 1 ex str S Kråkudden, Hönö 13.7 (Claes-Göran Ahlgren m fl). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 6.8 (Mattias Pozsgai m fl). 2 ad Galterö 6–7.8 (Christopher Magnusson m fl). 3 ex Galterö 14.8 (Robert Ennerfelt m fl). 1 ex Galterö 18.8 (David Klingberg). 3 1K Torslandaviken 28.8 (Roger Eskilsson m fl). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 7.9 (Bo Brinkhoff m fl). 1 1K Galterö 9.9 (Lars Hellman). 1 1K Rörö 10.9 (Roger Eskilsson). 1 ex str Hummerviken, Öckerö 11.9 (Thomas Karlsson). 2 1K str S Kråkudden, Hönö 11.9 (Stefan Svanberg). 1 1K Galterö 11.9 (Jan Mogol).

Tolv fynd av arton individer är en högre siffra än fjolårets bottenresultat på åtta exemplar men ändå ett relativt skralt uppträdande. Tidsmässigt gjordes alla fynd under den väntade perioden även om bilden är något förskjuten med flera fynd under september och endast ett fynd under juli månad. [OB]

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Samtliga: Vår: Sammanlagt ca 27 ex 8–27.5. Höst: Sammanlagt ca 14 ex 7.7–7.8. Höga antal: 9 ex Torslandaviken 17.5 (Ola Wennberg). 14 ex Torslandaviken 18.5 (Magnus Persson m fl). 5 ex Galterö 4.8 (Roger Eskilsson m fl).

Antalet individer under både vår och höst är inom det normala sett till senare år. Under vårperioden sågs som mest 14 individer samtidigt i Torslandaviken vilket är en relativt stor flock sett till det normala uppträdandet hos mosnäppan i rapportområdet. Mosnäppor sågs i olika antal under flera dagar just vid Torslandaviken mellan 10 till 20 maj varför vårsiffran möjligen kan vara något underskattad. Detsamma gäller under första veckan i augusti på Galterö. [OB]

Sandlöpare *Calidris alba*

Samtliga: Höst: Sammanlagt ca 91 ex 31.7–1.10. Höga antal: 19 ex Kråkudden, Hönö 26.8 (Stefan Berg). 10 ex str S Kråkudden, Hönö 27.8 (Hans Zachrisson m fl).

Minst 91 individer sågs under höststräcket vilket innebär en hög totalsumma för 2016. Årssumman når sällan över 50 exemplar och endast 2011, då 102 exemplar noterades, och 2012, med 91 individer, är på samma nivå som årets under 2000-talen.

Höstfynd i form av sträckande fåglar i skärgården dominerar alltid årssumman och vårfynd av sandlöpare har inte gjorts sedan 2007 och saknades även i år. [OB]

Kärrensäppa *Calidris alpina*

Höga antal: 41 ex str S Kråkudden, Hönö 8.8 (Rasmus Elleby m fl). 58 ex str S Kråkudden, Hönö 27.8 (Rune Ekman). 40 ex str S Kråkudden, Hönö 29.9 (Matthis Kaby).

Året bjöd inte på någon bra sträckdag för kärrensäppor. Endast en rapport över 50 exemplar, och det knappt, är en riktigt dåligt utdelning. De flesta år brukar i alla fall bjuda på någon dag med tresiffriga antal. [OB]

Skärnsäppa *Calidris maritima*

Höga antal: Bolleskären, Hönö: Högsta noteringen under våren var 120 ex 29.3 (Jon Håkansson). Högsta noteringen under hösten var 60 ex 11.11 (Mats Raneström). Övriga lokaler: 60 ex Torrbeskr 15.3 (Roger Eskilsson). 50 ex Stora Stenskr, Vrångö 2.4 (Stefan Svanberg). 60 ex Rörö 3.4 (Anders Johansson).

En god förekomst av skärnsäppor även i år. Snäpporna på Bolleskären är oftast väldigt svårräknade och säkerligen underskattade. Den flock på 120 individer som sågs under våren är ett relativt stort antal. [OB]

Småsnäppa *Calidris minuta*

Samtliga: Höst: Sammanlagt ca 21 ex 1.8–11.9.

Cirka 21 exemplar är en god höstsiffra vilket gör 2016 till ett av de bättre åren för småsnäppa på senare tid. De flesta fynden är gjorda på Galterö och viss reservation finns för att antalet individer under perioden där kan vara både över- eller underskattat något. Som mest sågs sex fåglar samtidigt på Galterö vilket är en stor flock för området sedan tiden då mudderdammen i Torslandaviken levererade betydligt större antal. Senast det hände var 2000 då 24 exemplar noterades. Kanske kan vi åter få uppleva liknande antal av Calidrisvadare när restaureringen av mudderdammen är klar? [OB]

Dvärgbeckasin *Limnocyptes minimus*

Vinter: Januari–februari: 2 ex Välen 2–21.1 (Morgan Larsson m fl). 1 ex Hökälla 2.1–1.3 (Anders Kronhamn m fl). 2–3 ex Fässberg, Mölndal 9.1–19.2 (Lars Eric Rahm m fl). 1 ex Ersdalen, Hönö 9–10.1 (Thomas Karlsson m fl). 1 ex Torslandaviken 10–22.1 (Magnus Persson m fl). 1 ex Rörö 17.1 (Uno Unger m fl). 2 ex Gunnestorps mosse 19.1 (Fredrik Larsson). December: 1 ex Prästabäcken, Fässberg 15.12 (Conny Palm).

Vår: 1 ex Välen, Göteborg 19.3 (Uno Unger). 1 ex Välen 31.3 (Hans Börjesson). 1 ex Hökälla 1.4 (Stig Carlsson). 1 ex Kikås avfallsanlägg-

ning 4.4 (Morgan Johansson). 1 ex Lunnagården, Mölndal 14.4 (Lars Eric Rahm). 1 ex sp Kvillehed, Nordre älv 23.4 (Tina Widén m fl). 1 ex Smedstorp's ängar, Björketorp 1.5 (Johannes Löfqvist).

Cirka tolv individer är precis i paritet med genomsnittet av vinterfynden under 2000-talet. Antalet vårfynd på sju individer är lägre i jämförelse med de senaste tre åren som bjudit på relativt höga antal men ändå strax över genomsnittet sett till tidigare år. För höstperioden brukar endast höga antal redovisas men i år gjordes inga observationer på fler än tre exemplar. Totalt sett sågs faktiskt inte fler än cirka 25 dvärgbeckasiner under hösten vilket är en riktigt låg siffra. [OB]

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Samtliga: Vår: 2 ex sp Smedstorp's ängar, Björketorp 2–5.5 (Elon Wismén m fl). 2 ex sp Torslandaviken 3.5 (Christer Fält m fl). 1 ex sp Lunnagården, Mölndal 3–7.5 (Lars Eric Rahm m fl). 1 ex sp Fässberg, Mölndal 7–8.5 (Per-Anders Svensson m fl).

Fyra fynd av totalt sex spelande individer är en relativt fin vårsiffra men inom de senaste årens normala uppträdande. Vad som dock är överraskande är att inte ett enda höstfynd gjordes. I snitt görs ca fem fynd per höst och vi får gå tillbaka ända till 1994 för att hitta en höst utan fynd av dubbelbeckasin. [OB]

Isländsk rödspov *Limosa limosa islandica*

Samtliga: 1 1K Öxnäs 18.9 (Magnus Lundström).

Ett tidsmässigt typiskt fynd av en ung *islandica*-spov. De tidigare fem höstfynden i Göteborg är alla gjorda mellan den 5 september och den 6 oktober. Observationen är det åttonde bestämda fyndet av underarten i rapportområdet. [OB]

Myrspov *Limosa lapponica*

Höga antal: Vår: 60 ex str S Kråkudden, Hönö 11.5 (Jon Håkansson). Höst: 48 ex str S Sundholmen, Fotö 30.7 (Hans Waern m fl).

Ganska normala sträcktoppar som tidsmässigt faller väl in i det typiska mönstret där vårtoppen brukar ligga i början av maj och hösttoppen kring månads-skiftet juli/augusti. [OB]

Småspov *Numenius phaeopus*

Höga antal: 24 ex Galterö 5.5 (Robert Ennerfelt m fl).

Sett till de senaste årens låga dagstoppar av småspov så är detta en återgång till lite mer typiska höga antal. En flock på 50 individer av troliga småspovar sågs dessutom den 10 maj vid Kråkudden. Det är dock fortfarande en bra bit upp till de bästa årens toppar där de högsta antalen är 100 exemplar vid Näset den 11 maj 2003 och 93 exemplar vid Torslandaviken den 13 maj 2007. [OB]

Storspov *Numenius arquata*

Vinter: Januari–februari: 2 ex Fotö-Öckerö under hela perioden (Bo Brinkhoff m fl). **December:** 1 ex Bredviken, Hönö 18.12 (Thomas Karlsson m fl). 1 ex Lammholmsholmsviken, Öckerö 30.12 (Bengt Karlsson).

Höga antal: 75 ex str N Välen 13.4 (Hans Börjesson). 63 ex Askimsviken 19.4 (Bengt Adamsson m fl). 68 ex str NO Stora Amundö 26.4 (Thomas Svensson m fl).

För andra året i rad övervintrade storspov i norra skärgården, något som tidigare varit högst ovanligt i rapportområdet. En fågel dök dessutom åter upp i slutet av december vilket betydde den tredje övervintringen i rad. Högsta antalen ligger typiskt i tid med relativt beskedliga sträcktoppar. I relation kan nämnas att de högsta topparna under 2000-talen utgörs av 730 exemplar vid Mölnlyckemotet den 23 april 2008 och minst 500 exemplar vid Lilla Amundö den 21 april 2009. [OB]

Rödbena *Tringa totanus*

Häckningar: 3–4 par Galterö (Elis Ölfvingsson m fl). 2 par Välen (Eva Åkesson m fl). 1 par Buskär (Gösta Olofsson). 3 par Lökholmen (Lars Persson). 1 par Lunnagården (Lars Eric Rahm).

Höga antal: 77 ex Torslandaviken 14.8 (Staffan Larsson m fl).

Cirka tio rapporter gällande säkra eller troliga häckningar av rödbena är en lägre siffra än normalt. Det är dock svårt att överblicka rödbenans utbredning i området. Läger vi till rapporter med lägre häckningskriterier så landar vi någonstans strax under 25 par vilket kan relateras till ett ungefärligt genomsnitt på 30 par de senare åren. Inlandspopulationen i området är fortsatt minimal med rapport om trolig häckning endast från Lunnagården. Årets högstanotering på 77 exemplar i Torslandaviken är en imponerande siffra och faktiskt i särklass den högsta i området med undantag från en gammal rapport från Kråkudden den 17 juli 1998 på ca 100 individer. [OB]

Roskarl *Arenaria interpres*

Samtliga: Vår: Sammanlagt 8 ex 3.5–12.6. Höst: Sammanlagt ca 40 ex 13.7–7.9. **Höga antal:** 23 ex str S Vrångö 27.8 (Stefan Svanberg). 11 ex str S Kråkudden, Hönö 27.8 (Hans Zachrisson m fl).

23 exemplar är den näst högsta sträcksumma som noterats i området. Endast 2004 stoltserar med en högre dagssiffra då 27 exemplar sträckte förbi Vinga den 15 augusti. [OB]

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius*

Samtliga: 1 ex str S Kråkudden, Hönö 28.9 (Fredrik Ström m fl). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 29.9 (Marinko Karabatic m fl). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 30.9 (David Armini m fl).

Tre fynd är ett ganska normalt uppträdande sett till antalen under 2000-talen. Tidsmässigt ses oftast brednäbbade simsnäppor kring slutet av oktober. Årets fynd sticker därför ut lite då alla fynden gjordes under tre efterföljande septemberdagar även om det inte är extremt ovanligt med septemberfynd de senaste åren. Artens uppträdande på lokalen påverkas förstås stort av förekomsten av goda blåsdagar med hård pålandsvind. Med tanke på uppträdandet så kan det vara befogat att slänga in en liten brasklapp om att det skulle kunna röra sig om samma individ som uppehållit sig i området. [EO]

LABBAR

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

Samtliga: 1 1K Vinga 25.9 (Magnus Hallgren m fl). 1 2K str S Kråkudden, Hönö–Vinga 28.9 (Carl Tholin m fl). 2 1K och 1 ad str S Kråkudden, Hönö 29.9 (David Armini m fl). 2 1K och 1 ad str S Kråkudden, Hönö 30.9 (David Armini m fl). 1 1K str S Vinga 30.9 (Stefan Svanberg m fl). 1 ad str S Kråkudden, Hönö 27.10 (Bo Brinkhoff m fl). 1 2K–str S Kråkudden, Hönö 24.12 (Conny Palm).

Sammanlagt sågs uppskattningsvis tio individer, samtliga under hösten och den tidiga vintern. Efter två år med höga antal är 2016 med andra ord åter ett ”mellanår” med antal som, då man exkluderar år med tydliga invasionsrörelser, ligger nära 2000-talets genomsnitt. Samtliga fynd gjordes i september–december vilket ligger väl i linje med artens normala uppträdande. [EO]

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Höga antal: 8 ex str S Kråkudden, Hönö 9.8 (Ola Bäckman m fl).

Sena fynd: 1 2K str S Kråkudden, Hönö 8.12 (Roger Eskilsson m fl).

Decemberfynd av kustlabb är i våra vatten mycket sällsynta och detta är blott den tredje gången under 2000-talet som arten noteras så sent på säsongen. Under senare år har en viss tendens till ökning av de sena fynden, framför allt i november, kunnat skönjas. Kanske får vi snart vänja oss vid att också kustlabben förekommer mer regelbundet under vintermånaderna, men fortfarande är chansen att se en bredstjärtad labb i november–december klart högre än den att se en kustlabb. [EO]

Fjälllabb *Stercorarius longicaudus*

Samtliga: 1 1K str S Kråkudden, Hönö 7.9 (Bo Brinkhoff m fl). 2 1K str S Kråkudden, Hönö 28.9 (Carl Tholin m fl). 1 1K str S Kråkudden, Hönö 29.9 (David Armini m fl). 1 1K str S Vargö 29.9 (Jan Mogol).

I år gjordes samtliga fynd under september månad då det sammanlagt sågs fem sträckande ungfåglar.

Det är ett förhållandevis lågt antal, men uppträdandet med en stark dominans av ungfåglar och septemberobsar är helt typiskt. Det är ingen nyhet att antalet fjällabbar, likt andra labbar, fluktuerar kraftigt mellan åren beroende på faktorer så som häckningsframgång och födotillgång på häckningslokaler och väderförhållanden under flytten. [EO]

Storlabb *Stercorarius skua*

Höga antal: 22 ex str S Kråkudden, Hönö 30.9 (Carl Tholin m fl). 21 ex str S Vinga 30.9 (Stefan Svanberg m fl). 17 ex str S Kråkudden, Hönö 29.9 (Carl Tholin m fl).

Månadsfördelning: januari 3 ex, maj 4 ex, juli 4 ex, augusti 8 ex, september 49 ex, oktober 3 ex, december 9 ex.

När och i vilka antal storlabbar ses hänger mycket ihop med aktuella väderförhållanden och antalen fluktuerar således mycket mellan åren. Totalt 80 exemplar med en dominans av septemberfynd är dock ingenting som sticker ut på något sätt, utan 2016 kan sammanfattas som ett ganska typiskt storlabbsår. [EO]

MÅSAR OCH TÄRNOR

Dvärgmås *Hydrocoloeus minutus*

Höga antal: 8 ex str S Kråkudden, Hönö 10.5 (Jon Håkansson). 8 ad str S Kråkudden, Hönö 23.12 (Roger Eskilsson m fl). 8 ad str S Kråkudden, Hönö 26.12 (Mattias Pozsgai m fl).

Månadsfördelning: april 1 ex, maj 23 ex, juli 4 ex, augusti 4 ex, september 8 ex, november 1 ex, december 20 ex.

Ett magert år för dvärgmåsen i området med totalt 61 noterade individer – det lägsta antalet under hela 2000-talet. Mycket av detta kan ha sin förklaring i avsaknaden av lämpliga höst- och vinterstormar av det slag som under tidigare år medfört höga dagssummor av dvärgmås på lokaler såsom Kråkudden. [EO]

Tärnmås *Xema sabini*

Samtliga: 1 1K str S Kråkudden, Hönö 11.9 (Hans Zachrisson). 1 1K str S Kråkudden, Hönö 28.10 (Viktor Nilsson-Örtman).

Två fynd av denna rara mås får betraktas som ett klart godkänt resultat då arten inte ens noteras varje år. Överlägset flest fynd görs i september och årets första fynd kom helt tidstypiskt, medan oktoberfyndet är ganska sent om än inte extremt. [EO]

Skrattmås *Chroicocephalus ridibundus*

Häckningar: 45 par Rödsjär, Gbg:s södra skärgård (Gösta Olofsson). 2 par Hälsö hamn (Thomas Karlsson). Ca 260 par Svarte mosse, Bi-

↑
**Vitrut, Torslandaviken,
1 januari.**

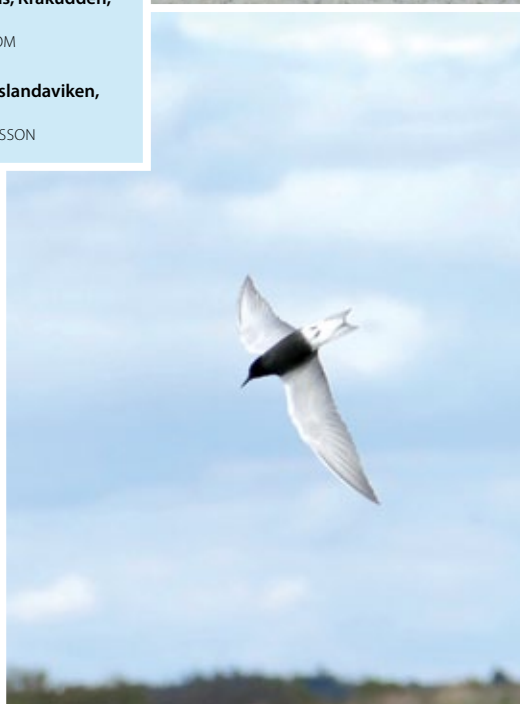
Bild: JAN-ÅKE NORESSON

↙
**Svarthuvad mås, Kråkudden,
29 september.**

Bild: FREDRIK STRÖM

↘
**Svarttärna, Torslandaviken,
12 maj.**

Bild: MAGNUS PERSSON

skopsgården (Johan Svedholm). 1 par Bredviken, Hönö (Lennart Bogren). 1 par Västeräng, Hålsö (Thomas Karlsson). 27 par Kånsö Fjärskärs, Gbg:s södra skärgård (Gösta Olofsson). 33 par Buskär, Gbg:s södra skärgård (Gösta Olofsson). 20 par Lerholmen, Saltholmen (Gösta Olofsson).

Områdets största koloni vid Svarte mosse tycks ligga stabilt på 250–300 par. Däremot har den stora kolonin på Lerholmen som hyste 300 par 2014 minskat kraftigt och innehöll i år endast ca 20 par, medan flera mindre kolonier i södra skärgården dykt upp i statistiken. På Lilla Hästholmen vid Björlanda häckade förra året också 140 par, men i år saknas rapporter helt därifrån. Det är med andra ord lite vanskligt att uttala sig om det häckande beståndets faktiska storlek, men de 389 par som i år rapporterats är ganska normalt.

[EÖ]

Svarthuvad mås *Ichthyæetus melanocephalus*

Samtliga: 1 3K Öxnäs 30.4 (Magnus Lundström m fl). 1 1K Kråkudden, Hönö 29.9–1.10 (Magnus Rahm m fl).

Från att ha varit en riktig raritet i området har svarthuvade måsar nu rapporterats åtta år i rad. Årets två fynd, det tolfte och trettonde någonsin, bekräftar alltså senare års upplevelse om en tydligt positiv trend såväl i rapportområdet som i landet i stort.

[EÖ]

Vittrut *Larus hyperboreus*

Samtliga: 1 2K Torslandaviken–Slottsskogen–Högsbo–Göteborgs hamn–Tagene älvstrand 1.1–17.2 (Ola Wennberg m fl).

Den unga vittrut som upptäcktes i Torslandaviken på nyårsafton 2015 fanns kvar i området också under nyårsdagen. Fågeln försvann emellertid nästa dag, men därpå följde ett antal spridda observationer från Slottsskogen och diverse platser vid Fiskhamnen och längs Göta älv under januari och februari. Ingenstans stannade den mer än någon dag i taget. Med utgångspunkt i de foton som fanns att tillgå blossade en debatt upp om huruvida det rörde sig om en eller två individer. Vid några tillfällen var det uppenbart att det var samma trut som förflyttat sig och efter många turer väljer vi att gå på en försiktig linje och hävda att det inte med säkerhet går att utesluta att samtliga observationer rör en och samma osedvanligt rastlösa vittrut.

[EÖ]

Ljusmantlad silltrut *Larus fuscus graellsii/intermedius/heuglini*

Samtliga: 2 ad Torslandaviken 29.3 (Christer Fält). 2 ex Högsbo skjutbana 4.4 (Anders Olsson). 1 5K+ str 5 Vinga 9.8 (Musse Björklund m fl). 1 ad Vinga 25.9 (Magnus Hallgren).

Exakt vad de fyra fynden av så kallade ljusmantlade silltrutar står för är något oklart. Begreppet omfattar alla individer med tydligt ljusare mantel än de

typiska Göteborgsfåglarna som hör till underarten *intermedius*. Hit hör den ostliga formen *heuglini* ("tundratrut") som 2017 "splittades" från silltrut och numera betraktas som en egen art, den västliga underarten *graellsii* ("atlantsilltrut") samt övergångsformer mellan *intermedius* och *graellsii* ("dutch intergrades"). Det får anses troligast att våra fynd i första hand rör de två senare kategorierna vilket alltså innebär fåglar med mer eller mindre västliga gener. Även om mycket är oklart och spekulativt rörande silltrutens olika underarter, misstänks *graellsii* ha expanderat mot NO under senare år och en ökad grad av samhäckning mellan *graellsii* och *intermedius* sägs förekomma i bl a Nederländerna. Om detta stämmer är det alltså inte otänkbart att tänka sig att fynden av dessa ljusa fåglar kan komma att öka.

[EÖ]

Tretåig mås *Rissa tridactyla*

Höga antal: 2 200 ex str S Kråkudden, Hönö 26.12 (Mattias Pozsgai m fl). 1 200 ex str S Kråkudden, Hönö 23.12 (Roger Eskilsson m fl). 1 100 ex str S Kråkudden, Hönö 30.1 (Per Björkman m fl). 1 100 ex str S Kråkudden, Hönö 8.12 (Roger Eskilsson m fl).

Den tretåiga måsen uppvisade ett relativt gott uppträdande under årets första och sista månader. Januari och december bjöd tillsammans på fyra dagar med över tusentalet sträckande tretåig mås vid Kråkudden, men någon riktig toppdag blev det aldrig. Som jämförelse kan sägas att 2000-talets toppnotering lyder 14 000 sträckande exemplar vid Kråkudden den 10 december 2011 och att det så sent som förra året gjordes en notering om 9 460 exemplar på samma lokal den 13 november. Artens uppträdande är starkt kopplat till förekomsten av lämpliga stormar under årets sista kvartal och kan således knappast kopplas till populationsfluktuationer.

[EÖ]

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

Samtliga: 2 ad Torslandaviken 27.5–30.7 (Ola Wennberg m fl). 1 ad Danska liljan, Gbg:s södra skärgård 24.7 (Christer Fält).

Denna majestätiska, och i Göteborg vanligtvis så svårobserverade, tärna sågs i år av fler skådare i området än någonsin tidigare. Vad vi bedömer vara samma två individer sågs till och från regelbundet i och omkring Torslandaviken hela sommaren. Gissningsvis kan även fågeln vid Danska liljan vara en av Torslandavikenfåglarna. Vid detta observations-tillfälle sågs en fågel flyga målmedvetet mot ön med fisk i näbben och detta, i kombination med de regelbundna observationerna av 1–2 gamla fåglar, gör det lätt att spekulera kring att paret kan ha gått i häckningstankar. Även om inga höga häckningsindicer noterades så är det väl värt att hålla ögonen extra öppna kommande år.

[EÖ]

Svarttärna *Chlidonias niger*

Samtliga: 4 ex str S Kråkudden, Hönö 6.5 (Stefan Svanberg m fl). 5 ex Tistlarna 9.5 (Roger Börjesson). 5 ex str S Kråkudden, Hönö 10.5 (Jon Håkansson). 2 ex Tistlarna 10.5 (Roger Börjesson). 1 ex Torslandaviken 2.7 (Mathias Theander m fl).

De senaste åren har vi tyvärr fått vänja oss vid låga antal svarttärnor. Årets totalt 17 exemplar, med viss risk för dubbelräkningar, är därför extra glädjande. Det är en för området mycket hög notering och vi får gå tillbaka till 2011 för att hitta ett lika bra år. Som jämförelse kan nämnas att det 2015 endast sågs tre svarttärnor i området och 2014 inga alls. [EÖ]

Silvertärna *Sterna paradisaea*

Häckningar: Inga konstaterade häckningar, men enstaka observationer gjordes som kan tyda på att 1 par gjort häckningsförsök vid Bredviken, Hönö (Thomas Karlsson).

Höga antal: 305 ex str S Kråkudden, Hönö 6.5 (Stefan Svanberg m fl).

Sena fynd: 1 1K Önnereds hamn 1.10 (Stefan Svanberg).

De senaste åren har ett silvertärnepar mer eller mindre regelbundet häckat eller gjort häckningsförsök vid Dannekroksholmarna på Hönö. Detta är faktiskt den enda lokal där häckning någonsin kunnat konstateras i området, men just därifrån saknas i år rapporter helt. Däremot uppträdde ett par misstänkt vid Bredviken inte långt därifrån under maj-juni, men tyvärr kunde ingen häckning konstateras. [EÖ]

Fisktärna *Sterna hirundo*

Sena fynd: 1 ex Fiskehamnen, Öckerö 2.10 (Bengt Karlsson). 1 ex Saltholmen 5.10 (Marianne Ohlander).

2K-fåglar: 1 2K str S Kråkudden, Hönö 20.6 (Jon Håkansson).

Oktoberfynd av fisk- och silvertärna är ovanliga och görs inte varje år. Än mer ovanligt är dock fynd av 2K-fåglar. Såväl fisk- som silvertärnor stannar vanligen i sina övervintringsområden under sin första sommar och detta var blott det tredje fyndet av en 2K fisktärna i området under hela 2000-talet. [EÖ]

Kentsk tärna *Thalasseus sandvicensis*

Häckningar: 1 par Rödsjär, Gbg:s södra skärgård 4.6 (Gösta Olofsson).

Sena fynd: 1 ad str S Kråkudden, Hönö 8.12 (Per Gustavsson m fl).

För femte året i rad häckade den kentska tärnan i Göteborgs skärgård, i år dock endast med ett par vilket är mindre än vi vant oss vid. Lokalen Rödsjär är samma lokal som områdets första konstaterat lyckade häckning noterades på år 2008. Under senare år har häckningar istället genomförts på Kråkholmarna i norra skärgården och på Lerholmen och Lilla Donsö i södra skärgården. Decemberfyndet är

det första någonsin i området och innebär en putsning av tidigare fenologirekord med hela 26 dagar! Även nationellt sett är det mycket ovanligt med kentska tärnor i svenska vatten så här sent, enstaka decemberfynd har under 2000-talet gjorts ungefär vartannat år i Skåne, Småland och på Öland. [EÖ]

ALKOR**Tobisgrissla** *Cephus grylle*

Häckningar: 2 par Byrkhalten (Gösta Olofsson). 1 par Små Lyngskär (Gösta Olofsson). 1 par Aveskären, Vrångö 5.7 (Gösta Olofsson). Höga antal, häckningstid: 12 ex Aveskären, Vrångö 3.4 (Magnus Rahm m fl). 17 ex Inre Tistlarna 14.4 (Gösta Olofsson). 169 ex Tistlarna 6.5 (Gösta Olofsson). 17 ex Fjäskären, Vinga 27.5 (Gösta Olofsson). 25 ex Byrkhalten 4.6 (Gösta Olofsson).

Endast fyra konstaterade häckningar i år är förstas ett lågt antal men det är svårt att dra några slutsatser kring beståndet då viktiga lokaler som Tistlarna och Kalvholmen inte kontrollerats. Under 2000-talen har antalet häckningar legat mellan 49–91 då mer fullständiga inventeringar gjorts. Högsta antalet på 169 ex noterades just på Tistlarna i maj och det är en siffra som står sig bra i jämförelse med tidigare år vilket inger förhoppning om att populationen i området är relativt stabil. [OB]

Alkekung *Alle alle*

Samtliga: Vår: 1 ex Röds sund, Hönö 31.1 (Bengt Karlsson m fl). Höst: 6 ex str S Kråkudden, Hönö 29.10 (Hans Waern m fl). 1 ex Kungsladugård 2.11 (Michen Spook). 1 ex str N Kråkudden, Hönö 4.11 (Tony Norman). 1 ex Långe tånge, Öckerö 11.11 (Mats Raneström). 5 ex str S Kråkudden, Hönö 13.11 (Jon Håkansson). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 14.11 (Roger Eskilsson). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 17.11 (Jon Håkansson m fl). 1 ex str N Kråkudden, Hönö 27.11 (Hans Zachrisson). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 29.11 (Osborne Lindberg m fl). 1 ex str S Kråkudden, Hönö 27.12 (Daniel Johansson).

Totalt 19 individer är förstas en katastrofal siffra. Medianantalet för artens uppträdande i området ligger kring ca 350 exemplar de senaste 30 åren. De senaste tre åren har antalen varit lägre än detta men årets siffra slår fullständigt i botten. Ett lite udda fynd gjordes den 2 november i Kungsladugård av en fågel som hittades utmattad på gatan. Alkekungen lämnades sedan till Fågelcentralen. [OB]

Lunnefågel *Fratercula arctica*

Samtliga: 1 ex str S Kråkudden, Hönö 6.8 (Mattias Pozsgai m fl).

Ännu en katastrofal siffra. Arten har visat en vikan-trend men en så låg siffra som årets enda individ har inte noterats sedan 80-talet. [OB]

Obestämd sillgrissla/tordmule *Uria aalge/Alca torda*

Höga antal: 1 040 ex str S Kråkudden, Hönö 13.11 (Jon Håkansson). 1 400 ex str S Kråkudden, Hönö 8.12 (Roger Eskilsson m fl). 1 945 ex str S Kråkudden, Hönö 26.12 (Mattias Pozsgai m fl).

Relativt sett tre helt ok toppdagar utan att någon sticker ut rejält. Toppdagen med 1945 individer den 26 december uppskattades av observatörerna innehålla en majoritet av sillgrisslor.

[OB]

DUVOR-UGGLOR**Skogsduva** *Columba oenas*

Häckningar: **Fynd under häckningstid:** 1 ex sp Ragnhildsholmen 10.3–5.5 (Torbjörn Arvidsson m fl). 1 ex sp Fridhem, Hisingen 22.3–31.3 (Per Lundgren m fl). 1 ex sp Hög, Hisingen 5.5–14.5 (Tommy Järås). 2 ex sp Bokedalen, Jonsered 10.5–6.6 (Ingvar Björnhall m fl). 1 ex sp Torp, Göteborg 12.5 (Fredrik Larsson m fl).

Fem noterade revir tangerar förra årets relativt låga resultat. Inga högre antal skogsduvor noterades heller under året.

[OB]

Ringduva *Columba palumbus*

Höga antal: 1 820 ex str S Kvillehed, Nordre älv 2.10 (Elon Wismén m fl). 2 000 ex str S Sandvik 15.10 (Christer Fält). 1 900 ex str S Arödsberget, Hisingen 20.10 (Jon Håkansson).

Året bjöd på blygsamma högsta dagssummor. 2000 individer som bästa resultat är förstås inte i närheten av de siffror vi blev vana vid, med en median på 16 000 exemplar, under åren 2004–2009 då Smithska udden bevakades. Årets siffra är dock även en dålig utdelning relativt senare år.

[OB]

Turkduva *Streptopelia decaocto*

Häckningar: 3 par Karl Johans torg (Stig Fredriksson). 1 par Vasaparken (Åsa Erasmie Hedlund). 1 par Askesby, Säve (Lennart Larsson). **Fynd under häckningstid:** Observationer från ytterligare 27 lokaler i Göteborgs kommun, 11 lokaler i Öckerö kommun och fyra lokaler i Mölndals kommun.

Höga antal: 107 ex Sandarna 5.9 (Stefan Svensson). 81 ex Sandarna 11.9 (Stefan Svensson).

Fem rapporterade häckningar i år. Antalet konstaterade häckningar är antagligen en ganska dålig indikation på beståndets livskraft i området då ett lågt antal troligen beror på underrapportering av häckande turkduva. Antalet observationer under häckningstid tyder på en stark och stabil population i Göteborgs rapportområde. Även högstaantalen är betryggande och årets notering på 107 exemplar är faktiskt den högsta någonsin i området tätt följt av

106 exemplar i november 2010. Faktum är att båda årets högsta antal på 81 och 107 individer är de högsta i hela landet 2016. Givetvis gjordes noteringarna som vanligt inom området Kungsladugård–Sjöbergen.

[OB]

Turturduva *Streptopelia turtur*

Samtliga: 1 ex Torslandaviken 26.5 (Ola Wennberg).

Rapportområdets 33:e fynd av arten som börjat uppvisa en nästintill årlig fyndbild de senaste åren. Tidpunkten är typisk. Duvan noterades i både Västergötland och Bohuslän där landskapsgränsen skär rakt igenom området.

[OB]

Berguv *Bubo bubo*

Häckningar: 8 aktiva revir varav 2 par som fick ut sammanlagt 4 ungar (Peter Strandvik m fl).

Åtta revir är förhållandevis många, men som vi har vant oss vid på senare år är häckningsframgången risig. Trenden är likartad i hela landet, orsakerna är inte klarlagda men faktorer som miljögifter, förföljelse, exploatering/störning av häckplatser och ändrad avfallshantering kan vara inblandade.

[JS]

Hökuggla *Surnia ulula*

Samtliga: 1 ex Stora Vette, Hisingen 25.10 (Stefan Johansson).

Även i år visade hökugglan invasionstendenser och Göteborgsområdet fick sin beskärda del av kakan, vilket gör att arten nu observerats fem år i rad i rapportområdet. Årets fynd är det tjuugoåttonde sedan 1964, många av dessa fynd härrör emellertid från den stora invasionen hösten 1983 då minst tolv exemplar gästade rapportområdet.

[JS]

Sparvuggla *Glauclidium passerinum*

Samtliga: 1 ex sp Klippans naturreservat, Björketorp 6.1–26.9 (Mikael Nilsson m fl). 1 ex Brudarebacken 11.2 (Ulf Persson). 1 ex sp Stora Issjön, Landvetter 28.2 (Martin Oomen). 1 ex sp Bertshult, Landvetter 28.2 (Martin Oomen). 1 ex sp Hasjön, Björketorp 28.2 (Martin Oomen). 1 ex sp Ulvamosen, Björketorp 28.2 (Johannes Löfqvist). 1 ex Göteborgs botaniska trädgård 28.2 (Stefan Johansson). 1 ex sp Lilla Issjön, Landvetter 29.2 (Uno Unger). 1 ex sp Vättlefjäll, Bergum 29.2 (Ove Andersson). 1 ex Fridhems gammelskog, Hisingen 12.3 (Tina Widén m fl). 1 ex sp Snällemossarna, Härryda 29.3 (Christer Johansson). 1 ex Lillhagsparken, Hisingen 17.11 (Annika Wetterberg). 1 ex sp Getryggen, Delsjöområdet 14.12 (Anton Mangsbo).

Spelande fåglar på hela åtta lokaler är ett utmärkt resultat och troligen det högsta någonsin i rapportområdet! Det skall emellertid sannolikt inte tolkas som att arten hade ett ovanligt bra år, den fina siffran har säkerligen mycket att göra med att vissa rik-

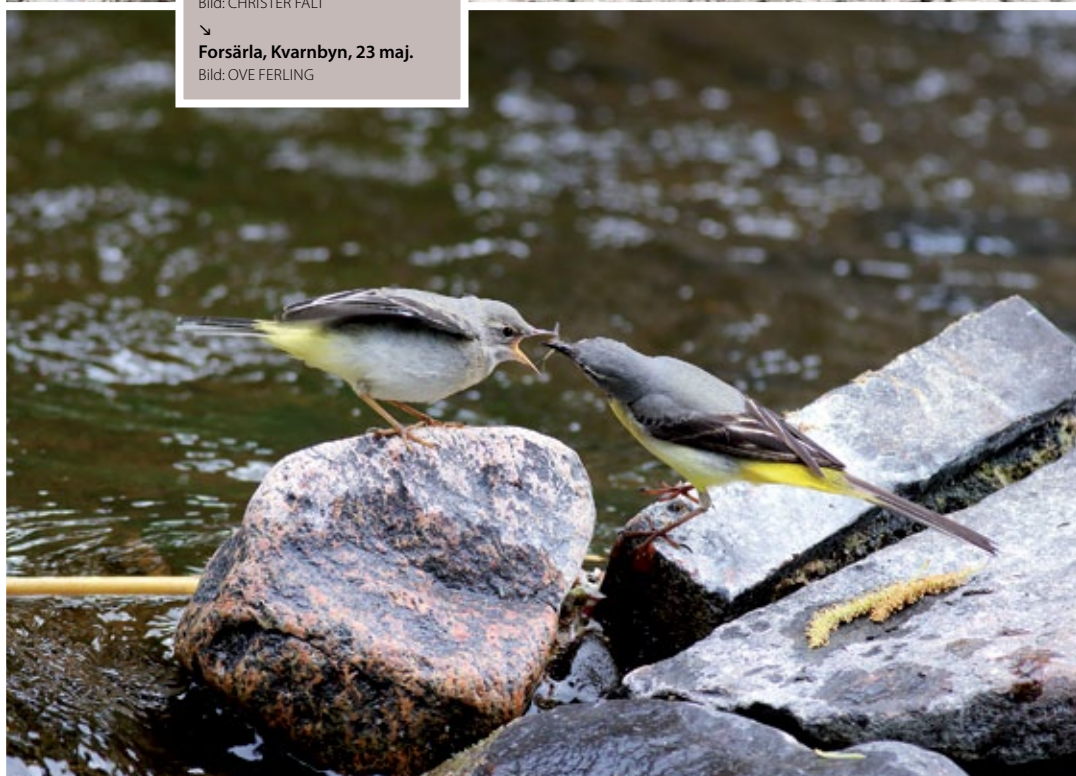

↗
Jorduggla, Torslandaviken, 9 oktober.

Bild: CHRISTER FÄLT

↘
Forsärla, Kvarnbyn, 23 maj.

Bild: OVE FERLING

tade inventeringsinsatser gjordes i Härryda kommun. Eftersom den vanligen bara spelar korta perioder i gryning och skymning är arten svårinventerad och missas lätt.

[JS]

Lappuggla *Strix nebulosa*

Samtliga: 1 ex Rävекärrs Långevatten, Mölndal 29.10 (Andreas Orström).

Femte fyndet i rapportområdet av denna karismatiska uggla, senast det begav sig var 2012 då hela tre fynd gjordes. Det händer, i synnerhet år med gott häckningsresultat, att dessa tajgans titaner rör sig vida omkring och når landets södra delar, där även enstaka par slagit sig ned och häckat så långt söderut som i Småland. I de allra flesta fall undgår de dock sannolikt upptäckt på grund av sin mycket diskreta tillvaro.

[JS]

Hornuggla *Asio otus*

Samtliga: 1 ex Kråkudden, Hönö 5.5 (Jon Håkansson m fl). 1 ex Torslandaviken 19–23.10 (Niklas Aronsson m fl). 1 ex Brännö 21.10 (Lars Hellman). 1 ex Majorna 26.10 (Göran Andersson). 1 ex Kornhalls färjeläge, Säve 6.12 (Magnus Lundström).

Dessvärre inga rapporter om häckningar i år, arten tycks ha minskat rejält i rapportområdet sedan 00-talet då häckningar rapporterades så gott som varje år i storleksordningen upp till sju par. Under 10-talet har häckningar endast rapporterats tre av sju år. Troligen är mörkertalet inte särskilt stort – förvisso är arten mycket svår att upptäcka under spelperioden då den inte hörs särskilt långt, men å andra sidan är ungarnas tiggläten svåra att missa för skådare som rör sig ute om sommarnätterna.

[JS]

Jorduggla *Asio flammeus*

Samtliga: Vinter: 1 ex Arendalsudden 16.1 (Jan Mogol m fl). 1 ex Torslandaviken 21.2 (Magnus Persson). Vår: Sammanlagt 8 ex 26.3–19.5. Sommar: 1 ex Stora Lövä, Billdals skärgård 12.6 (Roger Börjeson). Höst: Sammanlagt 4 fynd av 6 ex 7.10–3.11.

Enstaka vinterfynd och normala vår- och höstsummor men ett intressant sommarfynd från Billdals skärgård, vilket mycket väl skulle kunna vara en potentiell häckningsbiotop för arten. Arten är sedan länge utgången som häckfågel i rapportområdet, där den senaste häckningen skedde på Kungsö 1982.

[JS]

Pärluggla *Aegolius funereus*

Samtliga: 1 1K Kortedala 21.9 (Tommy Järås).

Spelande pärlugglor har inte hörts i rapportområdet sedan 2010. Sedan dess har arten inte påträffats varje år, och nästan samtliga fynd gäller omhänder-

tagna fåglar som förrirrat sig in i stadsmiljö och flugit mot fönster eller liknande. Så även årets fynd som gäller en fågel som helt sonika kom inpromenerande i en lägenhet via balkongdörren.

[JS]

NATTSKÄRRA–HACKSPETTAR

Nattskärra *Caprimulgus europaeus*

Häckningar: Fynd under häckningstid: Sammanlagt ca 42 ex sp på 25 lokaler 20.5–30.6.

Höga antal: 4 ex sp Orremossen, Vättlefjäll 26.5 (Lars Erik Norbäck). 6 ex sp Rambo mosse, Mölndal 11.6 (Lennart Rönnblad) och 7 ex samma lokal 30.6 (Morgan Johansson).

En liten nedgång från de 55 exemplar som noterades 2015, men på lite längre sikt ett normalt resultat. Antalet spelande fåglar har under 2000-talet legat mellan 30 och 60 exemplar, och variationerna har kanske mer att göra med antalet nattliga besök av ornitologer i artens häckningsmiljöer än med reella beståndsfuktuationer.

[JS]

Tornseglare *Apus apus*

Sena fynd: 1 ex str V Ganlet, Önnared 18.10 (Stefan Svanberg).

Ett mycket sent fynd av denna tropikflyttare, dock finns åtminstone ett senare fynd i rullorna, nämligen den 13 november 2008. När det gäller så här sena fynd är det frestande att tänka i banor av blek tornseglare, en art vars fåtaliga fynd i landet ofta är gjorda under sen höst. Årets fynd fotodokumenterades emellertid så att den bleke, som kan vara ytterst svårt att skilja från tornseglare, kunde uteslutas efter fotostudier.

[JS]

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Samtliga: Max 2 ex Välen 2.1–26.3 (Morgan Larsson m fl). Max 2 ex Sävåns dalgång, Jonsered 2–21.1 (Uno Unger m fl). 1 ex Järkholmen, Askimsviken 3.1 (Håkan Larsson). 1 ex Västra Lindås, Askim 6.1 (Mårten Sjöstedt). 1 ex Lärjeåns dalgång, Göteborg 10.1 (Sven Toreson). 1 ex Sjöbacken 13–22.1 (Anton Mangsbo m fl). 1 ex Brandkärr, Hisingen 14.1 (Jan Hellström). 1 ex Bäckeboles industriområde 16.1 (Jan Hellström m fl). 1 ex Torslandaviken 17.1–28.3 (Tommy Johansson m fl). 1 ex Gullbergskajen, Göteborgs hamn 17–18.1 (Ingemar BE Larsson m fl). 1 ex Asperö 17.1 (Linus Westlund). 1 ex Killingsholmen, Askim 26.1 (Ove Ferling). 1 ex Fiskebäcks hamn 14.2 (Svante Martinsson). 1 ex Sävåns dalgång, Partille 2.7 (Lennart Strömberg). Max 3 ex Sävåns dalgång, Jonsered 23.7–31.12 (Gun Andersson m fl). 1 ex Torslandaviken 26.7 (Hans Waern m fl). 1 ex Välen 21.8–30.12 (Ingegerd Bratt m fl). 1 ex Torslandaviken 21.8 (Magnus Persson). 1 ex Lärjeåns dalgång, Hjällbo 14–19.9 (Peter Keil). 1 ex Kvastekulla, Partille 20.9 (Ingvar Björhall). 1 ex Kvillehed, Nordre älv 2.10 (Elon Wismén m fl). 1 ex Sävåns dalgång, Utby 3–23.10 (Ingemar BE Larsson m fl). Max 2 ex Torslandaviken 9.10–28.12 (Magnus

Rahm m fl). 1 ex Killingsholmen, Askim 3.11 (Staffan Valinder). 1 hane Sävrens mynning 12–22.11 (Roland Berndtsson m fl). 1 ex Lärjeåns dalgång, Hjällbo 22.11 (Lars Erik Norbäck).

Inga häckningsindicer i år för denna vattendragens lilla juvel, men väl ett flertal fynd vilket tyder på att arten återhämtat sig ordentligt från de hårda vint-rarna 2009–2011 då det svenska beståndet närmast kraschade. Senaste konstaterade häckningen härrör dock från tiden innan dessa isvintrar, nämligen 2009.

[JS]

Göktyta *Jynx torquilla*

Häckningar: Fynd under häckningstid: Max 2 ex sp Stora Amundö 18–30.5 (Stig Fredriksson m fl). 1 ex sp Ragnhildsholmen 28.5 (Magnus Persson). 1 ex Aröd, Hisingen 12.6 (Stig Carlsson).

Tredje året i rad utan konstaterade häckningar av denna udda spett. Det är dock inte otroligt att en och annan häckning missas – arten häckar förutom i halvöppna jordbrukslandskap stundom även i mycket triviala miljöer på exempelvis kalhyggen som sällan besöks av ornitologer.

[JS]

Spillkråka *Dryocopus martius*

Häckningar: 1 par Bokedalen, Jonsered (Gun Andersson m fl). Fynd under häckningstid: Observationer gjordes på ca 58 lokaler.

Endast en konstaterad häckning, och naturligtvis häckar långt fler spillkråkor i våra skogar, men med tanke på artens sentida minskning och därmed följande rödlistning bedömer vi att det är viktigt att övervaka artens population i rapportområdet. Vi vill därför uppmana till att rapportera arten med häckningskriterier!

[JS]

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Häckningar: 1 par Lärjeholm, Angered (Leif Jonasson). 1 par Storås, Angered (Bodil Nyström). 1 par Svankällan (Linus Westlund). 1 par Lunnagården, Mölndal (Lars Eric Rahm). 1 par Delsjöområdet (Robert Ennerfelt). 1 par Arödsberget (Hans Utterberg). 1 par Brudarebacken (Marie Mattsson). Troliga häckningar: 1 par Härssjön (Tina Widén). Fynd under häckningstid: Observationer gjordes på ca 60 lokaler.

Arten bedöms ha en stabil population i rapportområdet. Sannolikt hyser området åtminstone ett 50-tal häckande par, men bedömningen försvåras av att arten har ett komplicerat häckningssystem där både polygyni (en hane parar sig med flera honor) och polyandri (en hona parar sig med flera hanar) förekommer. Den mindre hackspetten är knuten till skogar med mer eller mindre sammanhängande äldre, lövdominerade partier med ett rikligt inslag av död ved, såväl stående som liggande, för att tillgodose artens behov av lämpliga boträd och födotillgång. Dessa miljöer är i närheten av Göteborg ut-

satta för ett förhållandevis hårt tryck där exploateringar av olika slag åstadkommer såväl förlust som fragmentering av de lämpliga miljöerna. Arten är nationellt rödlistad som Nära hotad, och det är därför viktigt att övervaka den lokala populationen. Enligt en studie som genomfördes 2016 innehåller Göteborgs kommun (alltså endast en del av rapportområdet) tillräckligt mycket lämplig häckningsbiotop för att hysa 32–162 par, men studien visar även att endast ca 65% av arealen utnyttjas (Ek, J. 2016. *The future of the Lesser Spotted Woodpecker – in the growing municipality of Gothenburg. Institutionen för biologi och miljövetenskap, Göteborg Universitet.*).

[JS]

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*

Samtliga: 1 hane Klippans naturreservat 4.1–3.3 (Göran Gustavsson m fl). 1 hona Fridhems gammelskog, Hisingen 5.1–26.3 (Jan Hellström m fl).

Efter ett par års bortavaro var denna gäckande tajgaart åter på plats i Klippans naturreservat där arten setts under åtta av sexton år under 2000-talet. Dessutom noterades tredje fyndet i Fridhems gammelskog. Arten har exklusiva habitatkrav vilket avspeglas i den mer eller mindre regelbundna förekomsten såväl i Klippan, som sannolikt innehåller rapportområdets äldsta sammanhängande granskog, som i Fridhem, som väl i alla fall får sägas innehålla Hisingens äldsta granskog.

[JS]

LÄRKOR-TRASTAR

Trädlärka *Lullula arborea*

Häckningar: Fynd under häckningstid: 1 ex sj Näverkärr, Askim 1.4 (Lars Eric Rahm). 1 par Rörö 4.4 (Bo Brinkhoff m fl). 1 ex sj Brudarebacken 8.4–27.5 (Olof Armini m fl). 1 ex sj Rambo mosse 24.4 (Lars Eric Rahm m fl). 1 ex sj Landvetters flygplats 17.5 (Tommy Järås).

Svensk fågeltaxering lyfte i sin årsrapport för 2015 ett varningens finger för att trädlärkan nationellt sett visar tendenser till att minska i samtliga inventeringar. I Göteborg har denna utveckling dessvärre redan varit tydlig ett antal år. Under 2016 hördes trädlärkans vemodiga drillar på enbart fem lokaler och i de flesta fall rör det sig om enstaka observationer. Även antalet sträckande fåglar fortsätter vara historiskt lågt och vi kan inte annat än hålla tummarna för att det snart skall vända.

[EÖ]

Sånglärka *Alauda arvensis*

Häckningar: Fynd under häckningstid: Ca 105 sjungande individer.

En grov uppskattning av antalet sjungande sånglärkor har i vanlig ordning gjorts som ett mått på hur

det går för den minskande sånglärkan i området. I år hamnar totalen på ynka 105 sjungande fåglar, vilket är lågt – som jämförelse noterades ca 140 sjungande fåglar 2015. Med bara ett års låga antal är det nog vanskligt att uttala sig om vad detta kan bero på och om det speglar en faktisk minskning. Med detta i bakhuvudet uppmanar vi ändå områdets skådare att kommande år vara extra uppmärksamma på denna folkkära fågel som vi så lätt tar för given.

[EÖ]

Berglärka *Eremophila alpestris*

Samtliga: 2 ex Torslandaviken 4.1–17.4 (Ulf Persson m fl). 1 ex str 5 Västra begravningsplatsen 1.10 (Stefan Svensson). 11 ex Torslandaviken 26.10–29.12 (Ingemar BE Larsson m fl). 1 ex str SV Rambo mosse 30.10 (Martin Oomen). 2 ex str NV Vargö 30.10 (Jan Mogol). 1 ex Galterö 13.11 (Johan Ennerfelt).

Vi har under senare år blivit bortskämda med samarbetsvilliga berglärkor kring Torslandaviken under vintermånaderna. Det var nu femte vintern i rad som en flock övervintrande fåglar rörde sig mellan Torslanda golfbana och området kring viken. Utöver observationerna i Torslandaviken gjordes fyra fynd under höststräcket vilket också det är ett mycket fint resultat.

[EÖ]

Backsvala *Riparia riparia*

Häckningar: 3 par Hultet, Björketorp (Elon Wismén). Minst 100 par Tagene stenkross (Leif Jonasson). Minst 50 par Hökälla (John Thulin m fl). Ca 10 par Angeredsverken (Håkan Thorstensson). Minst 50 par Torslandaviken (Jens Thomander m fl). Fynd under häckningstid i lämplig biotop: 15 ex Björredmotet, Landvetter (Elon Wismén).

Tidiga fynd: 1 ex Torslandaviken 9.4 (Ola Wennberg m fl).

Läget i Göteborg för den i hela landet minskande backsvalan är ganska svårt att få grepp om. Fler häckningsplatser än vad som rapporterats torde ännu finnas och antalsuppskattningarna från t ex Torslandaviken är osäkra. Glädjande är att den konstgjorda kolonin i Hökälla är större än någonsin och att 100 par häckade i Tagene stenkross, desto tråkigare är det att kolonin i Angeredsverken ligger kvar på en mycket låg nivå jämfört med tidigare år.

[EÖ]

Ladusvala *Hirundo rustica*

Tidiga fynd: 1 ex Sisjön 31.3 (Ulf Persson).

Sena fynd: 1 ex Sandvik, Torslanda 16.11 (Christer Fält).

2016 kom svalorna tidigt och lämnade sent. Rapportområdets första marsfynd innebar en putsning av tidigare fenologirekord med tre dagar. Nationellt sett görs enstaka fynd i mars så gott som varje år, framför allt i Skåne, och i år sågs den tidigaste svalan den 28 mars vid Vombs fure i Lunds kommun. Även mot slutet av året gjordes en fenologiskt in-

tressant observation då en ladusvala sågs så sent som den 16 november. Också detta innebär ett nytt fenologirekord för området med fyra dagars marginal. Novemberfynd är över huvud taget mycket ovanliga och har inte gjorts i området sedan 2011.

[EÖ]

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Samtliga: Vår: 1 ex Galterö 6.5 (Lars Hellman). Höst: Sammanlagt 11 ex 27.8–1.10. **Månadsfördelning:** augusti 1 ex, september 9 ex, oktober 1 ex.

För fjärde året i rad gjordes ett vårfynd, vilket är trevligt och anmärkningsvärt. Uppträdandet under hösten var däremot desto beskedligare. Elva rödstrupiga piplärkor är ett mycket lågt antal för denna art som ses regelbundet i våra trakter på sin väg söderut under framför allt september månad. Som jämförelse kan sägas att det 2015 sågs 23 exemplar under hösten och 2014 var samma siffra hela 50 rödstrupar.

[EÖ]

Gulärla *Motacilla flava*

Häckningar: 5–15 par Torslandaviken (Stefan Svanberg m fl). 1 par Stora Oxhagen, Hisingen (Lars Persson). **Troliga häckningar:** 1 par Lilla Oxhagen, Hisingen (Robert Ennerfelt). 1 par Öxnäs (Per Lundgren m fl). **Fynd under häckningstid:** 1 ex Sagsjön, Källered 19.6 (Jan Tallnäs).

Sena fynd: 1 honfärgad Råda säteri 5.10 (Christer Fält).

Den sällsynta och skyddsvärda sydliga gulärnan (ssp flava) har under senare år glädjande nog uppvisat en positiv trend i den nationella övervakningen. I Göteborgsområdet är beståndet förmodligen för litet för att några långtgående analyser ska låta sig göras. Det verkar fortsatt vara i Torslandaviken som majoriteten av paren finns och populationen här ligger stabilt kring tio par. Från de kända häckningsområdena längs Göta och Nordre älv rapporteras endast enstaka par, men då det på många platser är ganska glest mellan skådarbesöken är det inte otroligt att fler par kan finnas i dessa trakter.

[EÖ]

Forsärla *Motacilla cinerea*

Häckningar: 1 par Sävåns dalgång, Jonsered (Nils Abrahamsson m fl). 1 par Nysäter, Mölnlycke (Johan Svedholm). 1 par Högen, Källered (Bengt Hallberg m fl). 1 par Kvarnbyn, Mölndal (Jan Tallnäs m fl). 1 par Mölnlycke fabriker (Elon Wismén m fl). Fynd under häckningstid i lämplig biotop: Rapporter som tyder på att häckningar eller häckningsförsök kan ha genomförts föreligger från ytterligare 17 lokaler.

Vinter: Januari–februari: 1 ex Göteborgs hamn 1–17.1 (Ebbe Unger m fl). 1 ex Sävåns dalgång, Jonsered 1.1 (Gun Andersson). 1 ex Ryaverket, Hisingen 2.1–18.2 (Tommy Järås m fl). 1 ex Mölndalsån, Mölndal 9.1 (Uno Unger). 1 ex Grevedämnet, Mölndal 13.1 (Bengt Adamsson). **December:** 1 ex Sävåns dalgång, Jonsered–Kåhög

↑
Svarthakad buskskvätta,
Brudarebacken, 31 mars.
Bild: HANS FALKLIND

✓
Vitgumpad buskskvätta,
Ganlet, 26 september.
Bild: MAGNUS RAHM

↘
Sibirisk järnsparv,
Torslandaviken, 19 oktober.
Bild: CHRISTER FÄLT

1–22.12 (Nils Abrahamsson m fl). 1 ex Sävås mynning 28.12 (Lars Hellman).

Fem konstaterade häckningar och rapporterad med häckningskriterier från ytterligare 17 lokaler ligger nära det antal som brukar rapporteras från området. Det är fortsatt de klassiska lokalerna längs Sävån och vattendragen kring Mölndal och Mölnlycke som dominerar i statistiken. Det finns således ingen anledning att tro att områdets population är något annat än stabil.

[EÖ]

Engelsk sädesärla *Motacilla alba yarrellii*

Samtliga: 1 hane Slottsskogen 28.3–3.4 (Hans-Erik Hermansson m fl). 1 honfärgad Torslandaviken 30.3 (Christer Fält).

Andra året i rad med fynd av fåglar uppvisande karaktär för den västliga underarten *yarrellii*, s k engelska sädesärlor. Det är i de flesta fall väldigt knivigt att vara helt säker på att det verkligen handlar om denna mörkare underart – det har gång på gång uppmärksammats att *alba* och *yarrellii* samhäckar mer eller mindre regelbundet i bl a södra Norge. Frågan aktualiserades ånyo förra året då fynd gjordes för första gången på flera år och då i form av inte mindre än tre fynd i området. För att erhålla en så rättvisande fyndstatistik som möjligt togs då ett beslut att publicera väldokumenterade fåglar som observerats inom normal flyttperiod och där inga karaktärer som tyder på inslag av gener från *alba* kunnat ses. Även fortsatt vill vi poängtera att det är viktigt att detaljstudera och dokumentera misstänkta fåglar noggrant, gärna med såväl foto som utförlig skriftlig redogörelse. Ny kunskap kan mycket väl komma att kasta nytt ljus på problematiken och det är inte otänkbart att vissa fynd kan komma att omprövas.

[EÖ]

Strömstare *Cinclus cinclus*

Häckningar: 1 par Lärjeåns dalgång, Göteborg (Peter Keil m fl). 1 par Sävås dalgång, Jonsered (Gun Andersson m fl). 1 par Risboholts naturreservat, Mölndalsån (Catarina Alenius Jensen). **Troliga häckningar:** 1 par Grevedämnet, Mölndal (Jan Tallnäs m fl). **Fynd under häckningstid:** Fynd finns från Stora Mölnesjön, Rannebergen (Lars Erik Norbäck m fl) och Övre Kåbäcken, Partille (Ingvar Björhall).

Som vanligt finns häckningar och häckningsindikatorer från de tre medelstora vattendragen i rapportområdets östra delar; Lärjeån, Sävån och Mölndalsån. Populationen är sannolikt stabil och uppskattas till cirka 10 par.

[JS]

Sibirisk järnsparv *Prunella montanella*

Samtliga: 1 ex Torslandaviken 19–24.10 (Christer Fält m fl). 1 ex ringmärktes Sudda, Hönö 24.10 (Lennart Bogren m fl).

Om hösten 2016 kommer att kommas ihåg för något fågelmässigt så är det helt tveklöst det extrema inflödet av östliga rariteter i allmänhet och sibiriska järnsparvar i synnerhet. I hela landet kunde den helt osannolika siffran 70 sibiriska järnsparvar summeras, vilket ställt i relation till att det tidigare endast fanns nio svenska fynd av arten visar på invasionens magnitud.

Här i Göteborg blev det två fynd. Det första hittades av den ständigt lika skarpsynte Christer Fält på en lunchpromenad genom Torslandaviken den 19 oktober. I buskmarkerna mellan Karholmsdammen och golfbanan gjorde han en sekunds snabb men pulshöjande observation då en liten tätting flög in i en buske och ett gulaktigt ögonbrynstreck kunde anas. Den visade sig inte igen och observationen var på god väg att bli ännu en störande fotnot i arkivet av störande fotnoter, men 20 minuter senare hördes ett avvikande järnsparvslockläte och en sibirisk järnsparv hoppade fram i all sin prakt. Fågeln sågs till och från i någon halvtimme till innan den åter försvann, denna gång för att hålla sig borta i fyra dagar till den 23 oktober då Christer (!) återigen gick en lunchpromenad och stötte upp fågeln på samma ställe. Nu var den mer samarbetsvillig och sågs av ett flertal skådare fram tills nästa dag.

Dagen då den sibiriske i Torslandaviken försvann small det till igen, fast nu vid ringmärkningen i Sudda på Hönö, som ju blivit en pålitlig leverantör av såväl sällsyntheter som fenologirekord under senare år. Denna gång plockade Björn Zachrisson, Lennart Bogren och övriga på plats en riktig juvel ur näten, även denna en gulbrynad raritet av sibiriskt järnsparvslag. Fågeln försvann omedelbart efter frisläppandet, och blev därför ingen publikmagnet. Den kunde bestämmas till 1K på baserat på den inte helt fältmässiga karaktären ofullständig pneumatisering (förbening) av skalltaget.

Orsakerna till det massuppträdande av sibirisk järnsparv som drabbade hela Nordeuropa hösten 2016 kan man bara spekulera i, men väderläget var ovanligt gynnsamt med kraftfulla högtryck och ihållande ostvindar över Ryssland vilket säkerligen är den viktigaste faktorn bakom invasionen. Möjligen kan också häckningssäsongen ha varit ovanligt gynnsam, och bland de mer yviga teorierna har också framkastats att solaktiviteten var ovanligt stark, vilket kan ha stört fåglarnas navigationssystem. Den sistnämnda hypotesen förklarar emellertid inte varför just sibirisk järnsparv var så överrepresenterad. Dock fanns även andra östliga arter som uppträdde i rekordantal i landet, nämligen tajgasångare och dvärgsparv.

[JS]

Ringtrast *Turdus torquatus*

Samtliga: Vår: Sammanlagt ca 77 ex 3.4–13.5. Höst: 1 ex Brännö 29.9 (Lars Hellman). 1 honfärgad Torslandaviken 2.10 (Ola Wennberg m fl). 1 ad Skeppstadsholmen 2.10 (Christer Fält). 1 ex Brännö 5.10 (Lars Hellman). 1 ex Torslandaviken 8.10 (Magnus Persson). 1 ad Hyppeln 12.10 (Bo Brinkhoff m fl). 1 ex Rävskärsbukten, Hönö 17.10 (David Armini).

Ännu ett år med många ringtrastar, även om ett par av höstobservationerna kan röra samma individer. Under 2000-talet har vårsumman varierat mellan 25 och 135 individer och höstsumman mellan 0 och 17 individer. Som synes är det helt normalt att vårsumman är en tiopotens högre än höstsumman. [JS]

Taltrast *Turdus philomelos*

Vinter: 1 ex Torslandaviken 1–17.1 (Ola Wennberg m fl). 1 ex Lillhagen, Hisingen 5.1 (Johan Frölinghaus). 1 ex Välen 12–14.1 (Ulf Persson m fl). 1 ex Sandvik 22.12 (Christer Fält).

Fyra vinterfynd är en normal summa, under 2000-talet har siffrorna varierat mellan ett och tolv exemplar under vintermånaderna. [JS]

Rödvingetrast *Turdus iliacus*

Häckningar: Fynd under häckningstid: 1 ex sj Hisingsparken 21.6 (Ulf Persson). 1 ex sj Torslandaviken 12.7 (Håkan Persson).

Vinter: Januari–februari: Sammanlagt ca 21 ex. December: Sammanlagt ca 98 ex.

En mycket hög decembersiffra och en hyfsat hög siffra från januari–februari. Artens vinteruppträdande varierar påtagligt, och verkar inte vara helt kopplat till vintrarnas stränghet. Troligen spelar även faktorer som rönnens fruktsättning och inflöden österifrån roll i sammanhanget. Två fynd med häckningsindiciär är lite lågt och det är märkligt att inga fynd gjorts i rapportområdets östra delar där sannolikt huvuddelen av vår mycket blygsamma population av arten huserar. [JS]

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Vinter: 1 ex Sandvik, Torslanda 11.2 (Christer Fält).

Ett vinterfynd är en låg siffra, men artens vinteruppträdande varierar och den är inte årligen förekommande vintertid i rapportområdet. Rekordet härrör från 2010 då hela 25 dubbeltrastar sågs under vintermånaderna. [JS]

SÅNGARE**Gräshoppsångare** *Locustella naevia*

Häckningar: Fynd under häckningstid: Sammanlagt ca 23 ex 3.5–23.7.

Höst: 1 ex ringmärktes Sudda, Hönö 4.9 (Björn Zachrisson m fl).

Eftersom 2015 blev ett veritabelt katastrofår med endast 18 sjungande gräshoppsångare stod förhoppningen till att detta var ett resultat av att övergången till nya Artportalen medförde ett glapp i rapporteringen. Att bara 23 av dessa surrande glädjespridare rapporterades 2016 tyder dock på att nedgången är verklig. Under 2000-talet fram till 2013 rapporterades ett 50-tal sjungande individer årligen, men sedan dess har populationen störttykt av oklar anledning. 16 av årets sjungande fåglar rapporterades från Hisingen, vilket är en något lägre andel än vanligt. Att höstfyndet gjordes i samband med ringmärkning är symptomatiskt, arten är känd som en notorisk skulkare i sträcktider. [JS]

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Tidiga fynd: 1 ex sj Hyppeln 8.5 (Tina Widén m fl).

Sena fynd: 2 ex Torslandaviken 23.9 (Ola Wennberg).

Fyndet på Hyppeln är fenologirekord med en dags marginal. Även septemberfyndet är avvikande i tid, även om det fattas några dagar till fenologirekordet som gjordes den 27 september 2009. [JS]

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

Samtliga: 1 ex sj Rörö 7.5 (Bo Brinkhoff m fl).

Tjugoförsta fyndet av arten i rapportområdet, men blott det andra skärgårdsfyndet. Vanligtvis hittas Göteborgstraktens trastsångare i vassrika områden likt Torslandaviken, Hökälla och Lagmansholmen där de inte sällan håller revir ett tag, men årets fynd utgörs alltså av en högst tillfälligt rastande vårflyttare i karg skärgårdsmiljö. [JS]

Ärtsångare *Sylvia curruca*

Sena fynd: 1 ex Kråkudden 1.10 (Adam Stålnäbb m fl). 1 ex ringmärktes Sudda, Hönö 2.10 (Björn Zachrisson m fl). 1 ex Torslandaviken 4.10 (Ola Wennberg).

En liten bukett sena ärtsångare förgyllde de första dagarna av oktober. Arten lämnar oss vanligen i september men enstaka oktoberfynd har gjorts ungefär vartannat år under 2000-talet. [JS]

Törnsångare *Sylvia communis*

Tidiga fynd: 1 ex Stora Amundö 23.4 (Lars Lundmark).

Nytt fenologirekord med en dags marginal. Den stora massan av törnsångare brukar komma under första veckan i maj men enstaka fåglar kommer nästan årligen i slutet av april. [JS]

Tajgasångare *Phylloscopus inornatus*

Samtliga: 1 ex ringmärktes Sudda, Hönö 12.9 (Björn Zachrisson m fl). 1 ex Sandvik, Torslanda 18.9 (Christer Fält m fl). 2 ex Röro 23–25.9 (Stefan Svanberg, Christer Fält). 1 ex Torslandaviken 24–25.9 (Magnus Rahm m fl). 1 ex Samsmarka, Björkö 24.9 (Kristoffer Lager). 1 ex Stora Amundö 25.9 (Lennart Johansson m fl). 1 ex Andalen, Torslanda 25.9 (Christer Fält). 1 ex Ramberget 26.9 (Bo Brinkhoff). 1 ex Arödsberget, Hisingen 26.9 (Jon Håkansson). 1 ex Nordstaden 27.9 (Erik Hansson m fl). 1 ex Johannebergsparken 27.9 (Olof Armini m fl). 1 ex Volvo Lundby, Hisingen 30.9 (Björn Dellming). 1 ex Styrsö 1.10 (Andy Hultberg). 1 ex Krokslätt, Mölndal 2.10 (David Armini). 1 ex Gamla Bovik, Björkö 9.10 (Per Karlsson Linderum). 1 ex Skeppstadsholmen 19–20.10 (Christer Fält m fl). 1 ex Hagabadet 27.10 (Per Lundberg).

Det börjar nu bli en fin tradition att det varje år sätts nytt rekord i tajgasångare. Årets 17 fynd av 18 individer är givetvis ett hejdundrande rekord och en saftig detronisering av det tidigare rekordet från 2015 då nio fynd av tio individer gjordes. Under året noterades arten i rekordantal i hela Sverige liksom en del andra östliga vagranter såsom sibirisk järnsparv. Totalt har nu 58 fynd av tajgasångare gjorts i rapportområdet. [JS]

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Vinter: 1 ex Hönö kyrkogård 1.1 (Thomas Karlsson). 1 ex Torslandaviken 2.1 (Kenneth Johansson m fl).

Ett normalt antal vinterfynd av denna lilla insektsätare som nästan årligen försöker sig på att övervintra om än i mycket små antal. Sannolikt lyckas sådana försök endast under milda vintrar, om någonsin. [JS]

Sibirisk gransångare *Phylloscopus collybita tristis*

Samtliga: 1 ex Torslandaviken 5.10 (Ola Wennberg). 1 ex Torslandaviken 19.10 (Ola Wennberg). 1 ex Skeppstadsholmen 21–23.10 (Christer Fält).

Av denna östliga underart av gransångare har fältobservationer endast granskats av rrk sedan 2011, innan dess godkändes enbart handhållna fåglar av rk (raritetskommittén). Därför finns sannolikt ett stort mörkertal tidigare och årets fynd är endast det sjätte till åttonde i rapportområdet, men det finns anledning att tro att rasen är en högst regelbunden besökare i våra trakter, främst under senhösten. [JS]

Lövsångare *Phylloscopus trochilus*

Tidiga fynd: 2 ex sj Torslandaviken 11.4 (Ola Wennberg m fl).

Sena fynd: 1 ex Björnhuvudet, Öckerö 2.10 (Samuel Wivstad m fl). 1 ex ringmärktes Sudda, Hönö 30.10 (Björn Zachrisson m fl).

Fyndet från Torslandaviken är mycket tidigt, om än inte fenologirekord (det gjordes den 10 april 2009), och det sammanföll med ett tydligt inflöde i resten av Sydsverige. Fyndet i början av oktober är inte så anmärkningsvärt, vilket däremot kan sägas om det extremt sena fyndet av den fågel som ringmärktes i slutet av oktober. Fynd av lövsångare så sent är mycket sällsynt, men inte heller detta fynd utgjorde fenologirekord efter 2015 års ännu extremare novemberfynd. [JS]

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla*

Samtliga: 1 hane Brännö 28.3 (Robert Ennerfelt m fl). 1 ex sj Vrångö 1.4 (Tina Widén). 1 hane Lökholmen, Gbg:s södra skärgård 9.4 (Staffan Sény). 1 hane sj Hönö kyrkogård 21.4 (Stefan Svanberg m fl). 1 hane sj Mellby, Partille 22.4 (Magnus Unger m fl). 1 hane sj Fotö 23–24.4 (Hans Waern m fl). 1 hane Skinnefjäll, Mölnlycke 25.4 (Martin Oomen). 1 hane sj Hisingsparken 29.5–29.6 (Staffan Larsson m fl). 1 ex Röro 30.10 (Anders Johansson).

Att den brandkronade kungsfågeln är en art under kraftig expansion i Sydsverige är helt uppenbart även utifrån siffrorna i vårt lilla rapportområde. Årets nio fynd är ett monumentalt rekord, tidigare har som mest två fynd gjorts samma år, nämligen 2008 och 2013. Totalt har nu 22 fynd gjorts av arten i rapportområdet. En gång har arten konstaterats häcka (2007 i Slottsskogen), men eftersom den brandkronade kungsfågeln inte sällan väljer extremt triviala skogar att bosätta sig i så är det inte otroligt att enstaka par nu häckar årligen i rapportområdet, men undgår upptäckt. [JS]

FLUGSNAPPARE**Näktergal** *Luscinia luscinia*

Häckningar: Fynd under häckningstid: Sammanlagt ca 69 sjungande individer 1.5–21.6.

Näktergalens kräftgång tycks fortsätta och den delförklaring till fjolårets genomslu siffra som lanse- rades i FiG-2015, att det skulle ha att göra med ett rapporteringsglapp på grund av Svalans övergång till nya Artportalen, tycks därmed inte hålla skott. [JS]

Blåhake *Luscinia svecica*

Samtliga: 1 hane Röro 6–7.5 (Sven Ångemark m fl). 1 hane sj Galterö 9.5 (Lars Hellman). 1 honfärgad Nötholmen, Vrångö 13.5 (Tina Widén). 1 hane Torslandaviken 21.5 (Ola Wennberg m fl). 1 ex sj Get-

↗
**Tajgasångare, Sandvik,
19 september.**

Bild: CHRISTER FÄLT

↘
**Rosenfink, Ingebäcks
strandskog, 22 september.**

Bild: MIKAEL NILSSON

ryggen, Delsjöområdet 29.5 (Tommy Johansson). 1 honfärgad Rörö 22.9 (Elis Ölfvingsson). 1 1K Brudarebacken 24.9 (David Klingberg m fl).

Fem vårfynd och två höstfynd är en låg, men inte onormal siffra. Under 2000-talet har antalet varierat mellan två och sexton individer under våren respektive noll och nio individer höstetid. [JS]

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

Häckningar: 1 par AstraZeneca, Mölndal (Silke Klick m fl). 1 par Donsö (Gösta Olofsson). **Fynd under häckningstid:** 1 par Björöd, Landvetter 10.4–20.7 (Johannes Löfqvist m fl). 1 2K hane sj Gullbergskajen 25.4–8.6 (Roger Eskilsson m fl). 1 hane sj Skarvikshamnen, Hisingen 10.5–13.10, dessutom 1 1K på samma lokal 8–11.8 (Stefan Svanberg). 1 par Bråta, Råda 21.5 (Leif Bergendal). 1 2K hane sj Skandiahamnen, Hisingen 4.6 (Bengt Hallberg). 1 hane Kråkudden, Hönö 26.6 (Peter Bryngelson m fl).

Övriga fynd: Vår: Sammanlagt 8 ex 2.4–7.5. Höst: Sammanlagt 14 ex på 10 lokaler 22.7–29.10.

Två konstaterade häckningar är relativt lågt, men det döljer sig sannolikt fler häckningar bland fynden under häckningstid. I övrigt är fynden något färre än de senaste åren, men får ändå anses vara av normal omfattning. Det kan dock noteras att det till skillnad från de senaste två åren inte gjordes något vinterfynd i år. [JS]

Rödstjärt *Phoenicurus phoenicurus*

Tidiga fynd: 1 ad hane Sandvik, Torslanda 10.4 (Christer Fält). 1 ex sj Volvo Lundby 11.4 (Lennart Johansson).

Sena fynd: 1 ex ringmärkt Sudda, Hönö 24.10 (Björn Zachrisson m fl).

Två mycket tidiga fynd, båda tidigare än föregående fenologirekord som härrör från den 13 april 2014. Fynden sammanföll med ett rejält inflöde av arten i hela Sydsvrige. Den ringmärkta fågeln är mycket sen, men det återstår fortfarande ett par dagar till fenologirekordet (26 oktober 2002). [JS]

Svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola*

Samtliga: 1 par Brudarebacken 30.3–2.4 (Jan-Åke Noresson m fl). 1 hane Galterö 2–3.4 (Christer Fält m fl). 1 hane Storgärdet, Rådasjöns naturreservat 2.4 (Johannes Löfqvist m fl). 1 hane Brudarebacken 5.4 (Jan-Åke Noresson m fl). 1 hona Fridhemsviken, Rådasjöns naturreservat 9.4 (Johannes Löfqvist m fl). 1 hane Torslandaviken 10–12.4 (Karin Magnander m fl). 1 hane Storgärdet, Rådasjöns naturreservat 16.4 (Johannes Löfqvist). 1 hona Rörö 27.10 (Stefan Svanberg).

Artens uppträdande har sannerligen exploderat under senare år, och den är en het kandidat till titeln ”rapportområdets nästa häckande art” (vilket har visat sig stämma ganska bra under färdigställandet av denna rapport). I år var det nog närmare än nå-

gonsin när ett par höll till på Brudarebacken i flera dagar i mars–april. Årets minst sju fynd av åtta individer utgör dessutom rekord, och totalt har nu 40 fynd av arten gjorts i rapportområdet. Att endast tre av dem härrör från tiden före millennieskiftet visar på artens kraftiga sentida expansion. [JS]

Vitgumpad buskskvätta, underarten *hemprichii*

Saxicola maurus hemprichii

Samtliga: 1 hane Torslandaviken 2.6 (Ola Wennberg m fl).

Efter år av enträget slit i Torslandaviken i kombination med ett skarpt sinne för detaljer har vi vant oss vid att det då och då surrar till i fickan när Ola Wennberg hittat något, men ingen var nog beredd på den skräll han levererade den 2 juni i år. Klockan 05.47 gick larmet i sms-gruppen Gbg300 om en trolig vitgumpad buskskvätta vid gamla flygfältet mellan pumphuset och fågeltornet. Fågeln försvann relativt omgående innan Ola hann se stjärteckningen.

Någon timme senare hade ett par startsnabba skådare anslutit, och skvättan återupptäcktes. Nu sågs den bättre, och dräktmässigt såg den ut som en hane vitgumpad buskskvätta av nominatunderarten med nästan komplett vitt halsband, liten orange strupfläck och vit övergump. Stjärteckningen var svårare att se, men Markus Lagerqvist lyckades ta några bilder där det med all önskvärd tydlighet framgick att de yttre stjärtpennornas inre del var vit, viket ger stjärten ett stenskvätteliknande utseende. Detta ledde genast misstankarna till de underarter som häckar runt Kaspiska havet, nämligen *variegatus* och *hemprichii*. Fågeln sågs ytterligare ca 40 minuter men försvann sedan spårlöst och återfanns aldrig trots idogt letande under större delen av dagen.

Efter konsultation av erkända skvättologer såsom Magnus Hellström så kunde bestämningen clinchas till 2K hane *hemprichii*, vilken är den underart som har störst mängd vitt på de yttre stjärtpennorna. Underarten är mycket ovanlig i Sverige och detta blev endast det femte fyndet i landet någonsin. Tidigare finns fynd från Skåne, Gotland och Halland varav ett fynd vardera i april, maj, juni och november. För rapportområdet blev denna ”kaspiska buskskvätta” därmed förstas det första fyndet av denna underart, och tillika det tredje av arten vitgumpad buskskvätta (se även under ”vitgumpad buskskvätta, underarten *maurus*” nedan). [JS]

Vitgumpad buskskvätta, underarten *maurus*

Saxicola maurus maurus

Samtliga: 1 honfärgad Ganlet, Önnared 26.9 (Stefan Svanberg m fl).

Fjärde fyndet av vitgumpad buskskvätta i rapportområdet inklusive det av underarten *hemprichii* som

gjordes under våren. Tidigare fynd är gjorda på Brudarebacken den 24 oktober 2004 samt på Rörö den 1–2 oktober 2006. [JS]

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Sena fynd: 1 ex Torslandaviken 13.11 (Magnus Persson m fl).

Novemberfynd av stenskvätta är ovanligt och har nu noterats under åtta av åren på 2000-talet. [JS]

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Samtliga: 2 ex sj Bokedalen, Jonsäter 12–16.5 (Ingvar Björhall m fl). 1 hane sj Delsjöområdet 13.5–11.6 (Fredrik Andersson m fl). 1 2K hane Välen 16.5 (Thomas Appelqvist m fl). 1 honfärgad Härlanda tjärn 16.5 (Ulf Persson m fl). 1 ex sj Fotö 21.5 (Hans Waern m fl). 1 ex sj Bjälkesdal, Partille 1.6 (Mattias Pozsgai).

Sex fynd av sju individer är en god siffra. Normalt ses en till tre fåglar varje år. 2012 sticker ut i sammanhanget med tolv fynd av arten. Inga konstaterade häckningar i år men en sjungande hane observerades mellan den 13 maj och den 11 juni vid Delsjöområdet där även en honfärgad fågel observerades vid ett tillfälle den 16 maj. [OB]

SKÄGGMES–STARAR

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Häckningar: Fynd under häckningstid: Uppskattningsvis ca 4–5 par Torslandaviken (Ola Wennberg m fl). 2 ex Slättens hamn, Gullö, Säve 2.5 (Peter Strandvik). 1 ex Lindesnäs, Nordre älv 3.8 (Elon Wismén m fl). 2 ex Kvillehed, Nordre älv 20.8 (Elon Wismén m fl).

Antal häckningar är mycket svårt att avgöra men en uppskattning ger ca 4–5 par vid Torslandaviken samt observationer vid ett par lokaler längs Nordre älv. [OB]

Sommargylling *Oriolus oriolus*

Samtliga: 1 ex Hårssjön 19.5 (Ingvar Gunnarsson).

I år gjordes ett fynd av en sjungande fågel på en ny lokal i området. För vår del är det ett relativt tidigt fynd av arten, det fenologiska rekordet är den 17 maj och sattes vid Stora Amundö år 2003. Gyllingen har nu varit årligt förekommande sedan 2008 i Göteborgstrakten. [PB]

Törnskata *Lanius collurio*

Häckningar: 1 par Brudarebacken (Marie Mattsson). 1 par Svarttjärnen (Jahn Ekman). 1 par Lunnagården, Mölndal (Lars Eric Rahm). 1 par Rågdal, Härryda (Johan Svedholm). 2 par Hårssjön (Leif Andersson m fl). 1 par Brännö, (Ulf Persson). 1 par Skatte mosse, Björke-

torp (Elon Wismén). 2 par Björlanda skjutfält (Hans Börjesson). 1 par Bua, Björketorp (Johan Svedholm). 1 par Lottkärr (Mathias Theander). 1 par Torslandaviken (Ola Wennberg). 1 par Björred, Landvetter (Kristian Thisted). 1 par Store mosse, Sisjöns skjutfält (Lars Eric Rahm). 1 par Hökälla (John Thulin). 1 par Ryds kile, Björkö (Kristoffer Lager).

Ca 17 par finns rapporterade i år vilket ger ett normalt utfall och det verkar som vi har ett stabilt antal häckande törnskator i rapportområdet. Sedan 2004 har antalet inrapporterade par varierat från som lägst 11 par 2010 till som mest 24 par 2013. [PB]

Varfågel *Lanius excubitor*

Samtliga: Vinter/vår: Sammanlagt 47–50 ex 1.1–4.5. Höst/vinter: Sammanlagt 32–34 ex 17.9–31.12.

Varfågeln har ett relativt stabilt uppträdande i rapportområdet. Tittar man på de senaste tio åren är det bara våren 2012 som sticker ut med en ovanligt hög siffra (90 ex), annars har det sett ut ungefär som i år samtliga år. [PB]

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes*

Häckning: Fynd under häckningstid: 1 ex Skällsjöås, Landvetter 20.3 (Elon Wismén m fl). 1 ex Brudarebacken 5.4 (Ulf Persson). 1 ex Kungsladugård 10.4 (Jan Mogol). 1 ex Yxsjöns naturreservat, Mölnlycke 12.5 (Johan Svedholm).

Liksom i fjol finns fyra observationer av nötkråka under häckningstid, men endast två av dem gjordes i lämplig biotop. Nötkråkorna är visserligen diskreta under häckningen och kan vara knepiga att upptäcka, men fler observationer borde rimligtvis göras under vårens skogsvandringar. [PB]

Svartkråka *Corvus corone corone*

Samtliga: 1 ex Gullö, Säve 10.1–12.10 (Lars Gustafsson m fl). 1 ex Färjenäs, Göteborgs hamn 14.3 och 21.4 (Bo Brinkhoff). 1 2K+ Öxnäs 26.3 (Lars Paterson). 1 ex Bredviken, Hönö 24.4 (Uno Unger m fl). 1 ex Torslandaviken 4–7.5 (Niklas Aronsson m fl). 1 ex Brudarebacken 4.9 (Mikael Forsman). 1 ex Bolsten, Hisingen 26.10 (Conny Palm).

Fynden av svartkråka är färre än vad som varit vanligt under de senaste åren, men lokalerna känns igen. Nämnas kan att en svartkråka varit oerhört stationär i Gullö nära Nordre älv på norra Hisingen. Fördelningen landskapsvis är fem fynd i Bohuslän och tre fynd i Västergötland. [PB]

Rosenstare *Pastor roseus*

Samtliga: 1 KVälen 1.9 (Hans Börjesson). 1 K Hönö 17–18.9 (Magnus Unger m fl).

Det var nu fjärde året i rad som fynd av rosenstare gjordes i rapportområdet. Innan dess hade vi ett glapp på sju år där inga fåglar sågs, men mellan

2002–2005 var den också årligt förekommande. Med undantag för två adulta fåglar, den första den 13 juni 2002 och den andra den 7 juli 2015, rör det sig om fynd av ungfåglar under sensommar och höst. Rosenstaren häckar i jordbruks- och stäpplandskap, som närmast från Ukraina och Mindre Asien österut. Vissa år häckar den även i Ungern och Grekland och fyndbilden i Sverige är markant östlig under våren, medan höstfynden är mer utspridda över södra Sverige, då ungfåglar sprider ut sig från häckningsområdet mot nordväst över västra Europa. Till vårt rapportområde verkar de komma via Danmark, eftersom fynden uteslutande görs på kustnära lokaler.

[PB]

Fyndhistorik över samtliga fynd i rapportområdet

1. 2 1K Hönö 13.9 1997
2. 1 ad hane Torslandaviken 13.6 2002
3. 1 1K Välen/Stora Amundö 18.9–6.10 2002
4. 1 1K Rörö 2.10 2002
5. 1 1K Galterö 17–18.8 2003
6. 1 1K Torslandaviken 11–17.9 2003
7. 1 ad hane Galterö 26.7 2004
8. 1 1K Sillvik 29.8 2005
9. 1 1K Kråkudden, Hönö 19.9 2005
10. 1 1K Torslandaviken 21–23.9 2005
11. 1 1K Vrångö 25.8 2013
12. 1 1K Galterö 14.8 2014
13. 1 ad Galterö 7.7 2015
14. 1 1K Torslandaviken 13–18.10 2015
15. 1 1K Välen 1.9 2016
16. 1 1K Hönö 17–18.9 2016

FINKAR–FÄLTSPARVAR

Obestämd bo-/bergfink *Fringilla coelebs/montifringilla*

Höga antal: 10 970 ex str S Smithska udden 13.9 (Jon Håkansson).

Femsiffriga antal noteras inte varje år, men när det sker är det ofta Smithska udden som är skådeplatser.

[MR]

Steglits *Carduelis carduelis*

Häckningar: 1 par Björkö (Peter Hamrén m fl). **Fynd under häckningstid:** Sjungande fåglar noterades på ytterligare mer än 20 lokaler under häckningstid.

Höga antal: 150 ex Torslandaviken 1.9 (Manne Strömbäck).

Steglits har en snabbt stigande trend såväl nationellt som regionalt. I Göteborgsområdet är den nu att betrakta som en ganska vanlig art vilket står i bjärt kontrast mot läget för tio år sedan, då vi utan att slita ut tangentbordet kunde räkna upp samtliga fynd under häckningstid i den här rapporten. Antalet konstaterade häckningar har dock förblivit lågt,

men det speglar rapporteringen snarare än populationen. I linje med den här ökningen kan vi också publicera den hittills största flocken som rapporterats från området.

[MR]

Hämpling *Linaria cannabina*

Vinter: 1 hona Bifrost, Mölndal 4.12 (Inger Johansson).

Ett vinterfynd gjordes på en något udda lokal i början av december. Vinterfynd är ovanligt, men så sent som 2015 övervintrade en hämpling vid Sudda på Hönö.

[MR]

Snösiska *Acanthis flammea exilipes*

Samtliga: 3 ex Torslandaviken 28.11 (Ola Wennberg). 1 honfärgad Dotevik, Askimsviken 25.12 (Jan Mogol). 1 1K Torslandaviken 26–28.12 (Christer Fält m fl).

I februari 2017 meddelade BirdLife Sveriges taxonomikommitté att snösiska ska betraktas som en underart till gräsiska. Därför skriver vi nu vad som skulle kunna betraktas som en minnesruna för denna mjölvita fågel som orsakat så mycket debatt genom åren. Vi kommer dock även fortsättningsvis att publicera fynd av individer som visar karaktärer för snösiska. För så kan vi väl fortfarande få kalla dem, även om det är en underart?

[MR]

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Samtliga: 1 hane Ånggårdsbergen–Göteborgs botaniska trädgård 1–28.1 (Bengt Adamsson m fl). 2 ex förbifl Göteborgs botaniska trädgård 23.2 (Johan Svedholm). 1 ad hane Ramberget 28.2 (Bo Brinkhoff).

Allt eller inget – så sammanfattar man kanske bäst denna invasionsarts uppträdande i området. Några observationer gjordes under vårvintern men under hösten uteblev fynden helt.

[MR]

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

Häckningar: **Fynd under häckningstid:** 2 ex Trindtjärn, Landvetter 20.4 och 1 ex 15.6, samt 2 ex Långetjärn, Landvetter 28.4 (Ragnar Seldén). 1 ex Hällsnässkogen, Landvetter 12.5 (Johan Svedholm). 1 ex Skogen, Mölnlycke 22.5 (Pär Lydmark).

Flera observationer gjordes i området Trindtjärn–Långetjärn i Landvetter under våren vilket gör att man starkt kan misstänka häckning där. Några säkra häckningar konstateras sällan av denna korsnäbb som är både svårbestämd och en smula tillbakadragen.

[MR]

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

Häckningar: **Fynd under häckningstid:** Längs sträckan mellan Angeredsbron och Jordfallsbron noterades ca 5–7 sjungande hanar i

maj–juni. 1 3K+ hane sj Orrekulla skans 22.5–16.6 (Jan Hellström m fl). 2 ex sj Gullö, Säve 3.6 (Anders Hansson). 1 ex sj Ragnhildsholmen 28.5–12.6 (Magnus Persson m fl).

Övriga fynd: 1 3K+ hane Lunnaberg, Rödbo 16.5 (Per Arne Lindgren). 1 ex sj Rörö 22.5 (David Klingberg). 1 ex sj Hökälla 3.6 (Per Lundgren). 1 3K+ hane sj Sudda, Hönö 12.6 (Thomas Karlsson). 1 1K Brännö 11.9 (Jan Mogol).

Rosenfinken tycks ha minskat en hel del i området under senare år, och årets antal sjungande hanar ligger i linje med de senaste två åren. Som jämförelse uppskattades antalet sjungande hanar i Göta älvdalen till 16 det goda året 2011. Antalet ströfynd av rastande fåglar var också ovanligt litet. [MR]

Lappspurv *Calcarius lapponicus*

Samtliga: Vår: Sammanlagt 4 ex 11.3–30.4. Höst: Sammanlagt 11 ex 15.9–30.10.

Ännu ett dåligt lappspurvår i Göteborgstrakten. Antalet under hösten tangerar bottenrekordet från 2012. Det tycks som det ses allt färre lappspurvar i området, vilket även bekräftas av den negativa trend som arten har i landets häckningsområden. Index för 2015 i Svensk Fågeltaxerings standardrutter var det näst lägsta någonsin för arten. [PB]

Snöspurv *Plectrophenax nivalis*

Höga antal: 40 ex Välen 8.3 (Mats Ottoson m fl).

I år sågs den största flocken snöspurvar i området sedan 2011, då 75 ex noterades på Brudarebacken den 16 november. Det högsta antal som setts i rapportområdet är ca 200 ex vid Stora Amundö den 26 december 2004. [PB]

Ortolansparv *Emberiza hortulana*

Samtliga: Inga fynd.

Inte ett enda fynd av ortolansparv gjordes i rapportområdet under 2016, vilket kan tyckas besegla en långvarig nedåtgående trend för arten i landet och av hela beståndet i utbredningsområdet. Flertalet observationer i Göteborgs rapportområde görs av sträckande fåglar, framför allt koncentrerat till ett fåtal dagar på hösten. De senaste fem åren har vi bara kunnat räkna in ett fåtal höstfynd, och vårfynden uteblev helt under ett par år, men underlaget är väl litet för att dra långtgående slutsatser. Jämför man med hela landet görs av förklarliga skäl de flesta fynd i maj när sjungande hannar är lättupptäckta i häckningsområden i de östra delarna av landet från Närke och Uppland till Norrlandskusten och inlandet. Höstfynden kan i någon mån betraktas som en indikator på häckningsframgång, och även om siffrorna varierar en del från år till år så är en nedåtgående trend tydlig i hela landet. Främsta an-

ledning till minskningen i Sverige och utomlands är det förändrade jordbruket och brist på lämpliga häckningsbiotoper, samt illegal jakt. Internationellt bedöms arten ännu som livskraftig, även om trenden är tydlig. Det återstår att se om pågående projekt att skapa bättre förutsättningar för ortolansparv blir framgångsrika, och om det ökade trycket på de franska jägarna ger resultat. [SK]

Sävsparv *Emberiza schoeniclus*

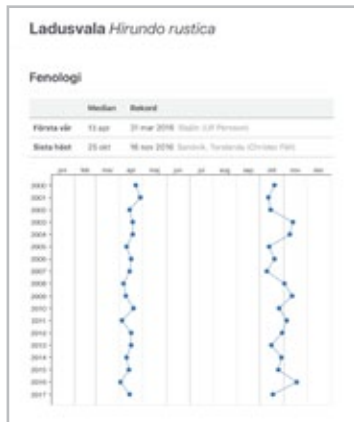
Vinter: Januari–februari: Som mest 6 ex Välen 12.1 (Hans Börjesson). 11 ex Torslandaviken 17.1 (Mattias Lindberg m fl). 7 ex Sudda, Hönö 13.2 (Bengt Karlsson). December: 1 honfärgad Fässberg, Mölndal 4.12 (Lars Eric Rahm). Som mest 4 ex Välen 6.12 (Ove Ferling). 6 ex Torslandaviken 28.12 (Magnus Persson).

En relativt normal omfattning av vinterfynd för senare år. [PB]

Fenologi

På vår hemsida rnk.gof.nu hittar du fler fenologiverktyg! Använd våra guider för vad som är på gång aktuell tiodagarsperiod direkt i mobilen när du är ute, eller djupdyk i en arts fenologimönster sedan år 2000 i våra detaljerade artpresentationer!

1–10 april

Flyttfåglar som bör anlända i lite större antal nu

Stora mängder flyttfåglar förväntas anlända till Göteborg under denna period.

- Gransångare (25.3)
- Svartman (25.3)
- Fågelgä (27.3)
- Rödbrä (27.3)
- Sjögrå (28.3)
- Sjögrå (28.3)
- Kvittdrossel (31.3)

Flyttfåglar som bör dyka upp nu med de första exemplaren

Lilla och stora mängder flyttfåglar förväntas anlända till Göteborg under denna period.

- Svensk vit (2.4)
- Måsar (2.4)
- Svartvit (3.4)
- Svartvit (3.4)
- Sjögrå (4.4)
- Sjögrå (4.4)
- Sjögrå (4.4)
- Sjögrå (4.4)
- Sjögrå (4.4)
- Sjögrå (4.4)
- Sjögrå (4.4)

Flyttfåglar som i extremfall kan dyka upp nu

Enligt väder och vindförhållanden kan flyttfåglar förväntas anlända till Göteborg under denna period.

- Sjögrå (1.4, 2.4)
- Sjögrå (1.4, 2.4)
- Sjögrå (1.4, 2.4)
- Sjögrå (1.4, 2.4)
- Sjögrå (1.4, 2.4)
- Sjögrå (1.4, 2.4)
- Sjögrå (1.4, 2.4)
- Sjögrå (1.4, 2.4)
- Sjögrå (1.4, 2.4)
- Sjögrå (1.4, 2.4)
- Sjögrå (1.4, 2.4)

Flyttfåglar vars sista exemplar bör försvinna nu

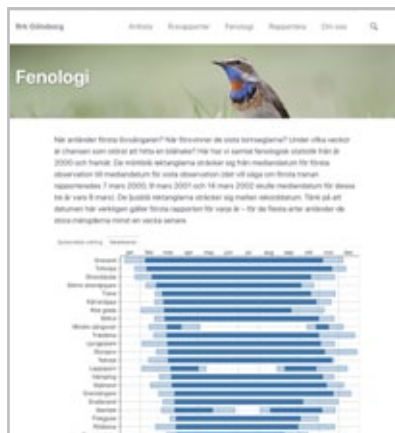
Enligt väder och vindförhållanden kan flyttfåglar förväntas anlända till Göteborg under denna period.

- Sjögrå (1.4, 2.4)
- Sjögrå (1.4, 2.4)

Flyttfåglar som i extremfall kan dröja sig kvar till nu

Enligt väder och vindförhållanden kan flyttfåglar förväntas anlända till Göteborg under denna period.

- Sjögrå (1.4, 2.4)
- Sjögrå (1.4, 2.4)

Viktigt att komma ihåg om datumen!

Tänk på att de fynd som redovisas i tabellerna gäller det **absolut första** (eller sista) fyndet av arten under perioden. För en ankommande vårflyttare som lövsångare betyder alltså det angivna datumet bara att årets **allra första** lövsångare rapporterats det datumet. Samma sak gäller även fenologirekorden och mediandatumet i tabellerna, så mediandatumet för en art anger alltså det datum då periodens **absolut första** (eller sista) fynd i genomsnitt har noterats sedan år 2000. För lövsångare på våren innebär det att de stora massorna oftast inte anländer förrän någon vecka senare än så. Med detta i bakhuvudet kan man ha stor nytta av fenologistatistiken i fält.

Teckenförklaring

- Fynd saknas
- * Entydigt första-/sistadatum saknas
- ±XX Normalt eller nära normalt datum (XX anger antal dagar före/efter mediandatum)
- ±XX Tidigt/sent datum (XX anger antal dagar före/efter mediandatum)
- ±XX Mycket tidigt/sent datum (XX anger antal dagar före/efter mediandatum)
- Röd text Nytt eller tangerat fenologirekord (skillnad från gamla rekordet anges inom parentes)

ART	FÖRSTA FYND		SISTA FYND	
	1. Årtnamn 2. Period	1. Årets avvikelse från mediandatumet 2. Årets första fynd 3. Mediandatum 4. Fenologirekord	1. Årets avvikelse från mediandatumet 2. Årets sista fynd 3. Mediandatum 4. Fenologirekord	
Mindre sångsvan	–19	23.2 Uggledal, Askim (Kerstin Hirmas)	+19	23.4 Kvillehed, Nordre älv (Elon Wismén)
Vår	14.3	14.2-15 Kvibergsfältet (Mikael Forsman)	4.4	2.5-00 Torslandaviken (Björn Dellming)
Mindre sångsvan	–9	17.10 Torslandaviken (Ola Wennberg)	–7	9.11 Svarte mosse (Benga Ragnewall)
Höst	26.10	13.10-09 Rörö (Björn Dellming)	16.11	7.12-02 Fotö (Conny Palm)
Spetsbergsgås	+21	16.10 Vinga (Olle Svensson m fl)	+21	30.5 Björkö (Peter Hamrén)
Höst–Vår	25.9	29.8-15 Fridhemsberget (Johannes Löfqvist)	9.5	Nytt fenologirekord (+4)
Prutgås	+3	7.4 Kråkudden (Jon Håkansson)	+13	14.11 Kråkudden (Bo Brinkhoff)
Vår–Höst	4.4	22.2-08 Kråkudden (Roger Eskilsson m fl)	1.11	12.12-13 Hyppeln (Lars Erik Norbäck)
Gravand	±0	7.2 Kråkudden (Leif Bergendal)	+16	18.11 Kråkudden (Daniel Tingdahl)
Vår–Höst	7.2	8.1-02 Askimsviken (Märta Haagen)	2.11	7.12-07 Kråkudden (Per Björkman)
Snatterand	+1	27.3 Välen (Britta Svensson m fl)	+2	6.10 Hökålla (John Thulin)
Vår–Höst	26.3	7.3-15 Välen (Hans Börjesson m fl)	4.10	29.11-09 Torslandaviken (Jan Mogol m fl)
Stjärtand	–28	21.2 Torslandaviken (Ola Wennberg m fl)	+17	30.11 Torslandaviken (Lars Persson m fl)
Vår–Höst	21.3	16.2-11 Rörö (Göran Gustavsson m fl)	13.11	8.12-11 Galterö (Roger Eskilsson)
Ärta	+6	13.4 Änggårdssbergen (Anders Olsson)	+21	23.9 Torslandaviken (Ola Wennberg)
Vår–Höst	7.4	17.3-04 Torslandaviken (Peter Strandvik m fl)	2.9	Nytt fenologirekord (+11)
Skedand	–8	27.3 Torslandaviken (Roland Berndtsson)	+6	3.11 Hökålla (John Thulin m fl)
Vår–Höst	4.4	13.3-02 Hökålla (Peter Strandvik)	28.10	24.11-08 Slottskogen (Magnus Eriksson)
Alfägel	±0	29.9 Kråkudden (Matthis Kaby m fl)	–7	18.5 Kråkudden (Jon Håkansson)
Höst–Vår	29.9	5.9-12 Kråkudden (Rikard Henricsson)	25.5	24.6-08 Kråkudden (Martin Oomen)
Salskrake	–10	7.10 Välen (Silke Klick m fl)	+6	30.4 Välen (Göran Gustavsson)
Höst–Vår	17.10	6.10-13 Slottskogen (Flera rapportörer)	24.4	12.5-11 Torslandaviken (Stefan Svanberg m fl)
Grälira	+16	23.9 Kråkudden (Christopher Magnusson)	+48	31.12 Kråkudden (Roger Eskilsson)
Höst	7.9	28.7-07 Kråkudden (Adam Engström Svanberg)	13.11	Nytt fenologirekord (+23)
Mindre lira	+35	13.7 Kråkudden (Stefan Svanberg m fl)	–48	9.8 Flera lokaler
Vår–Höst	8.6	17.4-10 Kråkudden (Mikael Molin m fl)	26.9	3.11-10 Kråkudden (Uno Unger m fl)
Klykstjärtad stormsvala	+3	30.9 Vinga (Stefan Svanberg m fl)	–30	30.9 Vinga (Stefan Svanberg m fl)
Höst	27.9	9.9-00 Kråkudden (Magnus Unger)	30.10	29.12-11 Långe tånge, Öckerö (Albin Thorsson m fl)
Bivräk	+2	13.5 Torslanda (Per-Erik Hagström m fl)	+7	1.10 Hyppeln (Christer Fält m fl)
Vår–Höst	11.5	3.5-01 Sisjöns ind.omr. (Kristoffer Nilsson)	24.9	12.10-06 Brännholmsviken, Styrö (Martin Fransson)
Röd glada	±0	9.3 Smithska udden (Hans Börjesson m fl)	+21	4.10 Majorna (Elis Ölfvingsson)
Vår–Höst	9.3	2.2-08 Torslandaviken (Per-Erik Hagström m fl)	13.9	31.10-15 Öxnäs (Benga Ragnewall)
Brun kärrhök	±0	28.3 Rådasjön (Pär Lydmark m fl)	+56	30.11 Säve (Nils Abrahamsson)
Vår–Höst	28.3	10.3-10 Tulebosjön (Bengt Hallberg)	5.10	Nytt fenologirekord (+36)
Blå kärrhök	–9	14.8 Sagsjön, Källered (Ove Ferling)	–15	4.5 Björlanda (Tommy Johansson)
Höst–Vår	23.8	17.7-12 Kråkudden (Osborne Lindberg m fl)	19.5	12.6-11 Lärjedans dalgång (Hans-Erik Hermansson)
Fjällvråk	–7	13.9 Öxnäs (Birger Kaiser m fl)	±0	24.4 Torslandaviken (Stig Fredriksson m fl)
Höst–Vår	20.9	14.8-15 Angered (David Klingberg)	24.4	13.5-12 Askim (Jan Mogol)
Fiskgjuse	+1	28.3 Galterö (Jan Mogol)	±0	2.10 Härssjön (Donald Blomqvist)
Vår–Höst	27.3	18.3-09 Änggårdssbergen (Kristoffer Nilsson)	2.10	30.10-04 Brudarebacken (Christer Fält)
Stenfalk	+6	1.4 Mulered, Säve (Nils Abrahamsson)	±0	21.5 Jonsered (Erik Wallentin)
Vår	26.3	5.3-11 Kråkudden (Per Johan Ulfendahl)	21.5	25.6-15 Smedstorps ångar (Kristian Thisted)
Stenfalk	–7	10.8 Kvillehed (Lennart Larsson)	–2	1.11 Bärby (Lennart Larsson)
Höst	17.8	3.8-13 Bolleskären, Hönö (Eva-Maria Ferm m fl)	3.11	25.11-08 Donsö (Gösta Olofsson)
Lärfalk	–2	26.4 Brudarebacken (Lars Carlbrand m fl)	±0	2.10 Torslandaviken (Christer Fält)
Vår–Höst	28.4	19.4-13 Kråkudden (Ola Bäckman m fl)	2.10	14.10-07 Slottskogen (Adam Engström Svanberg)
Småfläckig sumphöna	+1	6.5 Öxnäs (Magnus Lundström)	–	–
Vår–Höst	5.5	18.4-00 Gunnestorps mosse (Dan Jannesson)	25.7	10.9-12 Välen (Thomas Karlsson m fl)
Kornknarr	–	–	–	–
Vår–Höst	18.5	4.5-07 Ragnhildsholmen (Tina Widén)	15.9	11.11-02 Brudarebacken (Leif Jonasson)
Trana	–1	5.3 Torslandaviken (Mathias Theander)	–13	5.10 Brudarebacken (Jan-Åke Noresson)
Vår–Höst	6.3	23.2-14 Flera lokaler (Ingemar BE Larsson m fl)	18.10	25.11-15 Gamlestaden (Jan Tallnäs)
Strandskata	+3	21.2 Galterö (Lars Hellman)	–	*
Vår–Höst	18.2	23.1-05 Grötö (Bengt Karlsson)	19.10	24.11-04 Galterö (Per Björkman)
Mindre strandpipare	±0	2.4 Torslandaviken (Staffan Larsson)	+4	28.8 Hälsö (Thomas Karlsson)
Vår–Höst	2.4	22.3-14 Torslandaviken (Christer Fält)	24.8	8.10-10 Vålkommen (Magnus Persson)
Större strandpipare	–2	24.2 Galterö (Ingemar Olsson)	–3	1.10 Kråkudden (Per Björkman)
Vår–Höst	26.2	9.2-02 Kråkudden (Uno Unger)	4.10	23.10-04 Galterö (Lars Hellman)

ART	FÖRSTA FYND		SISTA FYND	
1. Artnamn 2. Period	1. Årets avvikelse från mediandatumet 2. Årets första fynd 3. Mediandatum 4. Fenologirekord		1. Årets avvikelse från mediandatumet 2. Årets sista fynd 3. Mediandatum 4. Fenologirekord	
Ljungpipare Vår–Höst	–33 14.3	9.2 Fotö (Bo Brinkhoff) 3.2-02 Arendalsudden (Björn Dellming)	–25 3.11	9.10 Torslanda golfbana (Per Lundgren) 24.11-03 Torslandaviken (Erik Edvardsson)
Kustpipare Vår–Höst	–40 6.5	27.3 Kråkudden (Roger Eskilsson) Nytt fenologirekord (–5)	+0 20.10	20.10 Rörö (Stefan Svanberg) 1.12-01 Galterö (Christer Fält)
Tofsvipa Vår–Höst	+11 9.2	20.2 Välen (Uno Unger m fl) 23.1-06 Flera lokaler	– 16.11	* 11.12-05 Flera lokaler
Kustsnäppa Vår–Höst	– 17.4	– 8.3-03 Lammholmsviken, Öckerö (Uno Unger)	–24 24.10	30.9 Vinga (Stefan Svanberg m fl) 6.12-07 Bolleskären, Hönö (Roger Eskilsson m fl)
Sandlöpare Vår	– 12.5	– 12.5-07 Tistlarna (Stig Karlsson m fl)	– 6.6	– 6.6-07 Tistlarna (Bengt-Åke Svensson)
Sandlöpare Höst	+1 30.7	31.7 Kråkudden (Mattias Lindberg) 19.7-15 Vargö (Jan Mogol)	+3 28.9	1.10 Hyppeln (Roger Eskilsson m fl) 2.11-08 Tistlarna (Gösta Olofsson)
Småsnäppa Vår	– 22.5	– 11.5-14 Stora Kärrsvik, Öckerö (Bengt Karlsson)	– 29.5	– 17.6-15 Galterö (Lars Hellman)
Småsnäppa Höst	+5 27.7	1.8 Galterö (Ola Wennberg) 14.7-11 Galterö (Gunilla Alvergren m fl)	–4 15.9	11.9 Kråkudden (Hans Zachrisson) 8.10-07 Galterö (Lars Hellman)
Mosnäppa Vår–Höst	+1 7.5	8.5 Välen (Ulf Sjögren m fl) 1.5-12 Torslandaviken (Christer Fält m fl)	–18 25.8	7.8 Galterö (Robert Ennerfelt m fl) 4.9-05 Välen (Stefan Andersson)
Spojsnäppa Höst	+2 11.7	13.7 Kråkudden (Claes-Göran Ahlgren) 2.7-15 Torslandaviken (Magnus Persson m fl)	+3 8.9	11.9 Flera lokaler 25.9-01 Galterö (Magnus Unger)
Skärnsnäppa Höst–Vår	–1 26.9	25.9 Vinga (Göran Darefelt m fl) 12.8-12 Bolleskären (Rolf Nyback)	–2 14.5	12.5 Kråkudden (Bo Brinkhoff m fl) 31.5-13 Bolleskären, Hönö (Per Björkman m fl)
Kärrsnäppa Vår–Höst	–5 8.3	3.3 Stora Amundö (Uno Unger) 25.2-12 Galterö (Jan Mogol)	–27 28.10	1.10 Flera lokaler 19.11-06 Stora Amundö (Mikael Forsman)
Brushane Vår–Höst	+5 25.4	30.4 Flera lokaler 16.4-01 Galterö (Bo Engelbrektsson)	–11 28.9	17.9 Vrångö (Magnus Rahm) 20.10-09 Välen (Birger Kaiser m fl)
Dvärgbeckasin Höst–Vår	–20 18.9	29.8 Hökålla (John Thulin) Nytt fenologirekord (–8)	–1 2.5	1.5 Smedstorps ängar (Johannes Löfqvist) 15.5-13 Lagmansholmen (Kåre Ström)
Dubbelbeckasin Vår	–3 5.5	2.5 Smedstorps ängar (Elon Wismén) 1.5-12 Lunnagården (Lars-Eric Rahm m fl)	–3 11.5	8.5 Fässberg (Mats Björkvist m fl) 22.5-03 Ragnhildsholmen (Ola Sandberg)
Dubbelbeckasin Höst	– 24.8	– 1.8-13 Galterö (John Thulin)	– 24.9	– 4.10-12 Välen (Göran Gustavsson m fl)
Myrspov Vår–Höst	+14 9.4	23.4 Vrångö (Magnus Rahm) 8.3-03 Rörö (David Lundgren)	–12 7.10	25.9 Bredviken, Hönö (Thomas Karlsson) 6.11-13 Välen (Ingemar BE Larsson)
Småspov Höst	–3 21.4	18.4 Torslandaviken (Ola Wennberg) 9.4-11 Torslandaviken (Magnus Persson)	–2 28.8	26.8 Mölnlycke (Fredrik Andersson) 21.9-08 Rörö (Magnus Unger)
Storspov Vår–Höst	–1 14.3	13.3 25.2-00 Galterö (Lars Hellman)	+43 5.11	18.12 Lammholmsviken (Bengt Karlsson) 28.12-06 Kråkudden (Lars Carlbrand)
Svartsnäppa Vår–Höst	+2 27.4	29.4 Torslandaviken (Magnus Persson) 6.4-12 Hökålla (John Thulin)	+0 17.9	17.9 Smithska udden (Johan Ennerfelt) 20.10-09 Amundövik, Askim (Jan Krantz)
Rödbena Vår–Höst	+0 27.3	27.3 Galterö (Johan Ennerfelt m fl) 24.2-07 Hönö (Torgny Nordin)	+11 2.10	13.10 Lökholmen (Lars Davidsson) 24.11-01 Galterö (Magnus Unger)
Gluttsnäppa Vår–Höst	–1 19.4	18.4 Torslandaviken (Christer Fält) 11.4-12 Bredviken, Hönö (Ola Wennberg)	–11 29.10	18.10 Stora Amundö (Stefan Svanberg) 9.12-01 Styrö (Martin Fransson)
Skogssnäppa Vår–Höst	–1 28.3	27.3 Flera lokaler 19.3-10 Gamlestaden (Roger Eskilsson)	+2 9.9	11.9 Smithska udden (Hans Wahlberg) 15.10-02 Torslandaviken (Carl Jyker)
Grönbena Vår–Höst	–9 25.4	16.4 Hårssjön (Lars-Olof Sandberg m fl) Nytt fenologirekord (–1)	+10 8.9	18.9 Öxnäs (Magnus Lundström) 27.9-06 Välen (Uno Unger)
Drillsnäppa Vår–Höst	+0 18.4	18.4 Flera lokaler 24.3-12 Välen (Martin Johansson m fl)	–3 22.9	19.9 Klare mosse (Märtha Boström) 21.10-14 Hyppeln (Peter Hamrén)
Roskarl Vår–Höst	+0 3.5	3.5 Torslandaviken (Magnus Persson m fl) 23.4-03 Stora Amundö (Pär Lydmark)	–26 3.10	7.9 Kråkudden (Bo Brinkhoff m fl) 10.11-01 Kråkudden (Magnus Unger)
Bredstjärtad labb Vår	– 5.5	– 30.4-05 Kråkudden (Stefan Svanberg m fl)	– 11.5	– 4.6-06 Kråkudden (Johannes Löfqvist)
Bredstjärtad labb Höst	+12 13.9	25.9 Vinga (Magnus Hallgren m fl) 31.7-13 Kråkudden (Lars Eric Rahm m fl)	+39 15.11	24.12 Kråkudden (Conny Palm) 29.12-11 Flera lokaler
Kustlabb Vår–Höst	–7 5.4	29.3 Kråkudden (Bo Brinkhoff m fl) 14.3-04 Kråkudden (Stefan Svanberg)	+37 1.11	8.12 Kråkudden (Roger Eskilsson m fl) Nytt fenologirekord (+12)

ART	FÖRSTA FYND		SISTA FYND	
1. Artnamn 2. Period	1. Årets avvikelse från mediandatumet 2. Årets första fynd 3. Mediandatum 4. Fenologirekord		1. Årets avvikelse från mediandatumet 2. Årets sista fynd 3. Mediandatum 4. Fenologirekord	
Fjällabb Vår	–	–	–	–
	21.5	17.5-15 Kråkudden (Magnus Unger m fl)	21.5	3.6-06 Kråkudden (Roger Eskilsson m fl)
Fjällabb Höst	+10 28.8	7.9 Kråkudden (Bo Brinkhoff m fl) 15.8-04 Flera lokaler	-1 30.9	29.9 Flera lokaler (Jan Mogol m fl) 2.12-09 Eklanda (Uno Unger m fl)
Dvärgmås Höst-Vår	-20 7.8	18.7 Kråkudden (Ulf Persson m fl) 9.7-07 Torslandaviken (Sven Ångemark m fl)	-6 23.5	17.5 Torslandaviken (Ola Wennberg m fl) 12.6-04 Torslandaviken (Magnus Unger)
Silltrut Vår-Höst	+1 11.3	12.3 Askimsviken (Hans Börjesson) 22.2-14 Öckerö (Bengt Karlsson)	-9 31.10	22.10 Torslandaviken (Manne Strömbäck) 23.11-12 Fiskhamnen (Peter Strandvik)
Kentskä tärna Vår-Höst	-7 31.3	24.3 Bredviken, Hönö (Bengt Karlsson) 11.3-12 Galterö (Peter Keil)	+70 29.9	8.12 Kråkudden (Per Gustavsson m fl) Nytt fenologirekord (+26)
Fisktärna Vår-Höst	-1 10.4	9.4 Kråkudden (Per Björkman) 2.4-06 Galterö (Owe Hougström)	-1 6.10	5.10 Saltholmen (Marianne Ohlander) 9.11-14 Donsö huvud, Donsö (Martin Fransson)
Silvertärna Höst	+0 22.4	22.4 Stora Amundö (Stefan Johansson) 12.4-05 Nordre älvs fjord (Johan Svedholm)	-7 8.10	1.10 Önnereds hamn (Stefan Svanberg) 3.11-07 Kråkudden (Magnus Unger)
Gök Vår-Höst	+0 3.5	3.5 Flera lokaler 23.4-11 Brudarebacken (Victor Bergh Alvergren)	+16 11.9	27.9 Partille golfbana (Ingemar BE Larsson) 2.10-10 Heden (Martin Oomen)
Nattskärja Vår-Höst	+1 10.5	11.5 Kråkudden (Jon Håkansson) 29.4-06 Nordfjäll, Näset (Uno Unger)	+3 28.8	31.8 Sagsjön (Ove Ferling m fl) 5.10-10 Torslandaviken (Magnus Persson)
Tornseglare Vår-Höst	+1 7.5	8.5 Hypeln (Tina Widén m fl) 28.4-06 Torslandaviken (Karl-Olof Johansson)	+29 19.9	18.10 Ganlet (Stefan Svanberg) 13.11-08 Berglärkan, Göteborg (Ingegerd Nyberg)
Göktyta Vår-Höst	-3 24.4	21.4 Hypeln (Roger Eskilsson) 6.4-07 Härssjön (Michael Nilsson)	-17 5.9	19.8 Röror (Ola Wennberg) 2.10-05 Torslandaviken (Magnus Unger)
Sånglärka Vår-Höst	+12 22.1	3.2 Välen (Hans Börjesson) 1.1-03 Fässberg (Lars-Erik Rahm m fl)	-24 17.12	23.11 Hypeln (Roger Eskilsson m fl) 31.12-08 Fässberg (Lars-Erik Rahm)
Trädlärika Vår-Höst	+5 13.3	18.3 Galterö (Stefan Svanberg) 21.2-15 Sandvik, Torslanda (Christer Fält)	-1 31.10	30.10 Flera lokaler (Stefan Svensson m fl) 25.12-14 Vargö (Jan Mogol)
Berglärika Höst-Vår	-13 14.10	1.10 V. begravningspl. (Stefan Svensson) Nytt fenologirekord (-2)	17.4 18.4	17.4 Torslandaviken (Lennart Falk m fl) 4.5-03 Röror (Magnus Unger)
Backsvala Vår-Höst	-6 15.4	9.4 Torslandaviken (Ola Wennberg m fl) Tangerat fenologirekord	-6 23.9	17.9 Nötholmen, Hönö (Ola Bäckman m fl) 27.9-15 Vrångö (Stefan Svanberg m fl)
Ladusvala Vår-Höst	-13 13.4	31.3 Sijön (Ulf Persson) Nytt fenologirekord (-3)	+22 25.10	16.11 Sandvik, Torslanda (Christer Fält) Nytt fenologirekord (+4)
Hussvala Vår-Höst	-1 18.4	17.4 Torslandaviken (Magnus Persson) 11.4-09 Torslandaviken (Hans Petersson)	-5 27.9	22.9 Vrångö (Stefan Svanberg) 17.10-04 Skintebo, Askim (Mikael Forsman)
Trädpiplärka Vår-Höst	-1 17.4	16.4 Flera lokaler (Märtha Boström m fl) 10.4-09 Delsjöområdet (Magnus Unger)	-6 8.10	2.10 V. begravningspl. (Stefan Svensson) 2.11-03 Smithska udden (Kristoffer Nilsson)
Rödstrupig piplärka Vår	-4 10.5	6.5 Galterö (Lars Hellman) 3.5-10 Galterö (Lars Hellman)	-5 11.5	6.5 Galterö (Lars Hellman) 14.5-03 Kråkudden (Kristoffer Nilsson)
Rödstrupig piplärka Höst	-5 1.9	27.8 Brätaskogen (Johannes Löfqvist) 25.8-13 Galterö (Lars Hellman)	-2 3.10	1.10 Hypeln (Roger Eskilsson m fl) 9.10-06 Smithska udden (Kristoffer Nilsson)
Vattenpiplärka Höst-Vår	– 2.11	– 22.10-04 Ersdalen, Hönö (Christer Fält)	– 17.3	– 10.4-06 Röror (Martin Alexandersson m fl)
Gulärka Vår-Höst	-2 22.4	20.4 Torslandaviken (Magnus Persson) 7.4-10 Torslandaviken (Ola Bäckman)	+8 27.9	5.10 Råda säteri (Christer Fält) 12.10-02 Röror (Magnus Unger)
Sidensvans Höst-Vår	-6 9.10	3.10 Trädgårdsföreningen (Bo Brinkhoff) 20.9-05 Kungssten (Kristoffer Nilsson)	-10 27.4	17.4 Vämmedal, Källered (Ove Ferling) 7.5-02 Botaniska trädgården (Berndt Lindberg)
Näktergal Vår-Höst	-1 2.5	1.5 Torslandaviken (Ola Wennberg m fl) 17.4-14 Torslandaviken (Mia Wallin m fl)	-1 12.8	11.8 Torslandaviken (Ola Wennberg) 12.9-10 Högsbo (Kristoffer Nilsson)
Blåhake Vår	-2 8.5	6.5 Röror (Sven Ångemark) 30.4-12 Flera lokaler	+7 22.5	29.5 Getryggen (Tommy Johansson) 30.5-04 Ersdalsviken, Hönö (Magnus Unger)
Blåhake Höst	+20 2.9	22.9 Röror (Elis Ölfvingsson) 14.8-11 Brudarebacken (Kirsi Oksman Ljungqvist)	+7 17.9	24.9 Brudarebacken (David Klingberg m fl) 20.10-02 Lagmansholmen (Martin Oomen)
Svart rödstjärt Vår-Höst	-1 3.4	2.4 Torslandaviken (Frans Wallin m fl) 27.3-05 Galterö (Göran Johansson)	+11 12.11	23.11 Utbyfältet (Christer Fält) 8.12-03 Röror (Magnus Unger)
Rödstjärt Vår-Höst	-8 18.4	10.4 Sandvik, Torslanda (Christer Fält) Nytt fenologirekord (-3)	+20 4.10	24.10 Sudda, Hönö (Björn Zachrisson m fl) 26.10-02 Guldringen, Göteborg (Knut Karlsson)
Buskskvätta Vår-Höst	+1 23.4	24.4 Flera lokaler 16.4-00 Styrö (Donald Granqvist)	-10 4.10	24.9 Skändla (Per Lundgren m fl) 21.11-10 Eklanda (Christer Fält)

ART	FÖRSTA FYND		SISTA FYND	
1. Artnamn 2. Period	1. Årets avvikelse från mediandatumet 2. Årets första fynd 3. Mediandatum 4. Fenologirekord		1. Årets avvikelse från mediandatumet 2. Årets sista fynd 3. Mediandatum 4. Fenologirekord	
Stenskvätta Vår–Höst	±0 2.4	2.4 Galterö (Johan Ennerfelt m fl) 22.3-14 Galterö (Johan Ennerfelt)	+9 4.11	13.11 Torslandaviken (Magnus Persson) 24.11-09 Rörö (Christer Fält)
Taltrast Vår–Höst	-1 15.3	14.3 Mölnlycke (Johan Svedholm) 13.2-07 Rörö (Christer Fält)	-9 19.11	10.11 Vrångö (Tina Widén) 24.11-13 V. begravningsplatsen (Stefan Svensson)
Ringtrast Vår	-1 4.4	3.4 Flera lokaler 25.3-05 Johanneberg (Olof Armini)	+1 12.5	13.5 Galterö (Ola Wennberg) 24.5-04 Donsö (Martin Fransson)
Ringtrast Höst	-3 2.10	29.9 Brännö (Lars Hellman) 14.9-03 Sisjöns skjutfält (Tony Börjesson)	-8 25.10	17.10 Hönö (David Armini) 25.11-14 Brudarebacken (Jan-Åke Noresson m fl)
Gräshoppsångare Vår–Höst	+2 1.5	3.5 Brudarebacken (Leif Andersson) 27.4-11 Haga kile, Askim (Aimon Niklasson)	+24 11.8	4.9 Sudda, Hönö (Björn Zachrisson m fl) 25.9-10 Vinga (Musse Björklund)
Sävsångare Vår–Höst	+1 29.4	30.4 Flera lokaler 22.4-11 Härssjön (Kristian Thisted)	-3 13.9	10.9 Sudda, Hönö (Björn Zachrisson m fl) 4.10-12 Sudda, Hönö (Björn Zachrisson)
Kärrensångare Vår–Höst	-5 13.5	8.5 Hyppeln (Tina Widén m fl) Nytt fenologirekord (-1)	+14 9.9	23.9 Torslandaviken (Ola Wennberg) 27.9-09 Sudda, Hönö (Björn Zachrisson)
Rörsångare Vår–Höst	±0 27.4	27.4 Torslandaviken (Ulf Persson m fl) 20.4-11 Hills golfbana, Mölndal (Uno Unger)	-11 5.10	24.9 Torslandaviken (Ola Wennberg) 1.11-08 Torslandaviken (Hans Börjesson)
Härmsångare Vår–Höst	-1 8.5	7.5 Hökälla (Peter Keil) 5.5-04 Slottsskogen (Stefan Andersson)	-11 23.8	12.8 Sudda, Hönö (Björn Zachrisson m fl) 12.9-13 Sudda (Björn Zachrisson)
Ärtsångare Vår–Höst	-4 23.4	19.4 Tjälleviks mosse, Hönö (Conny Palm) 17.4-09 Bosgården, Mölndal (Lars Eric Rahm)	+1 3.10	20.9 Torslandaviken (Ola Wennberg) 18.12-00 Torslandaviken (Magnus Unger)
Törnsångare Vår–Höst	-4 27.4	23.4 Stora Amundö (Lars Lundmark) Nytt fenologirekord (-1)	-12 2.10	20.9 Torslandaviken (Ola Wennberg) 18.12-00 Torslandaviken (Magnus Unger)
Trädgårdssångare Vår–Höst	+1 5.5	6.5 Lunden (Ulf Persson) 2.5-12 Södra Guldheden (Bernt Nielsen)	-8 2.10	24.9 Torslandaviken (Magnus Rahm) 8.10-08 Skansen Lejonet (Svante Martinsson m fl)
Grönsångare Vår–Höst	-2 22.4	20.4 Flera lokaler 14.4-09 Slottsskogen (Magnus Eriksson)	-1 23.8	22.8 Öckerö (Thomas Karlsson) 1.9-02 Bokedalen, Jonsered (Kristoffer Nilsson)
Gransångare Vår–Höst	+2 25.3	26.11 Brännö (Johan Ennerfelt) 1.3-14 Svartemossen (gnm Markus Lagerqvist)	+4 22.11	26.11 Öckerö (Bengt Karlsson) 19.12-09 Flera lokaler
Lövsångare Vår–Höst	-5 16.4	11.4 Torslandaviken (Ola Wennberg m fl) 10.4-09 Oxsjön, Askim (Anders Grönvall)	+27 3.10	30.10 Sudda, Hönö (Björn Zachrisson m fl) 4.11-15 Rörö (Bo Brinkhoff m fl)
Grå flugsnappare Vår–Höst	-2 5.5	3.5 Slottsskogen (Johan Ennerfelt m fl) 27.4-11 Smithska udden (Karl-Olof Johansson)	+13 26.9	9.10 Brännås, Mölndal (Jan Tallnäs m fl) 14.10-01 Rörö (Magnus Unger)
Svartvit flugsnappare Vår–Höst	-8 21.4	13.4 Mölnlycke (Martin Oomen) 12.4-09 Horsteddammen, Öckerö (Bengt Karlsson)	-3 16.9	13.9 Slottsskogen (Tina Widén) 21.10-12 Ärendalsudden, Hisingen (Ivar Ivarsson)
Törnskata Vår–Höst	-12 6.5	24.4 Smithska udden (K-O Johansson) Nytt fenologirekord (-7)	±0 13.9	13.9 Öckerö (Bengt Karlsson) 21.10-12 Torslandaviken (Ola Wennberg)
Varfågel Höst–Vår	±0 17.9	17.9 Flera lokaler 10.9-09 Stora Amundö (Patrik Axelsson)	+14 20.4	4.5 Torslandaviken (Lennart Andersson) 16.5-10 Vrångö (Tina Widén)
Bergfink Höst–Vår	-1 25.8	24.8 Björkö (Peter Hamrén) 31.7-03 Smithska udden (Kristoffer Nilsson)	+37 10.5	16.6 Toleredsskogen (Jörgen Arvidsson) Nytt fenologirekord (+23)
Hämpling Vår–Höst	±0 20.3	20.3 Skällsjöås, Landvetter (Elon Wismén) 8.3-03 Hjuvik, Torslanda (Matserik Eriksson)	-8 6.11	29.10 Torslandaviken (Mattias Öberg) 23.11-01 Ersdalen, Hönö (Kristoffer Nilsson)
Vinterhämpling Höst–Vår	+3 5.10	8.10 Götaledstoppen (Johan Svedholm) 19.9-12 Brudarebacken (David Klingberg)	-6 28.4	22.4 Torslandaviken (Ola Wennberg) 11.5-05 Öxnäs (Daniel Gustafsson)
Rosenfink Höst–Vår	-2 18.5	16.5 Rödbo (Per Arne Lindgren) 9.5-14 Gullö, Säve (Johan Svedholm)	+6 5.9	11.9 Brännö (Jan Mogol) 18.10-15 Hönö (Magnus Unger m fl)
Lappspärv Vår	-11 22.3	11.3 Hyppeln (Roger Eskilsson) 3.2-02 Kvilehed, Säve (Magnus Unger)	±0 30.4	30.4 Sisjöns skjutfält (Lars Eric Rahm) 12.5-02 Torslandaviken (Kristoffer Nilsson)
Lappspärv Höst	+6 9.9	15.9 Brudarebacken (Jan-Åke Noresson) 28.8-10 Öxnäs (Martin Oomen fl)	+2 28.10	30.10 Flera lokaler 13.12-10 Säve (Uno Unger)
Snöspärv Höst–Vår	+13 13.10	26.10 Flera lokaler 21.9-15 Torslandaviken (Ola Wennberg)	-26 4.4	9.3 Brännö (Lars Hellman) 10.5-14 Vinga (Gösta Olofsson)
Ortolansparv Vår	- 4.5	- 29.4-03 Yttre Tistlarna (Tommy Järås)	- 7.5	- 21.5-13 Brudarebacken (Roger Eskilsson)
Ortolansparv Höst	- 20.8	- 8.8-09 Brudarebacken (Jan-Åke Noresson m fl)	- 8.9	- 28.9-11 Öxnäs (Bo Brinkhoff)

Så här rapporterar du!

En fågelrapport blir ingenting utan rapportunderlag, och det är du som står för rapporterna. Vissa rapporterar allt de ser, andra väljer ut det viktigaste. Hur du gör själv avgör du. Det viktigaste är att du rapporterar. Information om hur du rapporterar hittar du här.

NÄR?

Vi rekommenderar att du rapporterar dina fynd så snart som möjligt efter observationstillfället. Dels för att det kan finnas andra personer som är intresserade att se just det du har sett, och dels för att det minskar risken att du glömmer av att rapportera det senare. Vill du trots allt skicka en årssammanställning är det naturligtvis bättre än att inte rapportera alls. Adress hittar du nedan.

VAD?

Rapporterar du till Artportalen (se nedan) direkt efter observationstillfället är det helt upp till dig hur mycket du rapporterar. Vill du lägga in precis alla dina fynd går det bra, vill du bara lägga in en del går det också bra. Vi vill dock gärna att du åtminstone rapporterar motsvarande det vi presenterar i den här fågelrapporten. En detaljerad rapportmall art för art är för tillfället inte tillgänglig på Artportalen, så i väntan på att rapportmallarna återigen dyker upp där hänvisar vi till urvalet i den här rapporten som guide.

HUR?

Vi rekommenderar att du rapporterar dina fynd via Artportalen på adress <http://www.artportalen.se/>. Inmatning kan göras direkt via onlineformulär eller via Excel, och är smidigt när man väl fått in vanan. Hjälp för att komma igång om du aldrig rapporterat förut hittar du på Artportalens första sida. Om du saknar tillgång till internet går det fortfarande bra att skicka in en årssammanställning till nedanstående adress (men om du har minsta möjlighet att själv lägga in dina fynd är vi mycket tacksamma om du gör det eftersom det besparar oss mycket arbete).

RARITETSRAPPORTER

För vissa fynd (rariteter och extremt tidiga/sena fynd) kräver vi att en beskrivning av fyndet lämnas in. Om det finns bilder på fågeln i fråga behöver inte beskrivningen vara lika omfattande som om bilder saknas. Har du rapporterat dina fynd via Artportalen (se ovan) kommer observationen att finnas under rubriken "Fynd för validering" som visas på första sidan när du har loggat in. Följ länkarna och fyll i din rapport direkt på skärmen. Vill du skicka en beskrivning via post använder du adressen nedan, alternativt via e-post till rrk@gof.nu. Vi ser dock helst att rapporten läggs in via Artportalen.

RAPPORTMOTTAGARE

Per Björkman
Klassikergatan 9
422 41 Hisings Backa

Fler tips om hur du rapporterar, till exempel om hur, när och varför du ska skriva en raritetsrapport, hittar du på

rrk.gof.nu

POSTTIDNING B

GOF • BOX 166 • 421 22 VÄSTRA FRÖLUNDA

